

Protokoll

Thon hotell Arena, Lillestrøm

Dokumentet er signert digitalt av:

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Forseglet av

Posten Norge

Innhold

Protokoll	1
Møtetider	6
Åpningsmøtet	6
Delegater	7
Gjester	10
Sak 1 Konstituering	11
Sak 1.1: Godkjenning av innkalling	11
Vedtak:	11
Sak 1.2: Førebels godkjenning av delegatane sine fullmakter	11
Vedtak:	11
Sak 1.3: Val av dirigentar og protokollunderskrivarar	11
Vedtak:	12
Sak 1.4: Godkjenning av sakliste og dagsorden	12
Vedtak:	12
Sak 1.5: Godkjenning av møtereglement og retningslinjer for arbeidet i redaksjonskomiteane	14
Vedtak:	14
Sak 1.6: Godkjenning av valreglement	16
Vedtak:	16
Sak 1.7: Val av møtefunksjonærar	19
Vedtak:	19
Sak 1.8: Godkjenning av delegatane sine fullmakter	21
Vedtak:	21
Sak 2: Val	21
Sak 2.1 Val av leiar	21
Vedtak:	21
Sak 2.2.1 Val av 1. nestleiar	22
Vedtak:	22
Sak 2.2.2 Val av 2. nestleiar	22
Vedtak:	22
Sak 2.3 Val av øvrige sentralstyremedlemmar	23
Vedtak:	23
Sak 2.4 Val av møtande varamedlemmar til sentralstyret	23
Vedtak:	24
Sak 2.4.1 Val av ikkje-møtande varamedlemmar til sentralstyret	25
Vedtak:	25
Sak 2.5 Val av 31 medlemmar til representantskapet	25
Vedtak:	26
Sak 2.6 Val av personleg 1. vararepresentant til representantskapet	27

Vedtak:	27
Sak 2.7 Val av personleg 2. vararepresentant til representantskapet	28
Vedtak:	28
Sak 2.8 Val av leiar av kontrollkomiteen	29
Vedtak:	29
Sak 2.9 Val av nestleiar av kontrollkomiteen	29
Vedtak:	29
Sak 2.10 Val av medlemmar av kontrollkomiteen	29
Vedtak:	29
Sak 2.11 Val av varamedlemmar av kontrollkomiteen	29
Vedtak:	30
Sak 2.12 Val av medlemmer til valkomiteen	30
Vedtak:	30
Sak 2.13 Val av varamedlemmer til valkomiteen i prioritert rekkjefølgje	31
Vedtak:	31
Sak 3: Melding	31
Vedtak:	31
Sak 4: Rekneskap	32
Vedtak:	32
Sak 5: Kontingent og ressursfordeling	32
Vedtak:	33
Sak 6: Vedtektsendringer	35
Tema 1: Besluttende organer	35
1.1. Landsmøte	35
1.1.1 Landsmøtet - regulering av antall delegater som fordeles likt	35
1.2. Representantskapet	35
1.2.1. Representantskapet – endring i størrelse og sammensetning	35
1.2.3. Representantskapets oppgaver – endring i ordlyd	36
1.3 Sentralstyret	36
1.3.1. Student og pensjonistrepresentasjon i sentralstyret	36
1.4. Fylkesnivå	37
1.4.1. Årsmøtets oppgaver (fylke) – valg av delegater til landsmøtet	37
1.4.2. Størrelse på fylkesårsmøter	37
1.5. Lokallagsnivå	38
1.5.1. Størrelse på delegatårsmøter i lokallag	38
1.5.2. Årsmøtets oppgaver (lokallag) – valg av varadelegater til fylkesårsmøtet	38
1.5.3. Kvotering – medlemsgruppenes representasjon i lokallagsstyret	39
Tema 2: Medlemskap	40

2.1 Medlemskap – retningslinjer til vedtektene	40
Tema 3: Sentral kontrollkomité	41
3.1. Sentral kontrollkomité - varaer i prioritert rekkefølge	41
Tema 4: Valgkomiteer på sentralt, fylkes- og lokalt nivå - varamedlemmer i prioritert rekkefølge.....	41
4.1. Valgkomité sentralt.....	41
4.2. Valgkomité fylkesplan	42
4.3. Valgkomité lokallagsplan	42
Tema 5: Voksenopplæringen - nettverk, råd, representasjon og/eller kvotering	43
5.3. Utvalg, råd, fora og/eller nettverk sentralt.....	43
Tema 6: Medlemsgrupperepresentasjonen i sentrale kontaktfora.....	43
Tema 7: Valg av hovedtillitsvalgte på lokal- og fylkesnivå.....	44
Tema 8: Pensjonistråd og oppnevning på lokal-, fylkes- og sentralt nivå.....	45
8.2. Fylkesplan – «skal» eller «kan» oppnevne pensjonistråd.....	45
Tema 9: Kvotering, kvinneandel og mangfold	46
9.2. Mangfold i Utdanningsforbundet – videreutvikling av vedtektene i neste landsmøteperiode.....	46
Tema 10: Sentralt sekretariat – fullmaktene til sekretariatets leder.....	46
Tema 11: Forslag om navneendring – Samisk utvalg; Sami lávdegoddi	47
Tema 12: Klart språk og endring i begrepsbruk og nummerering	48
12.1. Presisering i benevnelsene av organisasjonens organer og ledd i § 15 Kvotering	48
12.2. Om dispensasjon fra vedtektene og regler for saksbehandling	49
12.3. Landsmøtets oppgaver – oppdatere nummerering.....	49
12.4. Representantskapet – fjerne midlertidig note om størrelse og sammensetning fra 2019	50
12.5. Struktur på fylkesplan – endring i benevnelse av paragraf.....	50
12.6. Struktur på fylkesplan – presisering av studentenes rettigheter i fylkesstyret	51
12.7. Årsmøte (lokallag) – medlemmenes rettigheter i årsmøtet	51
12.8. Lokallagsstyrets oppgaver – «valgsmøte» ut	51
12.9. Om inn- og utmelding	52
Tema 13: Opprettelse av styre knyttet til forsikringsvirksomheten i Utdanningsforbundet.....	53
Tema 14: Gjennomgang av Utdanningsforbundets vedtekter i landsmøteperioden 2023-2027.....	54
Vedtak:	54
Sak 7: Vi utdanner Norge 2024-2027	55
Sak 7.1 Vi utdanner Norge: Del 1-3.....	55
Vedtak:	55
Sak 7.2.1 Vi utdanner Norge: Lærerrollen og laget rundt barn, unge og voksne	58
Vedtak:	59
Sak 7.2.2. Vi utdannar Noreg: Vurdering i skolen	61
Vedtak:	61

Sak 7.2.3 Vi utdannar Noreg: vern av lærartittelen	63
Vedtak:	63
Sak 7.2.4 Vi utdanner Norge: Mer relevante lærerutdanninger	63
Vedtak:	63
7.2.5 Vi utdanner Norge: Praktisering av frontfaget og krav og forventninger til KS og andre arbeidsgivere.....	65
Vedtak:	65
7.2.6 Vi utdanner Norge: Behov for nye tariffpolitiske virkemidler og politiske mål på hovedorganisasjonsnivå.....	66
Vedtak:	66
7.2.7 Vi utdanner Norge: Andre forslag	67
Vedtak:	69
Sak 8: Uttale	88
Vedtak	88
Forslag som oversendes sentralstyret	91
7.1 Del 1-3	91
7.2.4 Meir relevante lærerutdanninger	91
7.2.6 Behov for nye tariffpolitiske verkemiddel og politiske mål på hovedorganisasjonsnivå.....	92
7.2.7 Andre forslag.....	92
Permisjoner	94
Avslutning	95

Møtetider

Mandag: kl. 09:00-23.00
Tirsdag: kl. 09:00-20.10
Onsdag: kl. 09:00-22.00
Torsdag: kl. 09:00-17.00

Åpningsmøtet

Åpningsmøtet ble holdt på Thon Hotell Arena, Lillestrøm, mandag 6. november 2023, kl. 09.00.

1. Musikalsk innslag ved Highasakite
2. Åpning av landsmøtet av Steffen Handal, leder av Utdanningsforbundet

Andre hilsener i løpet av landsmøtet

Jonas Gahr Støre, statsminister

Petter Andreas Lona, leder av Elevorganisasjonen

David Edwards, General Secretary of Education International

Christer Holmlund, generalsekretær i Nordiska Lärarorganisationers Samråd

Kari Nessa Nordtun, kunnskapsminister

Hege Bae Nyholt, leder av utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget

Ragnhild Lied, leder av Unio

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Delegater

Sentralstyret

1	Handal	Steffen
2	Skyvulstad	Terje
3	Valås	Hege Elisabeth
4	Haraldsen	Inger Grødem
5	Haug	Bente
6	Hjetland	Ida Næss
7	Jambak	Thom Bjørnar
8	Korpås	Tormod
9	Lode	Siri Skjæveland
10	Lorentzen	Ann Mari Milo
11	Malkenes	Simon Mikael
12	Vilno	Terje
13	Øfsti	Turid Buan

Utdanningsforbundet Østfold

14	Bjerke	Mari Emma Odberg
15	Pereira	Wenche Langvik
16	Reinertsen	Siri
17	Braaten	Øyvind Arne
18	Farbrot	Knut Olav
19	Henden	Merete
20	Tveten	Ingunn Solheim
21	Hanssen	Ulrika
22	Sørmo	Morten Skauen
23	Nyløvold	Linda Sæther
24	Pradayrol	Solena Diane Candice

Utdanningsforbundet Akershus

25	Abrahamsen	Gro Iren
26	Danielsen	Marit Fulland
27	Westbø	Leif-Inge Austerheim
28	Opheim	Mathea Mcghie
29	Stagrum	Anne Margrethe
30	Hjetland	Bjørn Sigurd
31	Torskenes	Lars Elvethun
32	Stenhamar	Halldis
33	Nesfeldt	Hanne
34	Hoel	Øidis
35	Lomax	Jane Silvester
36	Løver	Kristin

37	Årbog	Bjørn Atle Steen
38	Hermansen	Bente
39	Vibe	Ulrikke Dorthea de
40	Midtun	Kine

Utdanningsforbundet Oslo

41	Krogh	Marianne Lange
42	Valås	Thomas Toddy
43	Berglund	Camilla Neerland
44	Fredriksen	Jannicke Bakke
45	Sund	Stine
46	Folkvord	Jorunn
47	Greve	Anne
48	Melby	Marianne
49	Mygland	Aasne
50	Minken	Jannicke Hestås
51	Norup	Lena Winther
52	Indreeide	Bendik
53	Bentzen	Silje Marie
54	Melhuus	Eline Falch

Utdanningsforbundet Innlandet

55	Nærbøe	Thore Johan
56	Hølmo	Tore
57	Føsker	Gry Rollag
58	Beitdikken	Torill
59	Hemmingsen	Charlotte
60	Myhrvold	Linn Therese
61	Mølstad	Christina Niemi
62	Stensrud	Aslak
63	Martinsen	Bjørn Andre
64	Ringen	Siri Sandstedt
65	Jevne	Frode
66	Pettersen	Randi Kristin

Utdanningsforbundet Buskerud

67	Aagaard	Johannes Bjørset
68	Yngling	Karianne Bakken
69	Rusten	Kari
70	Haavik	Lill-Beate
71	Eggen	Jorun Holth

72	Evenshaug	Christian
73	Landsverk	Camilla Helen
74	Hofvind	Stian
75	Rotherud	Eskil Dahl
76	Solevåg	Per Kristian

Utdanningsforbundet Vestfold

77	Waale	Lars Kristian Af
78	Krogholm	Linn Eve
79	Rygh	Anne Yun
80	Nilsen	Mariann
81	Faltin	Kurt Alexander Nilsen
82	Grimstad	Tarjei Solum
83	Bru	Marie
84	Mythe	Laila
85	Bentsen	Paul
86	Haugen	Petter Tørdal

Utdanningsforbundet Telemark

87	Hals	Solveig
88	Hogner	Kaia
89	Undseth	Monica
90	Gryting	Anders Alexius
91	Jørandrud	Gro
92	Ludvigsen	Robert
93	Nesje	Bjørnar
94	Cowles	Morten Røgeberg
95	Olsen	Linn Therese

Utdanningsforbundet Agder

96	Aanensen	Silje Gran
97	Dugstad	Eilin Ask
98	Bjerke	Ole Christian
99	Fodstad	Anne Cathrine
100	Oanes	Atle
101	Berggren	Eskil
102	Benestad	Sheila Vaage
103	Jordal	Björg
104	Sørtveit	Karianne
105	Neset	Line Margrethe Drange
106	Ibsen	Silje Dagmar
107	Echholt	Jenny Therese Bauge

Utdanningsforbundet Rogaland

108	Djuve	Elin
109	Norbotten	Signe Kathrine
110	Eikeland	Elisabeth

111	Tistel	Lise Renate
112	Østebrøt	Rebekka Sæstad
113	Hoeven	Espen Van Der
114	Hagland	Truls Johansen
115	Helgesen	Hogne Wathne
116	Næsheim	Jon Eirik
117	Garborg	Kitty Marie
118	Rønningsen	Margareth Vatne
119	Wathne	Karin Elisabeth Kaald
120	Holmøy	Kari
121	Opdahl	Sara Sanne

Utdanningsforbundet Vestland

122	Strømsli	Steinar Vegsund
123	Tveit	Bjørn Olav
124	Blokkhus	Tore Roth
125	Berdal	Kristine
126	Myrtveit	Bente Ingeborg
127	Furre	Solfrid
128	Aadland	Ane Kristine
129	Jakobsen	Stian
130	Pedersen	Marit Himle
131	Cirotzki	Anita Holm
132	Rennestraum	Heidi Irene
133	Grevle	Kåre
134	Dale	Berit
135	Wollberg	Frode Kåre
136	Kirkebø	Synnøve
137	Økland	Mildrid Beate Kronborg
138	Viste	Odd Arild
139	Exner	Sabine
140	Fidje	Hilde Omdalsmoen

Utdanningsforbundet Møre og Romsdal

141	Enoksen	Ina Margrethe
142	Vik	Camilla Auflem
143	Outzen	Andreas
144	Kårstad	Orlaug Bjørdal
145	Lillestøl	Marit Helen
146	Skarseth	Nils Erling
147	Jordhøy	Torill Nilssen
148	Vågen	Sirkit
149	Andersen	Anette Korsnes
150	Haceaturean-Aas	Xenia
151	Michli	Bente Torkildsen

Utdanningsforbundet Trøndelag

152	Røsvoll	Geir
153	Langlo	Siri Denstad
154	Iversen	Trond
155	Tingstad	Gry Camilla
156	Bonsaksen	Ståle Pedersen
157	Salvesen	Paal Eckhoff
158	Nilsen	Kai-Helge
159	Østvik	Jorid Oline
160	Witry	Kristin Elvsveen
161	Skjørholm	Signe
162	Mulstad	Ann-Kathrin
163	Lein	Hilde
164	Øia	Hilde Merete
165	Lønvik	Allan
166	Pedersen	Anne Lena

Utdanningsforbundet Nordland

167	Karlsen	Anita
168	Hunstad	Rakel Merete
169	Albertsen	Viggo Inge
170	Hanssen	Einar
171	Nordnes	Renate Karin
172	Svenning	Trygve
173	Tobiassen	Elisabeth
174	Strandenæs	Karen
175	Hagen	Trond Harald
176	Hansen	Heidi
177	Vertot	Karina Karlsen Helgesen

Utdanningsforbundet Troms

178	Nordgård	Thomas
179	Rennemo	Morten
180	Aursand	Katrine
181	Stensaker	Astrid Pia
182	Westgren	Bodil Bakkelund
183	Anthun	Magne
184	Ryeng	Hege
185	Richardsen	Anita
186	Wesmajervi	Isabelle Hansen

Utdanningsforbundet Finnmark

187	Henriksen	Sissel Breie
188	Nybø	Anders
189	Riise	Hege
190	Elvedal-Johansen	Tom Henry
191	Meedby	Mette Harr

192	Berg	Katrine
193	Pedersen	Leif

Kontrollkomité

194	Jacobsen	Trude
195	Bleie	Erlend
196	Opstad	Gunnar
197	Simonsen	Gerd Inger

Valgkomité

198	Stordal	Ottar
199	Aa	Hilde Kvamsås
200	Jørgensen	Anders
201	Kolsrud	Halvor Hals
202	Oterholt	Ida
203	Solli	Betty Anita
204	Storø	Eva Marie Solheim

Pensjonistråd

205	Bjørløw	Harald Ludvig
206	Sæter	Rolv
207	Tande	Ellinor Marie

Pedagogstudentene

208	Halkjelsvik	Kaspara
209	Nguyen	Sonja Tan
210	Vatsvåg	Ådne

Sami ossodat/Samisk utvalg

211	Eira	Karen Inga
-----	------	------------

Gjester

Norske gjester

Ragnhild Lied
Jon Olav Bergene
Klemet Rønning-Aaby
Mimi Bjerkestrand
Helga Hjetland
Vidar Raugland
Tove Holst Skyer
Mette Johnsen Walker
Einar Opsvik
Helge Kjøl
Mizanur Rahaman
Ann-Elin Instebø
Tor Arne Gangsø
Petter Andreas Lona
Ingunn Folgerø
Marius Chramer
Eirik Husby
Marit Knutsdatter Strand
Grete Wold
Helge Eide (KS)
Stig Johannessen
Einar Olav Larsen
Guro Elisabeth Lind
Morten Rosenkvist

Utenlandske gjester

David Edwards
Haldis Holst
Mugwena Maluleke
Manuela Mendonça
Larry Flanagan
Susan Flocken
Christer Holmlund
Birna Heinesen
Ina Eriksson
Johanna Jaara Åstrand
Lena Durfors
Lasse Bjerg Jørgensen
Fatima Da Silva
Becky Pringle
Daaiyah Bilal-Threats
Shannon McCann
Olivia Wick-Bander
Emma Rose
Gordon Ørskov Madsen

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Sak 1 Konstituering

Leiar Steffen Handal stod for konstitueringen under sak 1.1 Godkjenning av innkalling, 1.2 Førebels godkjenning av delegatane sine fullmakter, 1.3 Val av dirigentar og protokollunderskrivarar, og sak 1.8 Godkjenning av delegatane sine fullmakter.

Dokumenter:

Utstedte landsmøtedokumenter

Sak 1.1: Godkjenning av innkalling

Innkalling vart sendt delegatane 24.08.2023.

Leiaren spurte om landsmøtet hadde merknader til innkallinga.

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

Landsmøtet godkjenner innkallinga.

Sak 1.2: Førebels godkjenning av delegatane sine fullmakter

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak.

Vedtak:

Landsmøtet godkjenner delegatane sine fullmakter inntil fullmaktskomiteen legg fram innstillinga si i sak 1.8.

Sak 1.3: Val av dirigentar og protokollunderskrivarar

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtatt

Vedtak:

Følgjande vert valde som dirigentar:

Anne-Dorthe Nodland Aasen
Inger Marie Kleppan Georgstad
Osmund Gard Skjeggstad
Tom Chr. Axelsen
Jon Anders Tronsli

Følgjande vert valde som protokollunderskrivarar:

Tarjei Solum Grimstad, Vestfold, GSK
Anne Cathrine Fodstad, Agder, VGO
Anette Korsnes Andersen, Møre og Romsdal, BHG
Jon Eirik Næsheim, Rogaland, FAS

Sak 1.4: Godkjenning av sakliste og dagsorden

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak.

Vedtak:

Landsmøtet godkjenner forslag til sakliste for landsmøtet 2023.

Dagsorden tas til orientering.

Sakliste:

LM-sak 1/2023 Konstituering

- 1.1 Godkjenning av innkalling
- 1.2 Førebels godkjenning av delegatane sine fullmakter
- 1.3 Val av dirigentar og protokollunderskrivarar
- 1.4 Godkjenning av sakliste og dagsorden
- 1.5 Godkjenning av møtereglement og retningslinjer for arbeidet i redaksjonskomiteane
- 1.6 Godkjenning av valreglement
- 1.7 Val av møtefunksjonærer
- 1.8 Godkjenning av delegatane sine fullmakter

LM-sak 2/2023 Val

LM-sak 3/2023 Melding

LM-sak 4/2023 Rekneskap

LM-sak 5/2023 Kontingent og ressursfordeling

LM-sak 6/2023 Vedtektsendringar

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

LM-sak 7/2023 Vi utdannar Noreg 2024-2027

- 7.1 Del 1-3
- 7.2 Del 4
 - 7.2.1 Lærarrolla og laget rundt barn, unge og vaksne
 - 7.2.2 Vurdering i skulen
 - 7.2.3 Vern av lærartittelen
 - 7.2.4 Meir relevante lærarutdanningar
 - 7.2.5 Praktisering av frontfaget, og krav og forventningar til KS og andre arbeidsgjevarar
 - 7.2.6 Behov for nye tariffpolitiske verkemiddel og politiske mål på hovudorganisasjonsnivå
 - 7.2.7 Andre forslag

LM-sak 8/2023 Uttale

Tentativ dagsorden:

	Måndag	Tysdag	Onsdag	Torsdag				
09:00	Opning, leiar sin tale 1: Konstituering 3: Melding 4: Rekneskap	5: Kontingent og ressursfordeling 6: Vedtektsendringar (II)	7.2.4: Meir relevante lærarutdanningar 2: Val av medlemmer m/vara til sentralstyret	7.2.3: Vern av lærartittelen 8: Uttale 2: Val av REP				
09:30								
10:00								
10:30								
11:00								
11:30								
12:00								
12:30	Lunsj	Lunsj	Lunsj	Lunsj				
13:00	12:30 - 13:30	12:30 - 13:30	12:30 - 13:30	12:30 - 13:30				
13:30	7.1: Vi utdannar Noreg	2: Val av leiar og nestleiar(ar)	2: Val av medlemmer m/vara til sentralstyret Attståande vedtak	2: Val av vara-REP Attståande vedtak				
14:00								
14:30								
15:00								
15:30	Pause 15:30 - 16:00	Pause 15:30 - 16:00	Pause 15:30 - 16:00	Pause 15:30 - 16:00				
16:00	7.2.1: Lærarrolla og laget rundt barn, unge og vaksne	7.2.6: Behov for nye tariffpolitiske verkemiddel og politiske mål på hovudorganisasjonsnivå	7.2.7: Andre forslag 7.1: Vi utdannar Noreg	2: Attståande val Attståande vedtak				
16:30								
17:00								
17:30								
18:00	Pause 18:00 - 18:30	Pause 18:00 - 18:30	Pause 18:00 - 18:30					
18:30	6: Vedtektsendringar (I)	7.2.2: Vurdering i skulen	Attståande vedtak					
19:00								
19:30								
20:00	Middag	Middag	Middag	Landsmøtemiddag 20:00 →				
20:30	20:00 - 21:00	20:00 - 21:00	20:00 - 21:00					
21:00	7.2.5: Praktisering av frontfaget, og krav og forventningar til KS og andre arbeidsgjevarar	Reservetid / attståande vedtak						
21:30								
22:00								
22:30								
23:00								

Sak 1.5: Godkjenning av møtereglement og retningslinjer for arbeidet i redaksjonskomiteane

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

Møtereglementet for landsmøtet 2023 vert godkjent. Retningslinjer for arbeidet i redaksjonskomiteane vert teke til orientering.

Møtereglement

1. Leiar i Utdanningsforbundet opnar møtet og leiar behandlinga av sak 1.1, 1.2, og 1.3 fram til dirigentar er valde. Dirigentane leiar forhandlingane vidare.
2. Delegatar med røysterett er valde utsendingar frå fylkeslaga og medlemmer av sentralstyret. Sentralstyret har ikkje røysterett i sakene som gjeld melding og rekneskap frå sentralstyret. Følgjande møtedeltakarar har tale- og forslagsrett:
 - Fast møtande varamedlemmer til sentralstyret
 - Ein representant frå Sami Ossodat / samisk utval
 - Tre representantar frå Pedagogstudentane i Utdanningsforbundet
 - Tre representantar frå sentralt pensjonistråd

Leiar i kontrollkomiteen eller annan representant for komiteen har talerett i saker som gjeld melding og rekneskap.

Valkomiteen eller annan representant for komiteen har talerett i saker som omhandlar val.

Landsmøtet kan gi andre talerett.

3. Delegatane har røysteplikt. Alle delegatar med røysterett har plikt til å delta i alle forhandlingar. Delegatar som er ute i oppdrag for landsmøtet, blir normalt kalla inn i salen for å delta i avrøystingar.
4. Delegatar og møtedeltakarar som ønskjer ordet, gir melding om dette i GoPlenum. Saksinnleiarar og sentralstyremedlemmer kan få ordet utanom talarlista for å svare på spørsmål eller gi saksopplysningar.
5. Dei som ber om ordet, må tale frå den faste talarstolen i plenumsdebattar. Taletida er normalt avgrensa til tre minutt. Saksinnleiarar kan få utvida taletid. Til kvart innlegg er det høve til tre replikkar, kvar på maksimum eitt minutt taletid. I tillegg har talaren eitt minutt til eventuell svarreplikk. Det er ikkje høve til replikk til replikk.
6. Delegatar som ber om ordet til dagsorden, forretningsorden eller saksopplysning, får ordet utanom talarlista og har inntil eitt minutt taletid.
7. Dirigentar og delegatar kan foreslå ytterlegare avgrensa taletid, avgrensing i talet på replikkar, eller at det vert sett strek. Slike forslag skal det straks bli røysta over.

8. Når innstilling frå ein redaksjonskomite blir tatt opp til behandling, blir det ikkje opna for debatt eller for nye forslag. Det er høve til å oppretthalde forslag som redaksjonskomiteen har avvist. Taletida er avgrensa til eitt minutt.
9. Forslag i saker skal leverast i GoPlenum.
10. Alle forslag skal vere leverte og gjort kjende før det er sett strek. Nye forslag kan ikkje fremjast i ei sak etter at det er sett strek. Forslag kan då heller ikkje bli trekte.
11. Forslag er vedtekne dersom det er gitt fleire røyster for enn imot, bortsett frå i saker der vedtektene krev 2/3 fleirtal. Ved likt røystetal skal det haldast ny votering. Dersom røystetala framleis er like, avgjer leiar si røyst, bortsett frå ved val.
12. Landsmøtet avgjer voteringsmåten. Når votering skjer i GoPlenum, skal det også vere handsopprekking (bortsett frå ved val).
13. Eventuell søknad om permisjon skal leverast i GoPlenum og bli behandla av landsmøtet. Delegatane leverer nummerskiltet sitt når dei går ut av møtesalen under forhandlingane.
14. Dersom ein delegat melder avbod til landsmøtet før konstituering, kan det bli sett inn vararepresentant. Det kan ikkje bli sett inn vararepresentant for delegatar som må forlate møtet etter konstitueringa.
15. Landsmøtet er opent for gjestar og media såframt møtet ikkje gjer anna vedtak.

Retningslinjer for arbeidet i redaksjonskomiteane

- Redaksjonskomiteane skal ha fem eller sju landsmøtedelegatar som blir valde i sak 1.7: Val av møtefunksjonærar. Leiar av kvar komite blir vedtatt i same sak. Sentralstyret skal vere representert i alle redaksjonskomitear med ein eller to medlemmer.
- Komiteleiarar og samansetjinga elles blir vedtatt i sak 1.7.
- Leiarar av redaksjonskomiteane til LM-sakene 7.2.1–7.2.6 er medlemmer i redaksjonskomiteen til LM-sak 7 Vi utdannar Noreg.
- Alle redaksjonskomitear skal få hjelp av ein eller to sekretærar frå sekretariatet.
- Dei skal ha god kjennskap til det aktuelle saksfeltet.
- Leiar av komiteen kallar inn til første møte i redaksjonskomiteen i første pause i forhandlingane etter at komiteen har fått oppdraget sitt av landsmøtet. Det vert då sett opp ein møteplan for komiteen.
- Leiar av komiteen legg innstillinga frå komiteen fram for landsmøtet. Ved usemje i redaksjonskomiteen skal landsmøtet bli informert om dette.
- Redaksjonskomitear har fullmakt til å utforme eigne forslag til vedtak.
- I sak om vedtektsendringar kan komiteen berre fremje eige forslag til endring dersom realiteten i endringa er foreslått innan forslagsfristen i vedtektene § 28.9.

Sak 1.6: Godkjenning av valreglement

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak

Votering:

Framlegget om to nestleiarar ble vedtatt mot 5 stemmer.

Valreglementet vert einstemmig vedtatt.

Vedtak:

Valreglementet for landsmøtet 2023 vert godkjent.

Generelt om vala

Vala gjeld for landsmøteperioden 1.1.2024–31.12.2027.

Alle vala, med unntak av val i konstitueringssaka, skal vere skriftlege og bli gjennomførte i GoPlenum.

Dirigentane kan likevel, dersom ingen av delegatane krev skriftleg votering, gjennomføre open votering. Dette krev ei samrøystes innstilling frå valkomiteen, og at det ikkje ligg føre andre forslag.

Det kan ikkje bli røysta på andre enn dei foreslegne kandidatane. Røystesetlar som inneheld andre namn, blir forkasta. Foreslegne kandidatar er:

1. Forslag frå valkomiteen (punkt 1–7) eller sentralstyret (punkt 8)
2. Kandidatar som er foreslegne frå talarstolen

Valkomiteen kan presentere reviderte innstillingar i saker der komiteen innstiller til vedtak.

Blank røystesetel blir rekna som gjeven røyst.

Ved likt røystetal ved val mellom to kandidatar vert det først halde omval der den med flest røyster er valt. Er det framleis likt røystetal, vert det avgjort med loddtrekking.

Dersom det vert halde omval mellom tre eller fleire kandidatar, der den med færrest røyster skal ut, vert det også avgjort med loddtrekking dersom det er likt røystetal.

Oversikt over vala på landsmøtet – kronologisk rekkefølge:

- Leiar og nestleiar (ar)
- Sentralstyret
 - Medlemmer
 - Varamedlemmer (tre fast møtande og fem ikkje-møtande)
- Representantskapet
 - Medlemmer
 - Personlege varamedlemmer

- Kontrollkomiteen
 - Leiar og nestleiar
 - Medlemmer
 - Varamedlemmer
- Valkomiteen
 - Medlemmer
 - Varamedlemmer

Gjennomføring av vala på landsmøtet

Vala blir gjennomførte i den rekkefølga som går fram av nummereringa nedanfor.

Landsmøtet skal informerast om kva medlemsgruppe den einskilde kandidaten høyrer til, og om vedkomande er leiar.

1. Val av leiar

Leiar skal veljast ved særskilt val.

Den kandidaten som får meir enn halvparten av røystene, er valt.

Om ingen av kandidatane får meir enn halvparten av røystene, skal det haldast omval. Dersom det er fleire enn to kandidatar, går kandidaten med lågast røystetal ut. Nytt val vert halde mellom dei attverande kandidatane. Dette prinsippet blir følgt til berre to kandidatar står att. Den av dei to attverande kandidatane som har fått flest røyster, er valt.

Ved likt røystetal ved val mellom to kandidatar vert det først halde omval, der den med flest røyster er valt. Er det framleis likt røystetal, vert det avgjort med loddtrekking.

2. Val av nestleiar (ar)

Alt. 1: Landsmøtet skal velje ein nestleiar etter dei same valreglane som i punkt 1.

Alt.2: Landsmøtet skal velje to nestleiarar. Desse skal rangerast som 1. og 2. nestleiar og veljast separat, der 1. nestleiar blir valt først. Dei same valeglane gjeld som i pkt. 1.

3. Val av medlemmer til sentralstyret

Etter valet av leiar og ein eller to nestleiarar skal elleve eller ti medlemmer av sentralstyret veljast (avhengig av om landsmøtet vel ein eller to nestleiarar).

Røystesetlane skal innehalde namn på elleve eller ti av dei kandidatane som er innstilte av valkomiteen eller foreslegne på landsmøtet.

Val av medlemmer til sentralstyret skjer etter kvoteringsreglane i vedtektene § 15:

- Alle medlemsgrupper skal vere representerte i sentralstyret
- Det skal vere minst ein leiarrepresentant i sentralstyret
- Inga medlemsgruppe kan ha meir enn 50 % av medlemmene i sentralstyret
- Det skal takast sikte på ein kvinndel på minst 50 % i sentralstyret

Utfylt røystesetel må vere i tråd med kvoteringsreglane i vedtektene § 15 for å vere gyldig. Voteringsløyisinga i GoPlenum gir berre lov til å sende inn røystesetlar som fyller desse krava.

4. Val av varamedlemmer til sentralstyret

Det skal veljast tre fast møtande varamedlemmer i prioritert rekkefølge.

Desse skal veljast etter same reglar som i punkt 1.

I tillegg skal det veljast fem ikkje-møtande varamedlemmer i prioritert rekkefølge. Desse skal veljast i særskilte val etter same reglar som i punkt 1.

5. Val av medlemmer til representantskapet

Representantskapet er sett saman av 13 sentralstyremedlemmer, 15 fylkesleiarar og det talet på øvrige representantar som landsmøtet skal velje i følgje vedtektene.

Røystesetelen skal innehalde namn på dei kandidatane som landsmøtet skal velje på bakgrunn av innstilling frå valkomiteen og forslag på landsmøtet.

Før valet skal det informerast om samansetjinga av representantskapet så langt, og kva krav som må vere tilfredsstilte for at representantskapet samla sett skal tilfredsstillе krava til kvotering (vedtektene § 15) og samansetjinga elles (§ 31.1). Kvar einskild røystesetel skal tilfredsstillе desse krava. Det same gjeld det endelege valresultatet.

Dersom kravet til fylkesrepresentasjon ikkje er oppfylt (§ 31.1 fjerde punktum), rykker øvste kandidat(ar) frå underrepresenterte fylkeslag opp slik at kravet blir oppfylt.

6. Val av personlege varamedlemmer til representantskapet

For kvar av dei fritt valde representantane som er valt under punkt 5, skal det veljast to personlege varamedlemmer i prioritert rekkefølge. Dette valet blir delt i to valomgangar:

- a) Val av 1. varamedlem for kvar representant
- b) Val av 2. varamedlem for kvar representant

Kvar av dei to valomgangane skal gjennomførast slik:

- Dersom det ligg føre motkandidatar til innstillinga frå valkomiteen på ein eller fleire plassar, skal det først voterast separat over kvar av desse plassane. Valet skal gjennomførast på same måte som for leiar, jf. punkt 1 i valreglementet.
- Deretter skal resten av varamedlemmene veljast på same måte som ved val av medlemmer til representantskapet, jf. punkt 5 i valreglementet.

7. Kontrollkomite

Det skal veljast fem medlemmer (inkludert leiar og nestleiar) og fem varamedlemmer til kontrollkomiteen. Desse skal veljast uavhengig av medlemsgruppe og krav til leiarrepresentant.

Leiar og nestleiar i kontrollkomiteen skal veljast særskilt etter dei same reglane som for leiar og nestleiar, jf. punkt 1 og 2.

Dei tre andre medlemmene skal veljast samla. Kvar røystesetel skal innehalde tre namn, av desse så mange kvinner som må til for å oppnå minst 50 % kvinnerepresentasjon i kontrollkomiteen. Dei kandidatane som får flest røyster, er valde, likevel slik at kvinner med lågare røystetal blir valde framfor menn med høgre røystetal dersom dette er nødvendig for å oppfylle regelen om kvotering av kvinner.

Det skal veljast fem varamedlemmer i prioritert rekkefølge. Desse skal veljast etter same reglar som for val av varamedlemmer til sentralstyret, jf. punkt 4.

8. Valkomite

Det skal veljast elleve medlemmer og fem varamedlemmer til valkomite for perioden 1.1.2024–31.12.2027.

Samansetjinga skal følgje reglane for kvotering (§ 15 i vedtektene). Det skal vere minst seks kvinner og minst ein frå kvar av medlemsgruppene. Minst ein skal vere leiarmedlem.

Røystesetlane skal innehalde namn på elleve av dei kandidatane som er innstilte av sentralstyret eller foreslegne på landsmøtet.

Valresultatet må sikre at kvoteringsreglane i § 15 er oppfylte.

Varamedlemmene skal veljast i prioritert rekkefølge.

Valkomiteen vel sjølv leiar og nestleiar på sitt konstituerande møte.

Sak 1.7: Val av møtefunksjonærer

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak.

Frå Anita Karlsen, Nordland til møtefunksjonærer i sak 7.2.5 og 7.2.6:

Bytte ut Elisabeth Tobiassen fra Nordland med Atle Oanes fra Agder.

Votering: Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

Desse vert valde som møtefunksjonærer:

LM-sak 5/2023 Kontingent og ressursfordeling

komitéleiar: Bjørn Sigurd Hjetland, Akershus, GSK

Turid Buan Øfsti, sentralstyret, GSK

Karen Strandenæs, Nordland, GSK

Steinar Vegsund Strømsli, Vestland, GSK
Elisabeth Eikeland, Rogaland, BHG

LM-sak 6/2023 Vedtektsendringar

komitéleiar: Astrid Pia Stensaker, Troms, BHG
Hege Elisabeth Valås, sentralstyret, BHG
Charlotte Hemmingsen, Innlandet, FAS
Jorunn Folkvord, Oslo, GSK
Anders Alexius Gryting, Telemark, VGO

LM-sak 7/2023 Vi utdannar Noreg (hovedkomiteen)

komitéleiar: Terje Vilno, sentralstyret, VGO
Ann Mari Milo Lorentzen, sentralstyret, BHG
Linn Therese Myhrvold (3b), Innlandet, GSK
Ståle Pedersen Bonsaksen (3a), Trøndelag, VGO
Wenche Langvik Pereira, Østfold, GSK
Bente Ingeborg Myrtveit (3c), Vestland, GSK
Kitty Marie Garborg, Rogaland, UH

a) 7.2.1 Lærarrolla og laget rundt barn, unge og vaksne og 7.2.3 Vern av lærartittelen

komitéleiar: Ståle Pedersen Bonsaksen, Trøndelag, VGO
Ida Næss Hjetland, sentralstyret, FAS
Øivind Arne Braathen, Østfold, GSK
Rakel Merete Hunstad, Nordland, FAS
Lill-Beate Haavik, Buskerud, BHG

b) 7.2.2 Vurdering og 7.2.4 Meir relevante lærarutdanningar

komitéleiar: Linn Therese Myhrvold, Innlandet, GSK
Siri Skjæveland Lode, sentralstyret, GSK
Andreas Outzen, Møre og Romsdal, VGO
Thomas Toddy Valås, Oslo, GSK
Renate Karin Nordnes, Nordland, UH

c) 7.2.5 Praktisering av frontfaget, og krav og forventingar til KS og andre arbeidsgjevarar og 7.2.6 Politiske mål på hovudorganisasjonsnivå og behov for nye tariffpolitiske verkemiddel

komitéleiar: Torill Beitdokken, Innlandet, GSK
Thom Bjørnar Jambak, sentralstyret, VGO
Katrine Aursand, Troms, GSK
Stine Sund, Oslo, BHG
Atle Oanes, Agder, VGO

LM-sak 8/2023 Uttale

komitéleiar: Terje Skyvulstad, sentralstyret, VGO
Kåre Grevle, Vestland, GSK
Katrine Berg, Finnmark, FAS
Leif-Inge Austerheim Westbø, Akershus, BHG

Gry Rollag Føsker, Innlandet, VGO

Fullmaktskomité

komitéleiar: Anita Richardsen, Troms, GSK

Atle Oanes, Agder, VGO

Anne Greve, Oslo, UH

Kari Rusten, Buskerud, BHG

Teljekorps

Brit Adam, sekretariatet

Sak 1.8: Godkjenning av delegatane sine fullmakter

Framlegg:

Frå fullmaktskomiteen

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

Delegatane sine fullmakter vert godkjende.

Sak 2: Val

Dokument:

Utsendte landsmøtedokumenter

Kandidatopplysninger

Sak 2.1 Val av leiar

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

Geir Røsvoll vert valt som leiar.

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Sak 2.2.1 Val av 1. nestleiar

Framlegg:

Frå valkomiteen

Terje Vilno, sentralstyret, VGO

Forslag frå Buskerud

Thom Bjørnar Jambak, sentralstyret, VGO

Forslag frå Troms

Ann Mari Milo Lorentzen, sentralstyret, BHG

Votering:

Terje Vilno – 43 stemmer

Thom Bjørnar Jambak – 48 stemmer

Ann Mari Milo Lorentzen – 100 stemmer

Vedtak:

Ann Mari Milo Lorentzen vert valt som 1. nestleiar.

Sak 2.2.2 Val av 2. nestleiar

Framlegg:

Frå valkomiteen

Terje Vilno, sentralstyret, VGO

Forslag frå Buskerud

Thom Bjørnar Jambak, sentralstyret, VGO

Votering:

Terje Vilno – 75 stemmer

Thom Bjørnar Jambak – 115 stemmer

Vedtak:

Thom Bjørnar Jambak vert valt som 2. nestleiar.

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Sak 2.3 Val av øvrige sentralstyremedlemmar

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak

Frå Ina Margrethe Enoksen, Møre og Romsdal

Paul Ivar Pedersen, GSK, Møre og Romsdal

Frå Tore Hølmo, Innlandet

Anne Yun Rygh, VGO, Vestfold

Votering:

Anita Holm Cirotzki – 189 stemmer
Christian Evenshaug - 175 stemmer
Ida Næss Hjetland -189 stemmer
Ingeborg Lovise Tyse - 109 stemmer
Inger Grødem Haraldsen - 188 stemmer
Linn Therese Myrvold - 178 stemmer
Maja Henriette Jensvoll - 189 stemmer
Morten Skauen Sørmo - 185 stemmer
Thomas Nordgård - 187 stemmer
Turid Buan Øfsti - 182 stemmer
Paul Ivar Pedersen - 35 stemmer
Anne Yun Rygh – 85 stemmer

Vedtak:

Anita Holm Cirotzki
Christian Evenshaug
Ida Næss Hjetland
Ingeborg Lovise Tyse
Inger Grødem Haraldsen
Linn Therese Myrvold
Maja Henriette Jensvoll
Morten Skauen Sørmo
Thomas Nordgård
Turid Buan Øfsti

Sak 2.4 Val av møtande varamedlemmar til sentralstyret

Framlegg:

Frå valkomiteen

1. møtande varamedlem Stine Christensen Holtet, GSK, Oslo
2. møtande varamedlem Monica Undseth, FAS, Telemark
3. møtande varamedlem Marianne Rygg, GSK, Telemark

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Frå Marit Himle Pedersen, Vestland

1. møtande varamedlem Simon Mikael Malkenes, UH, Sentralstyret

Frå Siri Denstad Langlo, Trøndelag

1. møtande varamedlem Marianne Rygg, GSK, Telemark

Frå Ina Margrethe Enoksen, Møre og Romsdal

1. møtande varamedlem Paul Ivar Pedersen, GSK, Møre og Romsdal

Frå Marit Himle Pedersen, GSK, Vestland

3. møtande varamedlem Simon Mikael Malkenes, UH, Sentralstyret

Votering 1. møtande varamedlem:1. votering:

1. møtande varamedlem Stine Christensen Holtet, GSK, Oslo - 83 stemmer
1. møtande varamedlem Marianne Rygg, GSK, Telemark - 66 stemmer
1. møtande varamedlem Simon Mikael Malkenes, UH, Sentralstyret - 32 stemmer
1. møtande varamedlem Paul Ivar Pedersen, GSK, Møre og Romsdal - 11 stemmer

2. votering:

1. møtande varamedlem Stine Christensen Holtet, GSK, Oslo - 87 stemmer
1. møtande varamedlem Marianne Rygg, GSK, Telemark – 80 stemmer
1. møtande varamedlem Simon Mikael Malkenes, UH, Sentralstyret - 25 stemmer

3. votering:

1. møtande varamedlem Stine Christensen Holtet, GSK, Oslo – 98 stemmer
1. møtande varamedlem Marianne Rygg, GSK, Telemark – 92 stemmer

Votering 2. møtande varamedlem:

2. møtande varamedlem Monica Undseth, FAS, Telemark – Einstemmig vedtatt

Votering 3. møtande varamedlem:

3. møtande varamedlem Marianne Rygg, GSK, Telemark - 135 stemmer
3. møtande varamedlem Simon Mikael Malkenes, UH, Sentralstyret – 57 stemmer

Vedtak:

1. møtande varamedlem Stine Christensen Holtet, GSK, Oslo
2. møtande varamedlem Monica Undseth, FAS, Telemark
3. møtande varamedlem Marianne Rygg, GSK, Telemark

Sak 2.4.1 Val av ikkje-møtande varamedlemmar til sentralstyret

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Renée Christin Røyneland
2. Silje Marie Bentzen
3. Anne-Cathrine Fodstad
4. Paul Ivar Pedersen
5. Kitty Garborg

Sak 2.5 Val av 31 medlemmar til representantskapet

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak.

Frå Sheila Vaage Benestad, Agder

Tore Roth Blokhus, FAS, Vestland

Jon Eirik Næsheim, FAS, Rogaland

Votering:

Line Margrethe Drange Neset, BHG, Agder - 187 stemmer
Sheila Vaage Benestad, FAS, Agder - 183 stemmer
Bjørn Sigurd Hjetland, GSK, Akershus - 187 stemmer
Marthe Kragebøl Norvalls, BHG, Akershus - 186 stemmer
Alexander Fjellestad, GSK, Akershus - 185 stemmer
Kari Rusten, BHG, Buskerud - 187 stemmer
Robert Nesje, GSK, Finnmark - 187 stemmer
Gunhild Grindjordet, GSK, Innlandet - 187 stemmer
Bente Kampesveen, BHG, Innlandet - 187 stemmer
Anette Korsnes Andersen, BHG, Møre og Romsdal - 187 stemmer
Andreas Outzen, VGO, Møre og Romsdal - 187 stemmer
Elisabeth Tobiassen, BHG, Nordland - 187 stemmer
Viggo Inge Albertsen, VGO, Nordland - 185 stemmer
Odd Erling Olsen, VGO, Oslo - 187 stemmer
Jorunn Folkvord, GSK, Oslo - 187 stemmer
Hogne Wathne Helgesen, GSK, Rogaland - 181 stemmer
Anita Grøtte Edland, VGO, Rogaland - 187 stemmer
Elisabeth Eikeland, BHG, Rogaland - 185 stemmer

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Kristin Viumdal, VGO, Telemark - 187 stemmer
Katrine Aursand, GSK, Troms - 187 stemmer
Hege Sletvold Slørdal, BHG, Trøndelag - 186 stemmer
Roger Hanssen, UH, Trøndelag - 187 stemmer
Gry Camilla Tingstad, GSK, Trøndelag - 187 stemmer
Laila Myte, BHG, Vestfold - 187 stemmer
Mariann Nilsen, VGO, Vestfold - 187 stemmer
Bente Ingeborg Myrtveit, GSK, Vestland - 176 stemmer
Solfrid Furre, BHG, Vestland - 181 stemmer
Sabine Exner, VGO, Vestland - 184 stemmer
Hilde Omdalsmoen Fidje, UH, Vestland - 187 stemmer
Ingunn Solheim Tveten, BHG, Østfold - 187 stemmer
Knut Olav Farbrot, GSK, Østfold - 185 stemmer
Tore Roth Blokhus, FAS, Vestland - 26 stemmer
Jon Eirik Næsheim, FAS, Rogaland - 14 stemmer

Vedtak:

Line Margrethe Drange Neset
Sheila Vaage Benestad
Bjørn Sigurd Hjetland
Marthe Kragebøl Norvalls
Alexander Fjellestad
Kari Rusten
Robert Nesje
Gunhild Grindjordet
Bente Kampesveen
Anette Korsnes Andersen
Andreas Outzen
Elisabeth Tobiassen
Viggo Inge Albertsen
Odd Erling Olsen
Jorunn Folkvord
Hogne Wathne Helgesen
Anita Grøtte Edland
Elisabeth Eikeland
Kristin Viumdal
Katrine Aursand
Hege Sletvold Slørdal
Roger Hanssen
Gry Camilla Tingstad
Laila Myte
Mariann Nilsen
Bente Ingeborg Myrtveit
Solfrid Furre
Sabine Exner
Hilde Omdalsmoen Fidje

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Ingunn Solheim Tveten
Knut Olav Farbrot

Sak 2.6 Val av personleg 1. vararepresentant til representantskapet

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtak.

Vedtak:

Bjørge Jordal
Atle Oanes
Marit Fulland Danielsen
Jane Lomax
Anette Blyberg
Per Kristian Solevåg
Anders Nybø
Gry Rollag Føsker
Charlotte Hemmingsen
Sirikit Vågen, GSK
Paul Ivar Pedersen
Trygve Svenning
Trond Hagen
Bendik Indreeide
Eirik Solbø Lie
Signe Nordbotten
Jon Erik Næsheim
Lise Renate Tistel
Robert Ludvigsen
Morten Rennemo
Kai Helge Nilsen
Siri Denstad Langlo
Ingunn Solli
Anne Yun Rygh
Kurt Alexander Nilsen Faltin
Marit Himle Pedersen
Toril Kalsås
Tore Roth Blokhuis
Heidi Rennestraum
Solena Pradayrol
Aud Helen Bårdsen

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Sak 2.7 Val av personleg 2. vararepresentant til representantskapet

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtatt

Vedtak:

Anne Kari Slettan
Anne Cathrine Fodstad
Anne Beathe Ryttersveen
Anne Margrethe Stagrum
Ulrikke Dorthea de Vibe
Hege Vollan
Karen Inga Eira
Jo-Gaute Åsgård
Øyvind Melgalvis
Reidun Blankholm
Monica Lunde Ludvigsen
Renate Karin Nordnes
Toril Kuvås Karlsen
Silje Marie Bentzen
Jannicke Bakke Fredriksen
Sveinung Fjelde
Kitty Garborg
Åshild Knutzen
Gro Jørandrud
Astrid Pia Stensaker
Kristin Elvsveen Witry
Ann-Katrin Mulstad
Trond Preben Pettersen Uthus
Petter Tørdal Haugen
Tarjei Solum Grimstad
Bjørn Olav Tveit
Ane Kristine Aadland
Linda Solhaug
Kåre Grevle
Ole Jørgen Christiansen
Mattis Uthberg Hambo

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Sak 2.8 Val av leiar av kontrollkomiteen

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

Bjørn Wik

Sak 2.9 Val av nestleiar av kontrollkomiteen

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak

Votering:

Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

Gerd-Inger Simonsen

Sak 2.10 Val av medlemmar av kontrollkomiteen

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak.

Votering:

Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kolbjørg Ødegaard

Erlend Bleie

Rannveig Theisen

Sak 2.11 Val av varamedlemmar av kontrollkomiteen

Framlegg:

Frå valkomiteen

Sjå vedtak.

Votering:

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Einstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Atle André Danielsen
2. Grete Monsen
3. Anne Marie Bergseth
4. Gro Meltzer Westlye
5. Marianne Moen Knudsen

Sak 2.12 Val av medlemmer til valkomiteen

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak

Frå Mari Emma Odberg Bjerke, Østfold

Knut Raknerud Olsen, GSK, Østfold

Votering:

Ann-Kristin Klemetsdatter Hætta, BHG, Finnmark - 187 stemmer

Berit Dale, BHG, Vestland - 185 stemmer

Elisabeth Tobiassen, BHG, Nordland - 187 stemmer

Aslak Stensrud, GSK, Innlandet - 182 stemmer

Gro Iren Abrahamsen, GSK, Akershus - 179 stemmer

Gunn-Reidun Tednes-Aaserød, GSK, Rogaland - 163 stemmer

Reidun Blankholm, GSK, Møre og Romsdal - 186 stemmer

Bjørnar Hagen, VGO, Vestfold - 186 stemmer

Anders Alexuis Gryting, VGO/FAG, Telemark - 187 stemmer

Hilde Lein, FAS, Trøndelag - 187 stemmer

Frank Aleksander Bræin, UH, Oslo - 187 stemmer

Knut Raknerud Olsen, GSK, Østfold - 41 stemmer

Vedtak:

Ann-Kristin Klemetsdatter Hætta

Berit Dale

Elisabeth Tobiassen

Aslak Stensrud

Gro Iren Abrahamsen

Gunn-Reidun Tednes-Aaserød

Reidun Blankholm

Bjørnar Hagen

Anders Alexuis Gryting

Hilde Lein

Frank Aleksander Bræin

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Sak 2.13 Val av varamedlemmer til valkomiteen i prioritert rekkjefølgje

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak

Fra Knut Olav Farbrot, Østfold

1. Knut Raknerud Olsen, GSK, Østfold

Votering 1. varamedlem:

1. Jane Silvester Lomax, VGO/FAG, Akershus - 107 stemmer

1. Knut Raknerud Olsen, GSK, Østfold – 81 stemmer

Votering 2., 3., 4., 5. varamedlem:

Einstemmig vedtak.

Vedtak:

1. Jane Silvester Lomax
2. Paul Bentsen
3. Hege Vollan
4. Jon Eirik Næsheim
5. Roger Hansen

Sak 3: Melding

Dokument:

Utsendte landsmøtedokumenter

Framlegg:

Frå sentralstyret

Se vedtak

Votering: Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Landsmøtet tar sentralstyrets politiske vurdering og årsmeldingene for 2020, 2021, 2022 og meldingene for andre halvår 2019 og første halvår 2023 til etterretning.

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Sak 4: Rekneskap

Dokumenter:

Utsendte landsmøtedokumenter

Framlegg:

Frå sentralstyret

Sjå vedtak

Vedtak:

Landsmøtet tar Utdanningsforbundet sine årsrekneskapar for 2019, 2020, 2021 og 2022 til etterretning.

Sak 5: Kontingent og ressursfordeling

Dokumenter:

Utsendte landsmøtedokumenter

Framlegg:

Fra sentralstyret

Fra redaksjonskomiteen

Fra Johannes Bjørset Aagaard, Buskerud

1. Kontingent

d. Medlemmer har ~~ett år 18 måneders~~ kontingentfritak ~~første år direkte~~ etter avsluttet grunnutdanning, eller direkte påfølgende heltids videreutdanning.

Fra Steinar Veggund Strømsli, Vestland

a. Kontingentmidlene fordeles slik:

Fylkesnivå	23,6% 24,6%
Lokallagsnivå (inkludert klubbnivå)	28,6%
Sentralt nivå	43,8%
Konfliktfond	4% 3%

Fra Jorunn Folkvord, Oslo

Primært forslag:

1. Kontingent

~~b. Maksimumskontingent settes til 815 kroner per måned for 2024. Satsen reguleres hvert år 7 tilsvarende rammen i lønnsoppgjøret i kommunal sektor for forutgående år.~~

Fra Jorunn Folkvord, Oslo

Sekundært forslag:

1. Kontingent

b. Maksimumskontingent settes til 950 ~~815~~ kroner per måned for 2024. Satsen reguleres hvert år 7 tilsvarende rammen i lønnsoppgjøret i kommunal sektor for forutgående år.

Fra Espen Van Der Hoeven, Rogaland**1. Kontingent**

c. Minstekontingent settes til 70 kroner per måned.

Votering:

Redaksjonskomiteens innstilling ble vedtatt med 191 stemmer.

Forslag fra Steinar Vegsund Strømsli ble vedtatt med 91 stemmer.

Forslag fra Johannes Bjørset Aagaard falt.

Forslag fra Jorunn Folkvord falt.

Forslag fra Jorunn Folkvord falt.

Forslag fra Espen Van Der Hoeven falt.

Vedtak:**1. Kontingent**

- a) Ordinær kontingent er 1,25 % av brutto lønn. Med brutto lønn menes den lønnsytelsen som innberettes som lønn i A-meldingen, og som skriver seg fra arbeid innenfor Utdanningsforbundets innsatsområder.
- b) Maksimumskontingent settes til 815 kroner per måned for 2024. Satsen reguleres hvert år tilsvarende rammen i lønnsoppgjøret i kommunal sektor for forutgående år.
- c) Minstekontingent settes til 80 kroner per måned.
- d) Medlemmer har ett års kontingentfritak første år etter avsluttet grunnutdanning, eller direkte påfølgende heltids videreutdanning.
- e) Ordinære medlemmer som tar videreutdanning på heltid får kontingentfritak dersom de ikke mottar lønnsytelser som nevnt i 1a.
- f) Studentmedlemmer har gratis medlemskap.
- g) Medlemmer som arbeider utenfor Utdanningsforbundets innsatsområder eller ved

norske skoler i utlandet kan ikke regne med hjelp fra Utdanningsforbundet til å ivareta arbeidstakerinteressene overfor arbeidsgiver. Disse betaler derfor minstekontingent.

2. Ressursfordeling

a) Kontingentmidlene fordeles slik:

Fylkesnivå	24,6%
Lokallagsnivå (inkludert klubbnivå)	28,6%
Sentralt nivå	43,8%
Konfliktfond	3%

- b) Ubrukte midler fra avsetningen til å dekke overgangskostnader knyttet til sammenslåing av fylkeslag og av lokallag videreføres for å dekke overgangskostnader knyttet til oppsplitting av fylkeslag og av lokallag. Ubrukte midler ved avslutning av landsmøteperioden overføres til konfliktfondet.
- c) Lokallag og fylkeslag kan maksimalt opparbeide en fri egenkapital på 35 % av årets kontingentmidler, med tillegg av eventuelle anleggsmidler i balansen. Det kan avsettes midler til årsmøtet som intern bunden egenkapital, jevnt fordelt over årsmøteperioden. Fri egenkapital inntil 80 000 kroner berøres ikke av begrensningen. Overskytende midler i fylkeslagene ved årsslutt overføres konfliktfondet. Overskytende midler i lokallagene ved årsslutt disponeres av fylkeslaget i samråd med lokallagene.
- d) Unntaket for fri egenkapital inntil 80 000 kroner, jf. pkt. 2c, skal gjelde fra og med regnskapsåret 2023.

3. Fullmakter

Sentralstyret gis fullmakt til å øke kontingenten med en ekstrakontingent for et avgrenset tidsrom, jf. vedtektenes § 20.4. Sentralstyret avgjør hvordan merinntekten som følger av økt kontingenttrekk skal disponeres.

Oversendes sentralstyret

Landsmøtet ber sentralstyret se på mulighetene til å styrke lokallagsfrikjøpet

Sak 6: Vedtektsendringer

Dokumenter:

Utsendte landsmøtedokumenter

Tema 1: Besluttende organer

1.1. Landsmøte

1.1.1 Landsmøtet - regulering av antall delegater som fordeles likt

§ 28 LANDSMØTE	§ 28 LANDSMØTE
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
28.3 Hvert fylkeslag tildeles fem delegatplasser, deretter fordeles de øvrige delegatplassene forholdsvis etter medlemstallet i de enkelte fylkeslagene pr. 1. januar i landsmøteåret.	28.3 Hvert fylkeslag tildeles fem delegatplasser <u>Maksimalt 60 delegatplasser fordeles likt mellom fylkeslagene</u> , deretter fordeles de øvrige delegatplassene forholdsvis etter medlemstallet i de enkelte fylkeslagene pr. 1. januar i landsmøteåret.

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Vedtatt

1.2. Representantskapet

1.2.1. Representantskapet – endring i størrelse og sammensetning

Forslag 1

§ 31 REPRESENTANTSKAPET	§ 31 REPRESENTANTSKAPET
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
31.1 Representantskapet består av 51 representanter. Dette tallet inkluderer sentralstyret og fylkeslederne. De øvrige representantene velges av landsmøtet. Alle fylkeslag skal være representert blant disse, og de skal representere ulike medlemsgrupper og nivå. Representantskapet skal samlet sett reflektere bredden i organisasjonen.	31.1 Representantskapet består av 51 <u>59</u> representanter. Dette tallet inkluderer sentralstyret og fylkeslederne. De øvrige representantene velges av landsmøtet. Alle fylkeslag skal være representert blant disse, og de skal representere ulike medlemsgrupper og nivå. Representantskapet skal samlet sett reflektere bredden i organisasjonen.

Forslag fra Innlandet.

Votering: Vedtatt.

1.2.3. Representantskapets oppgaver – endring i ordlyd

§ 32 REPRESENTANTSKAPETS OPPGAVER	§ 32 REPRESENTANTSKAPETS OPPGAVER
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
32.1.5 fastsette prinsipper og rammer for lønns- og kompensasjonsordninger for medlemmer av sentralstyret og fylkesstyrene.	32.1.5 fastsette prinsipper og rammer for lønns- og kompensasjonsordninger for medlemmer av sentralstyret og fylkesstyrene <u>organisasjonstillitsvalgte etter disse vedtektene.</u>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Vedtatt.

1.3 Sentralstyret

1.3.1. Student og pensjonistrepresentasjon i sentralstyret

§ 33 SENTRALSTYRE	§ 33 SENTRALSTYRE
Gjeldende vedtekter	Forslag til endring
33.3 Fast møtende varamedlemmer av sentralstyret innkalles med tale- og forslagsrett. I tillegg innkalles leder av studentorganisasjonen og leder av sentralt pensjonistråd med tale- og forslagsrett. Sentralstyret kan innvilge møte- og talerett til andre i tilfeller der det er ønskelig å styrke styrets kompetanse på et område. Sentralstyret kan innby andre som observatører.	33.3 Fast møtende varamedlemmer av sentralstyret innkalles med tale- og forslagsrett. [...] I tillegg innkalles leder av en <u>representant fra studentorganisasjonen og leder av fra</u> sentralt pensjonistråd, <u>fortrinnsvis leder, med tale- og forslagsrett.</u> [...] Sentralstyret kan innvilge møte- og talerett til andre i tilfeller der det er ønskelig å styrke styrets kompetanse på et område. Sentralstyret kan innby andre som observatører.

Innstilling fra redaksjonskomiteen.

Votering: Enstemmig vedtatt.

1.4. Fylkesnivå

1.4.1. Årsmøtets oppgaver (fylke) – valg av delegater til landsmøtet

§ 45 ÅRSMØTETS OPPGAVER	§ 45 ÅRSMØTETS OPPGAVER
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
45.1.6.4 Valg av delegater og varadelegater til landsmøtet, i samsvar med det tallet og den fordelingen som framkommer i melding fra sentralstyret.	45.1.6.4 Valg av delegater og varadelegater til landsmøtet, i samsvar med det tallet og den fordelingen som framkommer i melding fra sentralstyret.

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

1.4.2. Størrelse på fylkesårsmøter

§ 44 ÅRSMØTE	§ 44 ÅRSMØTE
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
44.2 Årsmøtet består av fylkesstyrets medlemmer, jf. § 47.2, og inntil 150 delegater ¹⁴ valgt av lokallagene ¹⁵ for fylkeslagets årsmøteperiode etter den fordelingen som framkommer i melding fra fylkesstyret. Delegasjonene skal settes sammen slik at en totalt oppfyller gjeldende kvoteringsregler. Jf. § 15. Fotnote 14: Normaltall som kan avvikes for påfølgende ordinære årsmøter gjennom vedtak på ordinære årsmøter. Fotnote 15: For Utdanningsforbundet Oslo: «av lokallagene» gjelder ikke. Utdanningsforbundet Oslo gis fullmakt til å organisere valg av delegater slik fylkeslaget finner det hensiktsmessig, jf. likevel siste punktum i § 44.2.	44.2 Årsmøtet består av fylkesstyrets medlemmer, jf. § 47.2, og inntil 150 <u>maksimalt 180</u> delegater ¹⁴ valgt av lokallagene ¹⁵ for fylkeslagets årsmøteperiode etter den fordelingen som framkommer i melding fra fylkesstyret. <u>Det er fylkesstyret som fatter beslutning om årsmøtets størrelse etter å ha innhentet råd fra ledermøte (§ 53).</u> Delegasjonene skal settes sammen slik at en totalt oppfyller gjeldende kvoteringsregler. Jf. § 15. Fotnote 14: Normaltall som kan avvikes for påfølgende ordinære årsmøter gjennom vedtak på ordinære årsmøter. Fotnote 15: For Utdanningsforbundet Oslo: «av lokallagene» gjelder ikke. Utdanningsforbundet Oslo gis fullmakt til å organisere valg av delegater slik fylkeslaget finner det hensiktsmessig, jf. likevel siste punktum i § 44.2.

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

1.5. Lokallagsnivå

1.5.1. Størrelse på delegatårsmøter i lokallag

§ 57 ÅRSMØTE	§ 57 ÅRSMØTE
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
57.2 Alle medlemmer av lokallaget kan møte på årsmøtet med tale- og stemmerett. Dersom lokallaget har 800 medlemmer eller flere, kan årsmøtet vedta å gjennomføre delegatårsmøter etter modell av den ordningen som praktiseres for fylkeslagene, jf. § 44.	57.2 Alle medlemmer av lokallaget kan møte på årsmøtet med tale- og stemmerett. Dersom lokallaget har 800 medlemmer eller flere, kan årsmøtet vedta å gjennomføre delegatårsmøter <u>etter modell av den ordningen som praktiseres for fylkeslagene, jf. § 44. Årsmøtet vedtar antall delegater til neste årsmøte.</u>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

1.5.2. Årsmøtets oppgaver (lokallag) – valg av varadelegater til fylkesårsmøtet

§ 58 ÅRSMØTETS OPPGAVER	§ 58 ÅRSMØTETS OPPGAVER
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
[58.4 I år med fylkesårsmøte skal lokallagets årsmøte også:] 58.4.2 velge delegater til fylkeslagets årsmøte i samsvar med det tallet og den fordelingen som framkommer i melding fra fylkesstyret.	[58.4 I år med fylkesårsmøte skal lokallagets årsmøte også:] 58.4.2 velge delegater <u>og varadelegater</u> til fylkeslagets årsmøte. <u>i samsvar med det tallet og den fordelingen som framkommer i melding fra fylkesstyret.</u>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

1.5.3. Kvotering – medlemsgruppenes representasjon i lokallagsstyret

§ 61 LOKALLAGSSTYRE	§ 61 LOKALLAGSSTYRE
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>61.2</p> <p>Lokallagsstyret har inntil ni medlemmer.²³ Dette tallet omfatter leder, nestleder og det antall styremedlemmer årsmøtet bestemmer. Lokallagsstyret skal settes sammen slik at det får en rimelig representasjon fra de ulike medlemsgruppene. Minst ett styremedlem skal være lederrepresentant.</p> <p>Dette tallet omfatter én tillitsvalgt etter kommunal hovedavtale. Denne skal ha fulle rettigheter. Jf. for øvrig § 16.5. I tillegg velges minst tre varamedlemmer i prioritert rekkefølge.</p> <p>Note 23: Lokallag med mer enn 1000 medlemmer kan ha inntil 11 styremedlemmer.</p>	<p>61.2</p> <p>Lokallagsstyret har inntil ni medlemmer.²³ Dette tallet omfatter leder, nestleder og det antall styremedlemmer årsmøtet bestemmer. Lokallagsstyret skal settes sammen slik at det får en rimelig representasjon fra de ulike medlemsgruppene. Minst ett styremedlem skal være lederrepresentant.</p> <p>Dette tallet omfatter én tillitsvalgt etter kommunal hovedavtale. Denne skal ha fulle rettigheter. Jf. for øvrig § 16.5. I tillegg velges minst tre varamedlemmer i prioritert rekkefølge.</p> <p>Note 23: Lokallag med mer enn 1000 medlemmer kan ha inntil 11 styremedlemmer.</p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

§ 15 KVOTERING	§ 15 KVOTERING
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>15.2.2</p> <p>Alle medlemsgrupper skal så sant det er mulig, være representert i fylkesstyret.</p> <p>Det skal være minst én lederrepresentant i fylkesstyret.</p> <p>15.2.3</p> <p>Lokallagsstyret skal settes sammen med en rimelig representasjon fra de ulike medlemsgruppene og minst én</p>	<p>15.2.2</p> <p>Alle medlemsgrupper skal så sant det er mulig, være representert i fylkes- <u>og lokallagsstyret.</u></p> <p>Det skal være minst én lederrepresentant i fylkes- <u>og lokallagsstyret.</u></p> <p>15.2.3</p> <p>Lokallagsstyret skal settes sammen med en rimelig representasjon fra de ulike medlemsgruppene og minst én</p>

lederrepresentant.	lederrepresentant.
--------------------	-------------------------------

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Vedtatt.

Tema 2: Medlemskap

2.1 Medlemskap – retningslinjer til vedtektene

§ 3 MEDLEMSKAP	§ 3 MEDLEMSKAP
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>3.1 Rett til medlemskap har:</p> <p>[...]</p> <p>3.1.5</p> <p>Andre etter særskilt søknad til sentralstyret. Slike søknader kan innvilges permanent eller for den perioden et ansettelsesforhold varer.</p>	<p>3.1 Rett til medlemskap har:</p> <p>[...]</p> <p>3.1.5</p> <p>Andre etter <u>retningslinjer vedtatt av sentralstyret, jf. § 3.3. særskilt søknad til sentralstyret. Slike søknader kan innvilges permanent eller for den perioden et ansettelsesforhold varer.</u></p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

§ 3 MEDLEMSKAP	§ 3 MEDLEMSKAP
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
	<p>Ny <u>§ 3.3</u></p> <p><u>Sentralstyret vedtar retningslinjer som utdyper denne paragrafen.</u></p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Tema 3: Sentral kontrollkomité

3.1. Sentral kontrollkomité - varaer i prioritert rekkefølge

§ 41 KONTROLLKOMITÉ	§ 41 KONTROLLKOMITÉ
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
41.1 Landsmøtet velger en kontrollkomité på fem medlemmer, inkludert leder og nestleder, og fem varamedlemmer. Kontrollkomiteens medlemmer kan ikke inneha verv i fondsstyret eller i besluttende organisasjonsledd på lands-, fylkes- eller kommuneplan, jf. § 14.	41.1 Landsmøtet velger en kontrollkomité på fem medlemmer, inkludert leder og nestleder, og fem varamedlemmer i <u>prioritert rekkefølge</u> . Kontrollkomiteens medlemmer kan ikke inneha verv i fondsstyret eller i besluttende organisasjonsledd på lands-, fylkes- eller kommuneplan, jf. § 14.

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Tema 4: Valgkomiteer på sentralt, fylkes- og lokalt nivå - varamedlemmer i prioritert rekkefølge

4.1. Valgkomité sentralt

§ 36 VALGKOMITÉ	§ 36 VALGKOMITÉ
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
36.1 Landsmøtet velger en valgkomité med 11 medlemmer, og med sammensetning i samsvar med gjeldende kvoteringsregler, jf. § 15.	36.1 Landsmøtet velger en valgkomité med 11 medlemmer, og med sammensetning i samsvar med gjeldende kvoteringsregler, som <u>gjelder for sentralstyret</u> , jf. § 15. <u>Det velges i tillegg minst fem varamedlemmer i prioritert rekkefølge.</u>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

4.2. Valgkomité fylkesplan

§ 50 VALGKOMITÉ	§ 50 VALGKOMITÉ
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>50.1</p> <p>Årsmøtet velger en valgkomité som har samme antall medlemmer som fylkestyret, med fradrag av leder og nestleder, og er sammensatt i samsvar med gjeldende kvoteringsregler¹⁹, jf. § 15.</p> <p>Valgkomiteen konstituerer seg selv og velger et arbeidsutvalg.</p> <p>Fotnote 19: Kvoteringen omfatter også leder og nestleder av valgkomiteen.</p>	<p>50.1</p> <p>Årsmøtet velger en valgkomité som har samme antall medlemmer som fylkestyret, med fradrag av leder og nestleder, og er sammensatt i samsvar med gjeldende kvoteringsregler¹⁹, jf. § 15.</p> <p><u>Årsmøtet velger varamedlemmer til valgkomiteen i prioritert rekkefølge.</u></p> <p>Valgkomiteen konstituerer seg selv og velger et arbeidsutvalg.</p> <p>Fotnote 19: Kvoteringen omfatter også leder og nestleder av valgkomiteen.</p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

4.3. Valgkomité lokallagsplan

§ 64 VALGKOMITÉ	§ 64 VALGKOMITÉ
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>64.1</p> <p>Årsmøtet velger en valgkomité med minimum tre medlemmer.</p> <p>Valgkomiteen er sammensatt i samsvar med gjeldende kvoteringsregler, jf. § 15.</p> <p>Valgkomiteen konstituerer seg selv, eventuelt med et arbeidsutvalg.</p>	<p>64.1</p> <p>Årsmøtet velger en valgkomité med minimum tre medlemmer, <u>samt varamedlemmer i prioritert rekkefølge.</u></p> <p>Valgkomiteen er sammensatt i samsvar med gjeldende kvoteringsregler, jf. § 15.</p> <p>Valgkomiteen konstituerer seg selv, eventuelt med et arbeidsutvalg.</p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Tema 5: Voksenopplæringen - nettverk, råd, representasjon og/eller kvotering

5.3. Utvalg, råd, fora og/eller nettverk sentralt

§ 38 UTVALG, RÅD OG FORA	§ 38 UTVALG, RÅD OG FORA
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
Nytt punkt i § 38.8	Nytt <u>38.8</u> <u>Sentralstyret oppnevner et råd for voksenopplæring.</u>

Forslag fra Trøndelag.

Votering: Falt.

§ 38 UTVALG, RÅD OG FORA	§ 38 UTVALG, RÅD OG FORA
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
Nytt punkt i § 38.8	Nytt punkt i § 38.8 <u>Sentralstyret oppnevner et nasjonalt nettverk for voksenopplæring.</u>

Innstilling fra redaksjonskomiteen.

Votering: Vedtatt.

Tema 6: Medlemsgrupperepresentasjonen i sentrale kontaktfora

§ 38 A KONTAKTFORUM	§ 38 A KONTAKTFORUM
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
38 A.1 Det opprettes et kontaktforum for hver av de fem medlemsgruppene, jf. § 11. Kontaktforaene ledes av et sentralstyremedlem, og består for øvrig av en representant fra hvert fylkeslag, fortrinnsvis fra den aktuelle medlemsgruppen. Sentralstyret kan supplere kontaktforaene med medlemmer fra avtaleområder som ikke er representert, med ledermedlemmer fra den aktuelle medlemsgruppen, og ellers etter behov.	38 A.1 Det opprettes et kontaktforum for hver av de fem medlemsgruppene, jf. § 11. Kontaktforaene ledes av et sentralstyremedlem, og består for øvrig av en representant fra hvert fylkeslag, fortrinnsvis <u>så sant det er mulig</u> fra den aktuelle medlemsgruppen. Sentralstyret kan supplere kontaktforaene med medlemmer fra avtaleområder som ikke er representert, med ledermedlemmer fra den aktuelle medlemsgruppen, og ellers etter behov.

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Tema 7: Valg av hovedtillitsvalgte på lokal- og fylkesnivå

§ 16 TILLITSVALGTE ETTER HOVEDAVTALENE	§ 16 TILLITSVALGTE ETTER HOVEDAVTALENE
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>16.1</p> <p>Tillitsvalgte etter hovedavtalene velges normalt av og blant medlemmene innenfor gjeldende avtaleområde ved den enkelte virksomhet (kommune, fylkeskommune, statsetat o.a.) og driftsenhet (arbeidsplass).</p> <p>16.2</p> <p>Valg av tillitsvalgte etter hovedavtalene skjer i egne valgmøter innkalt av styret i lokallaget, fylkeslaget eller klubben.</p> <p>Valgmøtene arrangeres normalt i tilknytning til årsmøter i lokallag/fylkeslag eller i forbindelse med valg av klubbstyre.</p> <p>Valgkomiteen er ansvarlig for innstilling etter forslag fra medlemmer på gjeldende avtaleområde.</p>	<p>16.1</p> <p>Tillitsvalgte etter hovedavtalene velges normalt av og blant medlemmene innenfor gjeldende avtaleområde ved den enkelte virksomhet (kommune, fylkeskommune, statsetat o.a.) og driftsenhet (arbeidsplass).</p> <p>16.2</p> <p>Valg av tillitsvalgte etter hovedavtalene skjer i egne valgmøter innkalt <u>organisert av styret på det aktuelle nivået. I lokallaget, fylkeslaget eller klubben.</u></p> <p>Valgmøtene arrangeres normalt i tilknytning til <u>Valg av hovedtillitsvalgte etter kommunal hovedavtale gjøres i forkant av valgene på årsmøter i lokallag/fylkeslag.</u></p> <p><u>Valg av tillitsvalgt på klubbnivå skjer i ordinært valgmøte (jf. § 73) eller i forbindelse med valg av klubbstyre.</u></p> <p>Valgkomiteen er ansvarlig for innstilling etter forslag fra medlemmer på gjeldende avtaleområde.</p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Vedtatt.

§ 45 ÅRSMØTETS OPPGAVER	§ 45 ÅRSMØTETS OPPGAVER
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
45.1.6.2 Valg av tillitsvalgte etter hovedavtalene innenfor virksomheter på fylkesnivå. Ved gjennomføringen av slike valg deltar kun de medlemmer som er tilsatt i den aktuelle virksomheten.	45.1.6.2 <u>Utgår</u> Valg av tillitsvalgte etter hovedavtalene innenfor virksomheter på fylkesnivå. Ved gjennomføringen av slike valg deltar kun de medlemmer som er tilsatt i den aktuelle virksomheten.
§ 58 ÅRSMØTETS OPPGAVER	§ 58 ÅRSMØTETS OPPGAVER
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
58.1.6.2 Valg av tillitsvalgte etter hovedavtalene innenfor virksomheter på kommunenivå. Ved gjennomføringen av slike valg deltar kun medlemmer som er tilsatt i den aktuelle virksomheten.	58.1.6.2 <u>Utgår</u> Valg av tillitsvalgte etter hovedavtalene innenfor virksomheter på kommunenivå. Ved gjennomføringen av slike valg deltar kun medlemmer som er tilsatt i den aktuelle virksomheten.

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Tema 8: Pensjonistråd og oppnevning på lokal-, fylkes- og sentralt nivå

8.2. Fylkesplan – «skal» eller «kan» oppnevne pensjonistråd

§ 52 UTVALG, RÅD OG FORA	§ 52 UTVALG, RÅD OG FORA
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
52.3 Fylkesstyret kan oppnevne et råd for pensjonistmedlemmer innenfor fylkeslaget. Oppnevningen skal skje etter forslag fra pensjonistråd eller lokallagsstyrer. Et fylkesstyremedlem oppnevnes som kontakt for pensjonistene i fylket.	52.3 Fylkesstyret kan <u>skal</u> oppnevne et råd for pensjonistmedlemmer innenfor fylkeslaget. Oppnevningen skal skje etter forslag fra pensjonistråd eller lokallagsstyrer. Et fylkesstyremedlem oppnevnes som kontakt for pensjonistene i fylket.

Forslag fra Rogaland.

Votering: Enstemmig vedtatt.

§ 47.3 STRUKTUR PÅ FYLKESPLAN	§ 47.3 STRUKTUR PÅ FYLKESPLAN
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
47.3 [...] Der det er oppnevnt et pensjonistråd innkalles en representant med tale- og forslagsrett. [...]	47.3 [...] Der det er oppnevnt et pensjonistråd innkalles en representant med tale- og forslagsrett. <u>En representant for pensjonistrådet innkalles med tale- og forslagsrett.</u> [...]

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Tema 9: Kvotering, kvinneandel og mangfold

9.2. Mangfold i Utdanningsforbundet – videreutvikling av vedtektene i neste landsmøteperiode

Redaksjonskomiteens forslag til vedtak

Landsmøtet ber sentralstyret utrede hvordan vedtekter, retningslinjer og praksis kan utformes for å gjøre organisasjonen vår mer inkluderende. Det må være et mål at flest mulig skal oppleve tilhørighet som medlemmer og tillitsvalgte.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Tema 10: Sentralt sekretariat – fullmaktene til sekretariatets leder

§ 18 SENTRALT SEKRETARIAT	§ 18 SENTRALT SEKRETARIAT
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
18.2 Sekretariatets leder har ansvar for saksforberedelse med innstilling for sentralstyret.	18.2 Sekretariatets leder har ansvar for saksforberedelse med innstilling for sentralstyret <u>når ikke sentralstyret har bestemt noe annet.</u>

Forslag fra Oslo.

Votering: Vedtatt.

Tema 11: Forslag om navneendring – Samisk utvalg; Sami lávdegoddi

§ 28 LANDSMØTE	§ 28 LANDSMØTE
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
28.5 Fast møtende varamedlemmer av sentralstyret innkalles med tale- og forslagsrett. I tillegg innkalles én representant for Sami Ossodat / samisk utvalg, tre representanter for studentorganisasjonen og tre representanter for det sentrale pensjonistrådet, alle med tale- og forslagsrett. [...]	28.5 Fast møtende varamedlemmer av sentralstyret innkalles med tale- og forslagsrett. I tillegg innkalles én representant for Sami Ossodat lávdegoddi / samisk utvalg, tre representanter for studentorganisasjonen og tre representanter for det sentrale pensjonistrådet, alle med tale- og forslagsrett. [...]

Forslag fra Finnmark.

Votering: Enstemmig vedtatt.

§ 31 REPRESENTANTSKAPET	§ 31 REPRESENTANTSKAPET
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
31.4 Fast møtende varamedlemmer av sentralstyret innkalles med tale- og forslagsrett. I tillegg innkalles én representant for Sami Ossodat / samisk utvalg, to representanter for studentorganisasjonen og to representanter for det sentrale pensjonistrådet, alle med tale- og forslagsrett. [...]	31.4 Fast møtende varamedlemmer av sentralstyret innkalles med tale- og forslagsrett. I tillegg innkalles én representant for Sami Ossodat lávdegoddi / samisk utvalg, to representanter for studentorganisasjonen og to representanter for det sentrale pensjonistrådet, alle med tale- og forslagsrett. [...]

Forslag fra Finnmark.

Votering: Enstemmig vedtatt.

§ 38 UTVALG, RÅD OG FORA	§ 38 UTVALG, RÅD OG FORA
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>38.1</p> <p>Sentralstyret oppnevner følgende faste rådgivende utvalg. Utvalgene skal ledes av et sentralstyremedlem og for øvrig settes sammen med medlemmer fra ulike medlemsgrupper, arbeids- og avtaleområder, tillitsvalgtfunksjoner og nivåer i organisasjonsstrukturen:</p> <p>[...]</p> <p>38.1.3 Sami Ossodat / samisk utvalg.</p> <p>[...]</p>	<p>38.1</p> <p>Sentralstyret oppnevner følgende faste rådgivende utvalg. Utvalgene skal ledes av et sentralstyremedlem og for øvrig settes sammen med medlemmer fra ulike medlemsgrupper, arbeids- og avtaleområder, tillitsvalgtfunksjoner og nivåer i organisasjonsstrukturen:</p> <p>[...]</p> <p>38.1.3 Sami Ossodat lávdegoddi/ samisk utvalg.</p> <p>[...]</p>

Forslag fra Finnmark.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Tema 12: Klart språk og endring i begrepsbruk og nummerering

12.1. Presisering i benevnelsene av organisasjonens organer og ledd i § 15 Kvotering

§ 15 KVOTERING	§ 15 KVOTERING
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>15.1</p> <p>Det skal tilstrebes en kvinneandel på minst 50 % i alle valgte organisasjonsledd⁸. Når dette ikke oppnås over klubbnivå, skal det gis begrunnet melding til nærmeste overordnede besluttende organ, som kan kreve omvalg.</p> <p>NOTE 8: Omfatter også fylkeslagsdelegasjoner til landsmøtet.</p>	<p>15.1</p> <p>Det skal tilstrebes en kvinneandel på minst 50 % i alle valgte organisasjonsledd⁸ besluttende organisasjonsledd, i fylkesdelegasjoner til landsmøtet, og i valgkomiteer. Når Hvis dette ikke oppnås over klubbnivå, skal det gis begrunnet melding til nærmeste overordnede besluttende organ, som kan kreve omvalg.</p> <p>NOTE 8 Omfatter også fylkeslagsdelegasjoner til landsmøtet.</p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

12.2. Om dispensasjon fra vedtektene og regler for saksbehandling

§ 23 DISPENSASJON FRA VEDTEKTENE	§ 23 DISPENSASJON FRA VEDTEKTENE
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
23.3 Sentralstyret kan, med 2/3 flertall, dispensere fra disse vedtektene når det gjelder forhold på fylkesnivå og under. Representantskapet kan, med 2/3 flertall, dispensere fra disse vedtektene når det gjelder forhold som omfatter sentralt nivå eller mer enn ett fylkeslag. Slik dispensasjon gis for en avgrenset periode. Sentralstyret fastsetter nærmere regler for saksbehandling ved slike saker.	23.3 Sentralstyret kan, med 2/3 flertall, dispensere fra disse vedtektene når det gjelder forhold på fylkesnivå og under. Representantskapet kan, med 2/3 flertall, dispensere fra disse vedtektene når det gjelder forhold som omfatter sentralt nivå eller mer enn ett fylkeslag. Slik dispensasjon gis for en avgrenset periode. Sentralstyret <u>kan</u> fastsette nærmere regler for saksbehandling ved slike saker.

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

12.3. Landsmøtets oppgaver – oppdatere nummerering

§ 29 LANDSMØTETS OPPGAVER	§ 29 LANDSMØTETS OPPGAVER
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
29.2 Valg etter §§ 29.1.6.1–29.1.6.4 skjer etter innstilling fra valgkomiteen. Valg etter § 29.1.6.5 skjer etter innstilling fra sentralstyret.	29.2 Valg etter §§ 29.1. 67 .1–29.1. 67 .4 skjer etter innstilling fra valgkomiteen. Valg etter § 29.1.6.5 skjer etter innstilling fra sentralstyret.

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

12.4. Representantskapet – fjerne midlertidig note om størrelse og sammensetning fra 2019

§ 31 REPRESENTANTSKAP	§ 31 REPRESENTANTSKAP
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>31.1</p> <p>Representantskapet består av 51¹¹ representanter. Dette tallet inkluderer sentralstyret og fylkeslederne. De øvrige representantene velges av landsmøtet. Alle fylkeslag skal være representert blant disse, og de skal representere ulike medlemsgrupper og nivå.</p> <p>Representantskapet skal samlet sett reflektere bredden i organisasjonen.</p> <p>[...]</p> <p>Note 11: I perioden 1. januar til 31. juli 2020 er antallet 53 slik at de 13 fylkeslederne er inkludert</p>	<p>31.1</p> <p>Representantskapet består av 51¹¹ representanter. Dette tallet inkluderer sentralstyret og fylkeslederne. De øvrige representantene velges av landsmøtet. Alle fylkeslag skal være representert blant disse, og de skal representere ulike medlemsgrupper og nivå.</p> <p>Representantskapet skal samlet sett reflektere bredden i organisasjonen.</p> <p>[...]</p> <p>Note 11: I perioden 1. januar til 31. juli 2020 er antallet 53 slik at de 13 fylkeslederne er inkludert.</p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

12.5. Struktur på fylkesplan – endring i benevnelse av paragraf

Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
§ 47 STRUKTUR PÅ FYLKESPLAN	§ 47 STRUKTUR PÅ FYLKESPLAN FYLKESSTYRE

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

12.6. Struktur på fylkesplan – presisering av studentenes rettigheter i fylkesstyret

§ 47 STRUKTUR PÅ FYLKESPLAN	§ 47 STRUKTUR PÅ FYLKESPLAN
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>47.3</p> <p>Varamedlemmene av fylkesstyret kan innkalles med tale- og forslagsrett. I tillegg innkalles én representant for studentorganisasjonen.</p> <p>Der det er oppnevnt et pensjonistråd innkalles en representant med tale- og forslagsrett.</p> <p>Fylkesstyret kan innvilge møte- og talerett til andre i tilfeller der det er ønskelig å styrke styrets kompetanse på et område.</p> <p>Fylkesstyret kan innby andre som observatører.</p>	<p>47.3</p> <p>Varamedlemmene av fylkesstyret kan innkalles med tale- og forslagsrett. I tillegg innkalles én representant for studentorganisasjonen <u>med tale- og forslagsrett.</u></p> <p>Der det er oppnevnt et pensjonistråd innkalles en representant med tale- og forslagsrett.</p> <p>Fylkesstyret kan innvilge møte- og talerett til andre i tilfeller der det er ønskelig å styrke styrets kompetanse på et område.</p> <p>Fylkesstyret kan innby andre som observatører.</p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

12.7. Årsmøte (lokallag) – medlemmenes rettigheter i årsmøtet

§ 57 ÅRSMØTE	§ 57 ÅRSMØTE
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>57.2</p> <p>Alle medlemmer av lokallaget kan møte på årsmøtet med tale- og stemmerett. [...]</p>	<p>57.2</p> <p>Alle medlemmer av lokallaget kan møte på årsmøtet med tale-, <u>forlags-</u> og stemmerett. [...]</p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

12.8. Lokallagsstyrets oppgaver – «valgmøte» ut

§ 62 LOKALLAGSSTYRETS OPPGAVER	§ 62 LOKALLAGSSTYRETS OPPGAVER
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>62.5</p> <p>innkalle til og forberede saker med innstilling til årsmøter og valgmøter.</p>	<p>62.5</p> <p>innkalle til og forberede saker med innstilling til årsmøter <u>og valgmøter.</u></p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

12.9. Om inn- og utmelding

§ 5 INN – OG UTMELDING	§ 5 INN – OG UTMELDING
Vedtekter 2019–2023	Vedtak LM 2023
<p>5.1 Innmelding sendes skriftlig til Utdanningsforbundets sentrale sekretariat, enten som papirskjema eller som elektronisk innmelding på Utdanningsforbundets hjemmesider. Medlemskapet trer i kraft fra det tidspunktet som er oppgitt i den skriftlige bekreftelsen medlemmet mottar straks innmeldingen er registrert.</p> <p>5.2 Utmelding sendes skriftlig til Utdanningsforbundets sentrale sekretariat av medlemmet selv. Medlemskapet opphører fra det tidspunktet som er oppgitt i den skriftlige bekreftelsen som medlemmet mottar, og senest ved utløpet av måneden etter at utmeldingen ble mottatt⁴. [...]</p> <p>Note 4: Organisasjonen kan melde ut medlemmer som unnlater å betale medlemskontingent etter purringer/påminnelse.</p>	<p>5.1 Innmelding sendes skriftlig til Utdanningsforbundets sentrale sekretariat, enten som papirskjema eller som elektronisk innmelding på Utdanningsforbundets hjemmesider.</p> <p>Medlemskapet trer i kraft fra det tidspunktet som er oppgitt i den skriftlige bekreftelsen medlemmet mottar straks innmeldingen er registrert.</p> <p>5.2 Utmelding sendes skriftlig til Utdanningsforbundets sentrale sekretariat av medlemmet selv. Medlemskapet opphører fra det tidspunktet som er oppgitt i den skriftlige bekreftelsen som medlemmet mottar, og senest ved utløpet av måneden etter at utmeldingen ble mottatt⁴.[...]</p> <p>Note 4: Organisasjonen kan melde ut medlemmer som unnlater å betale medlemskontingent etter purringer/påminnelse.</p>

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

Tema 13: Opprettelse av styre knyttet til forsikringsvirksomheten i Utdanningsforbundet

NY § 40 A FORSIKRINGSSTYRE

§ 40A FORSIKRINGSSTYRE

§ 40A.1 Utdanningsforbundets forsikringsstyre består av fem medlemmer. Medlemmene oppnevnes av sentralstyret og har et selvstendig ansvar i henhold til lover og forskrifter for forsikringsformidlingsvirksomhet. Sentralstyret skal være representert i forsikringsstyret.

§ 40A.2 Forsikringsstyrets oppgave er å føre tilsyn med at Utdanningsforbundets forsikringsdrift skjer på en forsvarlig måte.

§ 40A.3 Forsikringsstyret skal orientere sentralstyret årlig og ellers ved endringer som har vesentlig betydning for organisasjonens virksomhet

Forslag fra sentralstyret.

Votering: Enstemmig vedtatt.

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Tema 14: Gjennomgang av Utdanningsforbundets vedtekter i landsmøteperioden 2023-2027

Framlegg:

Fra sentralstyret

Votering:

Forslag fra sentralstyret - Enstemmig vedtatt

Fullmaktsvedtak – Enstemmig vedtatt

Vedtak:

I landsmøteperioden 2023–2027 skal det foretas en gjennomgang av vedtektene med følgende mål:

- Klarere språk
- Konsistens i benevnelser
- Minimere gjentakelser
- Vurdere endring i vedtektenes progresjon
- Ny nummerering – fjerne paragrafer oppgitt som «Utgår»
- Redusere bruk av fotnoter

Sentralstyret vedtar en plan for arbeidet med forankring i organisasjonsledd og med milepæler.

Forslag til nytt vedtektsett legges fram for landsmøtet i 2027.

Fullmaktsvedtak

Landsmøtet gir representantskapet fullmakt til å vedta eventuelle redaksjonelle endringer som anses nødvendig som følge av vedtektsendringer vedtatt av landsmøtet 2023.

Sak 7: Vi utdanner Norge 2024-2027

Dokumenter:

Utsendte landsmøtedokumenter.

Fullmaktsvedtak fra sentralstyret

Landsmøtet gir representantskapet fullmakt til å vedta eventuelle redaksjonelle endringer som anses nødvendig som følge av endringer vedtatt av landsmøtet 2023 i LM-SAK 7/23 Vi utdanner Norge 2024 – 2027.

Votering:

Fullmaktsvedtak fra sentralstyret ble enstemmig vedtatt.

Sak 7.1 Vi utdanner Norge: Del 1-3

Framlegg:

Fra redaksjonskomiteen

Votering:

Redaksjonskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Del 1. Vårt utgangspunkt

Utdanningsforbundet organiserer medlemmer i hele utdanningsløpet; fra barnehager og skoler til høyere utdanningsinstitusjoner, støttesystemet og utdanningsadministrasjoner over hele landet. I tillegg organiserer vi studenter og pensjonister.

Den brede organiseringen gir oss en unik mulighet til felles innsats for å realisere samfunnsmandatet for utdanningen og arbeide for gode lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår.

Grunnlaget for Utdanningsforbundets arbeid står i formålsparagrafen:

§ 2.1 Utdanningsforbundet er en partipolitisk uavhengig fagforening for pedagogisk personale innenfor alle utdanningsnivåer.

§ 2.2 Utdanningsforbundet skal ivareta medlemmenes interesser når det gjelder lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår, og når det gjelder profesjonsfaglige og utdanningspolitiske spørsmål.

§ 2.3 Utdanningsforbundet skal arbeide for at barn, unge og voksne får et kvalitativt godt og etisk forsvarlig opplæringstilbud, og for at utdanning skal ha en sentral rolle i samfunnet.

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Del 2. Vår organisasjon og samfunnsutfordringene

Lærerne har alltid vært en sentral yrkesgruppe i norsk samfunnsliv, og har spilt og spiller en aktiv rolle for å sikre og videreutvikle velferdsstaten og samfunnets fellesverdier.

Utdanningsforbundet skal også i framtiden ha en samfunnsbyggende rolle og innflytelse.

Framtiden bygges gjennom god utdanning.

Et åpent, trygt og tillitsbasert samfunn er ingen selvfølge. Vi har erfart hvordan kriser og konflikter utfordrer den tryggheten, tilliten og åpenheten vi er vant til. Utdanning spiller en viktig rolle i arbeidet med å bygge og ivareta demokratisk beredskap i befolkningen.

Gjennom bærekraftsmålene har verdenssamfunnet pekt på sentrale utfordringer som må løses de nærmeste årene. Bærekraftsmålene beskriver hvordan det internasjonale samfunn og nasjonene blant annet skal utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet, stoppe klimaendringene og ødeleggelse av natur. I dette arbeidet har fagbevegelsen en avgjørende rolle.

Bærekraftsmålene slår fast at alle elever og studenter innen 2030 skal tilegne seg kompetansen som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling. Utdanning er derfor en forutsetning for å realisere samtlige bærekraftsmål.

Utdanningsforbundet skal delta i kampen mot økende forskjeller. Vi har, som del av fagbevegelsen, et særlig ansvar for å delta i samfunnsdebatten. Organisasjonsgraden i samfunnet er synkende, og fagbevegelsen må samarbeide om å øke andelen fagorganiserte. Uten en sterk fagbevegelse forskyves maktbalansen i samfunnet, og demokratiske institusjoner og prosesser svekkes. En sterk fagbevegelse er et vern mot den utviklingen vi i dag ser i mange land, også i Norge, der faglige rettigheter utfordres. Andre viktige utfordringer som vil sette dagsordenen for Utdanningsforbundets arbeid i kommende periode er globalisering, digitalisering, kunstig intelligens, kommersialisering og migrasjon.

Lærere og ledere har et stort ansvar, men gis ikke tilstrekkelig tid og handlingsrom til å ivareta dette på en best mulig måte. Samfunnet står ovenfor store utfordringer med å rekruttere og beholde lærere. Gode lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår er en betingelse for å rekruttere og beholde lærere og ledere, i alle deler av utdanningssystemet. Ansvaret for dette må tas av de som eier barnehage, skole og andre utdanningsinstitusjoner. Lærere er viktige for barn og unges utforming av egne livsprosjekt. Dette blir vanskeligere i en tid der mye av styringen bygger på et instrumentalistisk syn på utdanning. Utdanningsforbundet må ta et særlig ansvar for å sikre respekten for lærerprofesjonens handlingsrom og skjønnsutøvelse.

Den økonomiske situasjonen i kommuner og fylkeskommuner utfordrer barn, unge og voksnes rett til et likeverdig utdanningstilbud. Utdanningsforbundet skal jobbe aktivt for at rammene til hele utdanningssektoren styrkes.

Del 3. Vårt verdigrunnlag

En god, likeverdig og inkluderende utdanning for alle

Utdanningsforbundet skal arbeide for at alle barn, unge og voksne får oppfylt retten til en god, likeverdig og inkluderende utdanning, basert på et bredt og helhetlig læringssyn som inkluderer lek, omsorg, læring, utvikling og danning. Utdanning er ett av flere virkemidler for utjevning, og alle må sikres tilgang til et offentlig, gratis og universelt utformet utdanningstilbud.

Utdanningsforbundet ønsker et samfunn preget av tillit, toleranse og respekt for ulikheter og mangfold. Vi vil aktivt kjempe imot alle former for rasisme og diskriminering. Alle skal ha de samme mulighetene, uten hensyn til kjønn, alder, sosial og etnisk bakgrunn, bosted, funksjonsevne, religion og seksuell orientering.

Utdanningsforbundet skal jobbe for at lærebøker og læremidler foreligger på nynorsk og bokmål, til samme tid og samme pris.

Utdanningsforbundet skal ha et særskilt blikk på rettighetene til samiske barn og unge. Samiske læreplaner, læreverk og andre pedagogiske verktøy for barnehage og skole må utvikles parallelt med de norskspråklige. For å oppnå likeverdig opplæring, må rett til læremidler og pedagogiske verktøy på samiske språk også forankres i lovverket, på samme måte som samiske læreplaner. Det gir samiske barnehager, skoler og lærerutdanningene bedre muligheter til å sikre en trygg fremtid for de samiske språkene.

Utdanningsforbundet skal bidra til forsoning, gjennom å aktivt arbeide for å rette opp arven etter fornorskningspolitikken. Utdanningssektoren skal være en arena for revitalisering av kvensk, samisk og skogfinsk kultur og språk. Utdanningsforbundet skal arbeide for å ivareta andre nasjonale minoritetsspråk og kulturer i barnehage, skole og høyere utdanning.

Utdanningsforbundet skal ta et særskilt ansvar for å definere lærerrollen, og arbeide for en felles forståelse av hva som ligger til denne. Vi skal fremme en etisk forsvarlig praksis, slik dette kommer til uttrykk i Lærerprofesjonens etiske plattform.

En sterk og solidarisk fagforening som står for faglig og profesjonell styrke

Utdanningsforbundet vil verne om og videreutvikle de faglige rettighetene. Vi forsvarer organisasjonsretten, forhandlingsretten og streikeretten. Ytringsfrihet skal også gjelde på arbeidsplassen, og Utdanningsforbundet vil gi medlemmene støtte til å ta opp mulige brudd på lover, forskrifter og avtaler. Utdanningsforbundet skal være et talerør for lærerprofesjonen på alle nivå. Vi skal hjelpe medlemmene til å håndtere utfordringene de møter i yrkene.

Utdanningsforbundet skal være i dialog med norske myndigheter om internasjonal utdannings- og fagforeningspolitikk, og påvirke deres arbeid. Utdanningsforbundet skal aktivt bruke medlemskapet i Education International (EI) til å påvirke global utdanningspolitikk. Som medlem av EI er vi solidariske med fagforeningskolleger i andre land og bidrar til å styrke den globale fagbevegelsen.

Gode lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår

Utdanningsforbundet arbeider for at alle medlemmer skal ha gode lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår og trygge ansettelsesforhold. Vi baserer lønnspolitikken vår på sentrale og kollektive avtaler. Vi vil arbeide mot lokale pottforhandlinger og mot individuelle forhandlinger som er basert på resultat og prestasjoner. Alle medlemmer skal ha kollektive, solidariske, forutsigbare og trygge pensjonsordninger.

Utdanningsforbundet arbeider for likestilling og et samfunn der alle har like vilkår.

En tydelig samfunnsaktør

Utdanningsforbundet vil styrke organisasjonenes plass i samfunnet, nasjonalt og internasjonalt. En godt fungerende velferdsstat er en forutsetning for god og likeverdig utdanning.

Utdanningsforbundet tar avstand fra markedsorienterte styringsideologier. Vi vil arbeide for at det brukes demokratiske styringssystem uten preg av markedsorientert målstyring. Vi skal være en pådriver for rettferdig handel og motarbeide sosial dumping.

En bærekraftig utvikling

Utdanningsforbundet skal arbeide for å realisere bærekraftsmålene. Omstilling til et bærekraftig samfunn krever store endringer. Vi skal, som en del av det organiserte arbeidslivet og som en sentral utdanningspolitisk aktør, bidra til en rettferdig omstilling. Klima- og miljøspørsmål skal være en del av partssamarbeid og medbestemmelse. Miljø- og klimaendringer krever satsing på utdanning, og Utdanningsforbundet skal arbeide for at utdanningen ruste barn og unge til å møte klimautfordringene og finne løsninger på disse. Utdanningsforbundet mener at en arbeidsstyrke med høy faglig kompetanse og følelse av ansvar for miljøet, er en viktig forutsetning for at samfunnet skal kunne nå bærekraftsmålene.

Sak 7.2.1 Vi utdanner Norge: Lærerrollen og laget rundt barn, unge og voksne

Framlegg:

Fra redaksjonskomiteen

Fra Øidis Hoel, Akershus

Voksne elever som er relatert til integreringsloven og/ eller opplæringsloven skal ha rett til å motta rådgivning på lik linje med barn og ungdom.

Fra Kai-Helge Nilsen, Trøndelag

Dette krever en avklaring av hvilke oppgaver lærerprofesjonen har ansvar for og hvilke oppgaver andre yrkesgrupper har ansvar for. En slik avklaring må gjøres i samarbeid med andre yrkesgrupper, og med respekt og anerkjennelse for deres kompetanse. Utdanningsforbundet skal sørge for at grensene for arbeidet, slik de framkommer i tariffavtalene, blir virkeliggjort for medlemmene.

Fra Silje Marie Bentzen, Oslo

Kontaktlæreren har et særlig ansvar for oppfølgingen av både enkeltelever og av klassen som helhet. Komplexiteten og omfanget av oppgaver har endret seg betraktelig de siste årene med flere krav til hva rollen skal omfatte, uten at rammene og ressursene har endret seg. Utdanningsforbundet må jobbe for en avgrensning av hva kontaktlærerrollen skal innebære. Kontaktlærere må sikres nok tid til å utføre arbeidet, uten at nye oppgaver legges til.

Fra Odd Arild Viste, Vestland

Utdanningsforbundet skal arbeide for at det skal være en spesialpedagog i hver barnehage, som et tillegg til grunnbemanningen.

Votering:

Redaksjonskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra Silje Marie Bentzen ble vedtatt med 129 stemmer.

Forslag fra Øidis Hoel falt.

Forslag fra Kai-Helge Nilsen falt.

Forslag fra Odd Arild Viste falt.

Vedtak:

(L. 202–250) Det er bare læreren som kombinerer faglig og teoretisk innsikt med praktisk erfaring i å planlegge, lede og vurdere lek og læringsprosesser for barn, unge og voksne. Derfor er det bare lærere med lærerutdanning som skal ha dette ansvaret.

Utdanningsforbundet skal ta et særlig ansvar for å løfte vårt samfunnsmandat om å fremme lek, læring, utvikling og danning i barnehage og skole. Lærerprofesjonen skal ha en særskilt rolle i å sikre en hensiktsmessig og forsvarlig avklaring av hvilke oppgaver profesjonen har ansvar for, og hvilke oppgaver ledere og lærere trenger støtte fra andre yrkesgrupper for å løse. Utdanningsforbundet skal arbeide for at denne avklaringen skjer gjennom partssamarbeid, samarbeid med de andre yrkesgruppene i det lokale arbeidsfellesskapet og innenfor gjeldende lov- og avtaleverk. Vi skal ikke påta oss oppgaver som tilhører andre yrkesgruppers fag- og kompetansefelt.

Barnehagens og skolens oppdrag er mangfoldig, og kan bare løses dersom ledere og lærere har profesjonelt handlingsrom og mulighet for skjønnsutøvelse. Gode relasjoner og tillit mellom barnehagebarn, elev, lærling og lærer er grunnlaget for all læring. Dette krever tilstrekkelig bemanning, tid og fysisk tilstedeværelse av lærer i barnehagen og skolen.

Laget rundt barnehagebarn, elever og voksne i utdanning

Det er behov for et godt lag rundt barnehagebarn, elever, lærlinger og voksne i utdanning, som sammen ivaretar deres faglige, sosiale, fysiske og psykiske behov på en god måte.

Alle barn, unge og voksne i utdanning skal oppleve tilhørighet i et trygt og godt psykososialt miljø. Dette ligger i kjernen av lærerkompetansen. Læreren trenger likevel støtte fra andre yrkesgrupper både i og utenfor egen barnehage og skole for å kunne ivareta sitt ansvar til det beste for barn, unge og voksne. Tilgangen på en slik støtte krever barnehage- og

skolefaglig kompetanse på eiernivå og gode økonomiske rammevilkår. Ressursene må i større grad enn i dag følge ansvaret.

Kontaktlæreren har et særlig ansvar for oppfølgingen av både enkeltelever og av klassen som helhet. Kompleksiteten og omfanget av oppgaver har endret seg betraktelig de siste årene med flere krav til hva rollen skal omfatte, uten at rammene og ressursene har endret seg. Kontaktlærere må sikres nok tid til å utføre arbeidet, uten at nye oppgaver legges til. Ledere, lærere og andre ansatte i den enkelte barnehage og skole er kontaktlærerens og den pedagogiske lederens nærmeste støttespillere i oppfølgingen av alle barnehagebarn og elever. Denne oppfølgingen er blant annet avhengig av at det spesialpedagogiske, helsefaglige og sosialpedagogiske tilbudet i barnehagen og skolen styrkes. Denne styrkingen må komme i tillegg til bemannings- og lærernormene. Flere lærere i barnehage og skole må ha spesialpedagogisk kompetanse. Rådgivningstjenesten må styrkes og dens ulike funksjoner må synliggjøres. Voksne elever skal ha rett til å motta rådgivning på lik linje med barn og ungdom.

Barnehagebarn, elever, lærlinger og voksne i utdanning som har behov for støtte og tiltak gjennom et mer spesialisert støttesystem, må sikres dette. Et funksjonelt støttesystem krever tilstrekkelig kompetanse og bemanning innenfor de ulike tjenestene, og samordning og samarbeid på tvers av tjenesteområder og sektorer. Utdanningsforbundet vil arbeide for betydelige strukturelle og finansielle endringer i støttesystemet, med mål om at alle med behov for slik oppfølging skal få tilgang på rask, og kompetent hjelp tilpasset den enkeltes behov.

Den pedagogisk-psykologiske tjenesten, PP-tjenesten, har en viktig posisjon i det tverrfaglige og tverrsektorielle samarbeidet. En faglig uavhengig og tilgjengelig PP-tjeneste krever gode økonomiske rammevilkår, samt lovfestede krav til kompetanse og bemanning. En styrking av PP-tjenesten krever også gode ordninger for kompetanseutvikling som ivaretar hele bredden i mandatet.

Politiske mål om å redusere individuelt tilrettelagt opplæring til fordel for ordinær tilpasset opplæring eller organisering av spesialpedagogisk hjelp i barnehagen, må ikke svekke de individuelle rettighetene til barn, unge og voksne. Utdanningsforbundet skal arbeide for en bedre og mer systematisk oppfølging av enkeltvedtak om individuell tilrettelegging for barn, unge og voksne, for å sikre at disse rettighetene blir oppfylt.

Sak 7.2.2. Vi utdannar Noreg: Vurdering i skolen

Framlegg:

Frå redaksjonskomiteen

Votering:

Redaksjonskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Lærarane skal på fagleg grunnlag kunne velje arbeidsmåtar, og vurderingsformer, inkludert omfanget av vurdering. Det primære formålet med vurderingsarbeidet er å støtte opp under læring og utvikling og å vidareutvikle pedagogiske praksis. Derfor kan vurderingsarbeidet ikkje vere underlagt behova til forskning og heller ikkje tilpassast ønsket om politisk styring og kontroll.

Vurderingspraksis i barnehage og skole, må vere i tråd med overordna formål og verdiar og det profesjonelle skjønnnet til lærarane. Lærarane må få tilstrekkeleg tid til vurderingsarbeid individuelt og i profesjonsfellesskap. Dette må sikrast gjennom godt lokalt partssamarbeid. I tillegg må lokale og nasjonale utdanningsmyndigheiter legge betre til rette for nødvendig kompetanseheving, og vurderingskompetanse må bli høgare prioritert i lærarutdanningane.

Lærarprofesjonen må ha ei sentral rolle i den vidare utviklinga av vurderingsordningar. Sluttvurdering i skolen bør bestå av ulike vurderingsformer der eksamen inngår som supplement til standpunktvurderinga. Det er nødvendig å vidareutvikle standpunktvurdering og eksamen, samt eventuelle andre former for sluttvurdering, slik at dei samla sett gir ei heilskapleg vurdering av eleven og utfyller kvarandre på betre vis enn i dag. God og forsvarleg vurdering avhenger av lærarar med godkjend lærarutdanning som oppfyller minstekrav til kompetanse i faget. Sensorane må få betrakteleg betre vilkår for å løyse oppdraget sitt og betre moglegheit for fagleg kompetanseheving og samarbeid. Sensorar til sentralt gitt eksamen må få obligatorisk opplæring i sensorarbeidet.

Kunstig intelligens bidrar til at vurdering er meir utfordrande enn tidlegare. Utdanningsforbundet må utvikle ein heilskapleg politikk for kunstig intelligens som gir felles retningslinjer og støtte for profesjonen sin bruk av kunstig intelligens i heile utdanningsløpet.

Vurderingane til lærarane skal baserast på faglege kriterium og profesjonelt skjønn, og må vere skjerma frå utidig ekstern påverknad, inkludert pålegg om kva for vurderingsformer som skal nyttast. Utdanningsforbundet bør initiere diskusjonar om dagens karakterskala og ordning for utrekning av poengsum på vitnemålet er gode nok verktøy i lærings- og vurderingsarbeidet, eller om dei først og fremst er tilpassa rangering av elevane.

Utdanningsforbundet ser alvorleg på at stadig fleire barn og unge opplever uforholdsmessig stress og press knytt til skolen og til vurdering, og vi ønsker å ta ei leiarrolle i diskusjonane om systemiske årsaker til skolestress. Målorientering og merksemda rundt læringsresultat må tonast ned og gi meir plass til det formative vurderingsarbeidet. Vurderingspraksis må vere tilpassa alder og utvikling hos elevane og ha tryggleik, trivsel og meistring som viktige

mål. Elevane skal oppleve aksept for å prøve og feile utan å få ei kjensle av at dei aldri blir gode nok. Samtidig skal Utdanningsforbundet diskutere om bruken av skolerresultat til rangering og selektering for vidare utdanning og arbeidsliv går på kostnad av oppdraget til skolen og gjer det vanskelegare å møte elevane med tillit, respekt og krav. Inntaksordningar til vidaregåande opplæring må ikkje bidra til unødige karakterpress og stress for elevane.

Vi må utnytte kompetansen i profesjonen betre, både ved utforming av styringssystem, vurdering av kva som er relevant styringsinformasjon, og ved fortolkning av innsamla informasjon. Mål- og resultatstyring har over lang tid vore det gjeldande styringssystemet i skole og barnehage. Dette har bidratt til standardisering og konkurranse, noko som innsnevrar formålet og samfunnsmandatet til barnehagen og skolen.

Eit godt system for vurdering og eit kvalitetsomgrep for barnehage og skole må omfatte heile breidda i samfunnsmandatet og læreplanverket, støtte opp under arbeidet til profesjonen og ha legitimitet hos leiarar og lærarar. Vurderingssystem må vere basert på tillit og ha refleksjon, læring og utvikling som mål. Kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling må bygge på eit breitt kunnskapsgrunnlag der kunnskapen og erfaringane til profesjonen, relevant forskning, kvalitative data og informasjon om lokal kontekst inngår. Rammefaktorar og lærarkompetanse må vere ein del av definisjonen av kva som er ein god barnehage og ein god skole. Godt samarbeid på alle nivå, inkludert partssamarbeid, god profesjonsleiing og profesjonsetiske vurderingar, er avgjerande komponentar i eit godt styringssystem.

Ideen om at kvalitetsutvikling i skolen kan styrast ovanfrå basert på nokre få, snevre og talfesta indikatorar, har vist seg å fungere dårleg i praksis. Dagens nasjonale kvalitetsvurderingssystem har store svakheiter. Systemet har negative bieffektar, samtidig som det er lite som tyder på at elevane lærer meir. Derfor trengst det endringar slik at systemet i større grad kan gi nyttig informasjon til lærarar og bidra til fagleg og pedagogisk utvikling i praksisfeltet framfor detaljstyring ovanfrå og dokumentasjon.

Nasjonale prøver må avviklast. I staden bør det utviklast fleksible faglig-pedagogiske verktøy som kan bli brukte i klasserommet på premissa til lærarar og elevar. Dette føreset at verktøya blir skreddarsydde til føremålet, og at dei kan brukast når det passar best for lærarar og lærarteam.

Offentleggjing og rangering er eit hinder for god bruk av prøveresultat. Derfor må lærarane og skolen eige resultata slik at dei ikkje lenger kan offentliggjerst og berre kan bli brukte i kvalitetsutvikling på premissa til lærarar og skolen.

Sak 7.2.3 Vi utdannar Noreg: vern av lærartittelen

Framlegg:

Frå redaksjonskomiteen

Votering:

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

God lærerutdanning (tredje avsnitt)

Lærerutdanningsprogram på bachelornivå må vere innretta slik at studentane kan gå vidare frå ein bachelorgrad til ein mastergrad, og også kvalifisere seg for studium på doktorgradsnivå. For å tydeleggjere kva som er godkjente lærerutdanningar, vil Utdanningsforbundet greie ut om det bør opprettast nye akademiske gradar med verna tittel.

Rett til kvalifiserte lærarar (første avsnitt)

Utdanningsforbundet ønskjer vern av lærartittelen. Eit vern av lærartittelen kan medverke til at berre personar med fullført og bestått lærerutdanning kan kalle seg lærarar, og kan utøve læraryrket. Det er behov for ei vidare utgreiing av korleis eit vern av yrkestittelen for lærarar i barnehage, skule og vaksenopplæring kan sikrast gjennom moglege ordningar. Både prosessen og eventuelle ordningar må sikre god involvering og forankring i organisasjonen, og må ha legitimitet i lærarprofesjonen.

Sak 7.2.4 Vi utdanner Norge: Mer relevante lærerutdanninger

Framlegg:

Fra redaksjonskomiteen

Votering:

Enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Å være lærer innebærer et stort ansvar. Lærerutdanningene legger grunnlaget for, og videreutvikler lærernes profesjonsutøvelse og -forståelse. Derfor er lærerutdanningene avgjørende for utviklingen av profesjonen. Innholdet i og organiseringen av lærerutdanningene er som en følge av dette et viktig anliggende for Utdanningsforbundet.

I framtiden vil de fleste lærere ha mastergrad. Det skal være tilbud om mastergrader innenfor alle fag- og kunnskapsområder. Lærerutdanningsprogrammer på bachelornivå må være innrettet slik at studentene kan gå videre fra en bachelorgrad til en mastergrad, og også kvalifisere seg for studier på doktorgradsnivå. Utdanningsforbundet vil utrede om det bør opprettes nye akademiske grader der man kan ta bachelorgrad i lærerutdanning og

mastergrad i lærerutdanning. Kvalitet i lærerutdanningene forutsetter nasjonale rammeplaner som bidrar til at alle lærerstudenter gjennom utdanningen får en grunnleggende felles profesjonskompetanse. Utdanningsforbundet skal arbeide for å videreutvikle de profesjonsfaglige elementene, styrke de praktiske og estetiske fagene, den faglige kjernen og bredden i lærerutdanningene og relevansen for yrkesutøvelse. Det er avgjørende at Utdanningsforbundet er til stede på de lokale og nasjonale arenaer der beslutninger om lærerutdanning fattes, og deltar aktivt i evaluering av lærerutdanningene. Flere beslutninger tas lokalt, Utdanningsforbundet må derfor arbeide for økt medbestemmelse og innflytelse på dette nivået.

En god lærerutdanning skal være praksisnær og bygge på forskning og utviklingsarbeid innenfor alle fag og kunnskapsområder. Pedagogikk og praksis må ha en tydelig plass, og danningsperspektivet og profesjonsetikken må stå sentralt i utdanningen av ansvarlige og selvstendige lærere. Det må inngås forpliktende avtaler og legges til rette for samarbeid mellom praksislærere og lærerutdannere for å videreutvikle og forbedre studentenes praksisopplæring og gjøre den til en integrert del av lærerutdanningen. Studenter i praksis bør ikke inngå i grunnbemanningen mens de er i praksis. Studentene har rett til veiledet og vurdert praksis av kvalifiserte veiledere, både av lærerutdannere fra praksis og lærerutdannere fra studiestedet. Studentene må tidlig i studiet få kunnskap om vitenskapsteori og metode, og bruk av relevant forsknings- og utviklingsarbeid. De må inviteres inn i kritisk refleksjon over praksis og over forskningens kvalitet og relevans for læringsarbeidet. Dette krever at lærerutdannerne har rett og plikt til å arbeide med forskning og utviklingsarbeid innenfor utdanningsfeltet, og rett til å kvalifisere seg for opprykk til høyere stillinger.

Partnerskapsavtaler som bygger på et likeverdig samarbeid mellom praksisfeltet og lærerutdanningene er avgjørende for gode lærerutdanninger og skole- og barnehageutvikling. Det må avsettes tid for å utvikle relasjoner, felles verdier og gjensidig tillit mellom faglærere, praksislærere og lærerstudenter. For at partnerskapet skal lykkes må det også avsettes tid til samarbeid.

En god lærerutdanning forutsetter at vi har gode lærerutdannere med solid faglig, didaktisk og pedagogisk kompetanse, og god kunnskap om lærerprofesjonens arbeid. For å sikre profesjonsperspektivet er det viktig at minst halvparten av lærerutdannerne har erfaring fra norsk barnehage eller skole. Det må legges til rette for og forventes at lærerutdannere skal hospitere jevnlig i barnehage eller skole. Forsknings- og utviklingsarbeidet som utføres i lærerutdanningene må ha relevans for lærerutdanningene og for praksisfeltet.

Utdanningsforbundet vil samarbeide med sentrale myndigheter for å redusere frafall i høyere utdanning.

Utdanningsforbundet vil arbeide for å sikre tilbud om lærerutdanning i hele landet, at fagtilbudet er bredt og holder høy kvalitet. Desentraliserte utdanningstilbud med geografisk spredning er nødvendig for å bygge kompetanse i regionene, øke rekrutteringen til yrket og for å hindre lærermangel. Samlings- og nettbaserte lærerutdanninger skal ha overvekt av fysisk oppmøte for å sikre profesjonsfaglig kompetanse. En styrking av basisfinansiering er nødvendig for å sikre kvalitet i høyere utdanning, forskning og utviklingsarbeid.

Utdanningsforbundet skal jobbe for fullfinansiering av lærerutdanningene, inkludert praksisstudiet.

Majoritetsbefolkningens kunnskap om samer og nasjonale minoriteter er en forutsetning for forsoning. Kommende lærere må ha kunnskap om kvenske, skogfinske og samiske perspektiver, erfaringer og historie, samt strukturelle konsekvenser av fornorskningspolitikken. Kunnskap om, og synliggjøring av, nasjonale minoriteter og urfolk må være en sentral del av alle lærerutdanninger. Dette er vesentlig for at skoler og barnehager skal være et sted for revitalisering av kvensk og samiske språk og kultur.

7.2.5 Vi utdanner Norge: Praktisering av frontfaget og krav og forventninger til KS og andre arbeidsgivere

Framlegg:

Fra redaksjonskomiteen

Fra Trygve Svenning, Nordland

Frontfagsmodellen skal i tillegg til å sikre de konkurranseutsatte næringene i privat sektor, også sikre likeverdig lønn og likeverdige muligheter for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse i både offentlig og privat sektor.

Votering:

Redaksjonskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra Trygve Svenning falt.

Vedtak:

(L. 478–484) Frontfagsmodellen skal i tillegg til å sikre de konkurranseutsatte næringene i privat sektor, også sikre likeverdig lønn og likeverdige muligheter for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse i både offentlig og privat sektor. Intensjonen i frontfagsmodellen må etterleves, og en annen praktisering av modellen overfor offentlig ansatte er nødvendig. Skal frontfagsmodellens legitimitet ivaretas, må praktisering av modellen ikke bidra til å holde lønnsnivået til grupper med høyere utdanning i offentlig sektor nede.

(L. 455–468) KS og arbeidsgiverne i utdanningssektoren

Arbeidsgiverne i utdanningssektoren har et samfunnsansvar for å utvikle gode barnehager og skoler. For å få bedre sammenheng mellom arbeidsgiverpolitikken og nasjonale mål for barnehage og skole, må politikerne på kommune- og fylkesnivå i større grad ansvarliggjøres som arbeidsgivere.

Lønn er et viktig virkemiddel for at flere vil utdanne seg til lærere i barnehage og skole og bli værende i yrket. Det er avgjørende at KS og arbeidsgiverne i Utdanningssektoren anerkjenner at lønnen til lærere i skoleverket ikke har fulgt den lønnsutviklingen som andre i kommunal sektor har hatt. Arbeidsgiverne må også anerkjenne at lønnsnivået til barnehagelærerne er for lavt.

Det er lærerne som har det faglige ansvaret for barn, unge og voksnes opplæring og undervisning. Bare lærere er lærere. Andre yrkesgrupper skal bidra til å oppfylle barnehagens og skolens samfunnsoppdrag, men kan ikke erstatte lærerne.

7.2.6 Vi utdanner Norge: Behov for nye tariffpolitiske virkemidler og politiske mål på hovedorganisasjonsnivå

Framlegg:

Fra redaksjonskomiteen

Fra Steinar Vegsund Strømsli, Vestland

Endre redaksjonskomiteens innstilling slik at setning om kompensering tas ut (Linje 488).

Det må derfor ~~vurderes~~ utredes og vurderes nye tariffpolitiske virkemidler for å stoppe ~~og for å kompensere for~~ mindrelønnsutviklingen for undervisningsgruppene i skoleverket, og for å stoppe kompetanseflukten fra barnehagene.

Votering:

Forslag fra Steinar Vegsund Strømsli om å fjerne setning ble vedtatt med 109 stemmer. Redaksjonskomiteens innstilling med endring ble vedtatt med 180 stemmer.

Vedtak:

(L. 483–490) Lønnsnivået for lærere i barnehage og skole er for lavt sammenliknet med andre yrkesgrupper med tilsvarende utdanningsnivå. I barnehagen må uttelling for videreutdanning formaliseres og styrkes. Lærerne i skoleverket har gjennom mange år hatt svakere lønnsutvikling enn resten av samfunnet, og det har ført til et lavt lønnsnivå. Det må derfor utredes og vurderes nye tariffpolitiske virkemidler for å stoppe mindrelønnsutviklingen for undervisningsgruppene i skoleverket, og for å stoppe kompetanseflukten fra barnehagene.

Eventuelle nye tariffpolitiske virkemidler skal forankres i organisasjonen før de tas i bruk.

(L. 661–667) Utdanningsforbundet vil fortsette å bygge sterke allianser og samarbeid for å styrke fagbevegelsen lokalt, nasjonalt og internasjonalt. På hovedorganisasjonsnivå vil Utdanningsforbundet styrke samarbeidet med fagforeninger for profesjoner med samfunnsoppdrag i og for offentlig sektor. Samarbeidet skal bidra til å øke anerkjennelsen av profesjonenes og fagforeningenes rolle og betydning i samfunnet. Videre skal samarbeidet styrke profesjonenes gjennomslagskraft i utdannings-, arbeidslivs- og samfunnspolitikken, og bidra til å bevare og utvikle offentlige velferdstjenester. Utdanningsforbundet vil styrke fagbevegelsens og profesjonenes rolle i bærekraftig omstilling

7.2.7 Vi utdanner Norge: Andre forslag

Framlegg:

Fra redaksjonskomiteen

Fra Paul Bentsen, Vestfold

Styrke barnehagelærernormen samtidig som grunnbemanningen reelt økes. Utdanningsforbundet skal arbeide for en lovregulering som sikrer barna rett til å tilhøre en barnegruppe og som forhindrer store barnegrupper. Utdanningsforbundet må jobbe for å lovfeste at maks antall barn som tilhører en barnegruppe må ikke overstige 9 barn under 3 år eller 18 barn over 3 år.

Fra Anne Yun Rygh, Vestfold

Lærere i yrkesfaglig høyere utdanning må også ha avtaler som sikrer regulerte lønn- og arbeidsvilkår.

Fra Bjørg Jordal, Agder

De lovfestede bemannings- og lærernormene i barnehage og skole må styrkes, og mulighetene som ligger i dem må utnyttes av profesjonsfellesskapet. Norm for bemanning i barnehagen må gjelde i hele åpningstiden og ved fravær. Utdanningsforbundet skal arbeide for at minst halvparten av de ansatte i barnehagen skal ha barnehagelærerutdanning, ved å styrke barnehagelærernormen samtidig som grunnbemanningen reelt økes.

Utdanningsforbundet skal arbeide for at barneperspektivet ivaretas ved organisering og bemanning av barnehager, slik at det enkelte barn til enhver tid opplever trygghet og ivaretagelse fra tilstedeværende og kompetente voksne.

Utdanningsforbundet skal arbeide for en lovregulering som sikrer barna rett til å tilhøre en barnegruppe og som forhindrer store barnegrupper.

Fra Kristine Berdal, Vestland

[...] arbeide for at ~~minst halvparten~~ 60% av de ansatte i barnehagen skal ha barnehagelærerutdanning, [...]

Fra Einar Hanssen, Nordland

Utdanningsforbundet arbeider for at lærerne i skolen skal få redusere årsrammer forundervisning, spesielt på barnetrinnet.

Fra Paal Eckhoff Salvesen, Trøndelag

Lønnsnivået for lektorer, førstestillinger og stipendiater i universitets- og høgskolesektoren er lavt, og disse har hatt lavere lønnsutvikling enn gjennomsnittet i staten, og i samfunnet for øvrig.

For å kunne rekruttere de beste lærerutdannerne, må lønnsnivået ved universiteter og høgskoler heves til samme nivå som sammenlignbare stillinger i offentlig sektor og være konkurransedyktige med nivået i privat sektor.

Utdanningsforbundet skal jobbe aktivt for å bedre lønns- og arbeidsvilkår for ansatte i universitets- og høyskolesektoren.

Fra Orlaug Bjørdal Kårstad, Møre og Romsdal

Samarbeidet mellom partene i arbeidslivet er fundamentet i den norske modellen og avgjørende for et godt og velfungerende arbeidsliv. Utdanningsforbundet vil arbeide for at partene sammen skal skape et arbeidsliv som bidrar til å oppnå bærekraftsmålene.

Det innebærer at vi må jobbe for å sikre en god balanse mellom tilgjengelige ressurser/rammevilkår til utdanningssektoren og de forventningene samfunnet har til oppgavene vi er satt til å løse. Gode rammevilkår vil være med på å sikre rekruttering til yrka, det vil bidra til å beholde de som ennå er i yrket og få tilbake de som har forlatt yrket. Dette vil være et viktig bidrag til et bærekraftig arbeidsliv, og del i det å nå bærekraftsmålene.

Fra Einar Hanssen, Nordland

Maktforholdet må fordeles bedre mellom partene, og på den måten skape reelle forhandlinger.

Fra Odd Arild Viste, Vestland

Ny setning [...] samtidig som grunnbemanningen reelt økes. Målet er en ny norm med krav om en ansatt per henholdsvis 2 små og 5 store barn.

Votering:

Redaksjonskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra Kristine Berdal med ordet minst ble vedtatt med 166 stemmer.

Forslag fra Paal Eckhoff Salvesen ble vedtatt med 100 stemmer.

Forslag fra Paul Bentsen falt.

Forslag fra Anne Yun Rygh falt.

Forslag fra Bjørg Jordal falt.

Forslag fra Einar Hanssen falt.

Forslag fra Orlaug Bjørdal Kårstad falt.

Forslag fra Einar Hanssen falt.

Forslag fra Odd Arild Viste falt. (Oversendes sentralstyret)

Vi utdanner Norge som helhetlig dokument ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

VI UTDANNER NORGE 2024–2027

Del 4. Vår politikk

4.1 God utdanning og en sterk profesjon

Bred og helhetlig tilnærming til utdanning

Lærere utdanner og danner nye generasjoner, og former framtidens samfunn. Målet for lærergjerningen er å utdanne og utvikle hele og trygge mennesker, der alle har en plass i fellesskapet. Dette krever en anerkjennelse av barndoms- og ungdomstidens egenverdi. Barnehagen, skolen og lærerutdanningene må stimulere til skaperkraft og glede.

Lærerutdanningene utdanner framtidens profesjonsutøvere og må bygge sin virksomhet på verdigrunnlaget i formålsparagrafene for barnehage og skole, og på *Lærerprofesjonens etiske plattform*.

Utdanningsforbundet skal føre an i debatten om hva som er god utdanning. Vi skal løfte fram og forsvare det brede samfunnsmandatet, og vise bredden, dybden og sammenhengen i fag og kunnskapsområder. Utdanning er lek, læring, utvikling, omsorg, trivsel og danning. Utdanningsforbundet skal arbeide for at leken får en større plass i skolen, **med særlig vektlegging av de første skoleårene. En mer praktisk og variert skole vil fremme elevenes motivasjon, mestring, læring og utvikling på en bedre måte. Praktisk-estetiske fag må få bedre rammevilkår og en mer sentral plass i grunnskolen, og programfagene på de yrkesfaglige utdanningsprogrammene må styrkes.**

Lærerne skal på faglig grunnlag kunne velge arbeidsmåter, og vurderingsformer, *inkludert omfanget av vurdering. Lærernes vurderingsarbeid har som primærformål å støtte opp under læring og utvikling og å videreutvikle den pedagogiske praksisen til beste for barnehagebarn og elever. Derfor kan vurderingsarbeidet verken underlegges behovene til forskning eller tilpasses ønsker om politisk styring og kontroll over lærernes yrkesutøvelse.* Vurderingsarbeidet i barnehage og skole, må være i tråd med overordnede formål og lærernes profesjonelle skjønn, og det må støtte opp under verdigrunnlaget slik dette uttrykkes i rammeplan for barnehagen og overordnet del av læreplanen. *Lærere må få satt av tilstrekkelig tid til vurderingsarbeid individuelt og i fellesskap.* Dette må sikres gjennom godt lokalt samarbeid i profesjonsfellesskapet.

Lærerprofesjonen må ha en sentral rolle i den videre utviklingen av vurderingsordninger. Sluttvurdering i skolen bør bestå av ulike vurderingsformer der eksamen inngår som supplement til standpunktvurderingen. Både eksamen og standpunktvurderingen har viktige kvaliteter, men også begrensninger. Derfor må standpunktvurdering og eksamen, samt eventuelle andre former for sluttvurdering, videreutvikles og utfylle hverandre i en helhet på en bedre måte enn i dag. Sensorene er avgjørende for en god eksamen, og deres vilkår og mulighet til faglig kompetanseheving og samarbeid må bedres betraktelig.

Det er avgjørende at lærernes faglige vurderinger har tillit blant elever, foreldre og i resten av samfunnet. Derfor må vurderingene av elevenes kompetanse skjermes fra

ekstern påvirkning slik at de kan gjøres på et faglig grunnlag og baseres på profesjonelt skjønn. I tillegg må det legges til rette for kompetanseheving, og vurderingskompetansen i lærerutdanningene må styrkes. Utdanningsforbundet bør også initiere diskusjoner om hvorvidt dagens karakterskala og ordninger for poengberegning er gode nok verktøy i lærings- og vurderingsarbeidet, eller om de først og fremst er tilpasset oppgaven med å rangere elevene.

Utdanningsforbundet skal arbeide for gode overganger mellom de ulike nivåene i utdanningssystemet. Overgangen mellom barnehage og skole er spesielt viktig. Utdanningsforbundet skal arbeide for at det beste fra både barnehage og skole blir ivaretatt, med særlig vektlegging av å sikre gode rammer for barns lek.

Tydelige roller og sterke profesjonsfellesskap

Utdanningsforbundet skal arbeide for å bygge sterke profesjonsfellesskap der ledere, lærere og støttesystem sammen tar et ansvar for egen faglig utvikling og profesjonalisering. Ledere og lærere er del av det samme profesjonsfellesskapet. Rollene er imidlertid ulike, og lederne har et særlig ansvar i prosesser som bidrar til profesjonalisering og utvikling av den pedagogiske praksisen. Utdanningsforbundet vil arbeide for at medlemmene får en større arena for å drøfte faglige spørsmål og utvikle innholdet i barnehage, skole og i lærerutdanningene. Fagnettverk er en del av dette. Vi vil gjøre profesjonen bedre rustet til å delta i profesjonsfaglige diskusjoner og utviklingsarbeid på arbeidsplassene, og til dialog med lokale og nasjonale utdanningsmyndigheter.

Læreryrket handler dypest sett om å myndiggjøre barn, unge og voksne. Lærere må se det enkelte mennesket, og legge til rette for at hver og en finner sin plass i fellesskapet. Dette fordrer at lærere og ledere har et profesjonelt handlingsrom. Alle lærere og ledere skal inngå i et profesjonsfellesskap som bygger på erfaring og et forskningsbasert kunnskapsgrunnlag.

Lærerutdanningene er viktige institusjoner for forskning og utvikling av kunnskap om hva som er god utdanning, hva som er god læring og hva som skal til for å bli en god lærer. Lærerutdanningene er derfor avgjørende for all annen utdanning.

Utdanningsforbundet mener at lærerprofesjonen skal spille en sentral rolle i å velge ut, evaluere og videreutvikle læremidler, læringsplattformer, skoleadministrative systemer og andre IT-systemer og pedagogiske programmer. **Alle elever må sikres tilgang til tilstrekkelige og oppdaterte læremidler i alle fag.** Ny teknologi må tas i bruk på utdanningens premisser og støtte opp under verdigrunnlaget og det overordnede formålet for barnehage, skole og høyere utdanning. Det er muligheten til pedagogisk utvikling i tråd med profesjonens faglige og etiske skjønn som skal være drivkraften i innføringen av ny teknologi og ikke kommersielle interesser eller mulighet for innsparinger.

Utdanningsforbundet må holde fast ved at samspillet mellom lærere og barn, unge og voksne skal være grunnpilaren i utdanningssystemet. Ny teknologi må aldri legitimere en svekkelse av hvordan barn, unge og voksne blir møtt av lærere, men må tvert imot bidra til at lærere får mer tid til å følge opp den enkelte. Lærere, ledere og støttesystem har en spesielt viktig rolle i arbeidet med å sikre at dette skjer. Det krever at de får tilbud om relevant etter- og videreutdanning som styrker den profesjonsfaglige digitale kompetansen. Dette forutsetter at lærerutdannerne har tilstrekkelig profesjonsfaglig digital kompetanse.

Personvernet til den enkelte må ivaretas ved bruk av digitale læremidler, verktøy og systemer.

For å sikre et godt og likeverdig tilbud for alle elever i skolefritidsordningen (SFO/AKS), **uavhengig av elevenes forutsetninger og behov for tilrettelegging**, må det innføres nasjonale krav til bemanning og til pedagogisk kompetanse i personalet. Innholdet i tilbudet må bygge på og støtte opp under **rammeplan for skolefritidsordningen, slik at barnas behov for fritid og lek ivaretas**.

God utdanning i barnehage, skole og på universitet og høyskoler forutsetter god ledelse, i samsvar med samfunnsmandatet og *Lærerprofesjonens etiske plattform*. Ledere må være tett på lærerne og kjernevirksomheten. Utdanningsforbundet mener at ledere skal ha lærerutdanning, lærererfaring og god ledelsesfaglig kompetanse. De må i tillegg ha rammer som gir muligheter for pedagogisk ledelse og rom for utøvelse av profesjonelt skjønn.

Både ledere og lærere har et særskilt ansvar for å integrere og inkludere nyankomne på alle nivå i utdanningssystemet. Alle som trenger det, må sikres rett til særskilt språkopplæring. Vi vil arbeide for at barn, unge og voksne med minoritetsspråklig bakgrunn skal få et likeverdig opplæringstilbud. Lærerprofesjonen må være særlig oppmerksom på utfordringene knyttet til enslige mindreårige flyktninger.

Etisk forsvarlig praksis

Lærerprofesjonens etiske plattform er et uttrykk for våre grunnleggende verdier og vårt etiske ansvar overfor barn, unge og voksne. Utdanningsforbundet ønsker en sterk og åpen profesjon, som deltar i samfunnsdebatten og stiller tydelige krav til myndighetene når det er nødvendig. Lærere har rett og plikt til å varsle når barn, unge og voksne ikke får oppfylt sin rett til et godt leke- og læringsmiljø. Profesjonsetiske perspektiv må være en del av pedagogiske, didaktiske og faglige diskusjoner på arbeidsplassene. Slik rustet vi tillitsvalgte og medlemmer i arbeidet for en etisk forsvarlig praksis.

Utdanningsforbundet ser alvorlig på at stadig flere barn og unge opplever uforholdsmessig stress og press knyttet til skolen og til vurdering, og vi ønsker å innta en lederrolle i diskusjonene om systemiske årsaker til skolestress. Målorientering og oppmerksomheten rundt læringsresultater må tones ned og gi mer plass til det formative vurderingsarbeidet. Samtidig skal Utdanningsforbundet diskutere hvordan skolens oppdrag med å selektere og rangere elever for videre utdanning, arbeidsliv og studier kan reduseres i omfang, slik at arbeidet med læring og utvikling og elevenes trivsel kan få større oppmerksomhet.

Utdanningsforbundet skal fortsatt ha profesjonsetikk som en del av arbeidet med politikk- og profesjonsutvikling.

Lærerrollen

Barnehagens og skolens kjernevirksomhet er å bidra til lek, læring, utvikling og dannelse for barn, unge og voksne. Det er bare læreren som kombinerer faglig og teoretisk innsikt med praktisk erfaring i å planlegge, lede og vurdere lek og læringsprosesser for barn, unge og voksne. Derfor er det bare lærere med lærerutdanning som kan ha dette ansvaret.

Utdanningsforbundet skal ta et særlig ansvar for å løfte fram og hegne om det betydningsfulle ansvaret som ligger til lærerprofesjonen. Barnehagens og skolens oppdrag er mangfoldig, og kan bare løses dersom ledere og lærere har profesjonelt handlingsrom og mulighet for skjønnsutøvelse. Gode relasjoner og tillit mellom barn, elev, lærling og lærer er grunnlaget for all læring. Dette krever fysisk tilstedeværelse av lærer i barnehagen og skolen.

Laget rundt barnehagebarn, elever og voksne i utdanning

Det er behov for et godt lag rundt barnehagebarn, elever og voksne i utdanning, som sammen ivaretar deres faglige, sosiale, fysiske og psykiske behov på en god måte.

Alle barn, unge og voksne i utdanning skal oppleve tilhørighet i et trygt og godt psykososialt miljø. Dette ligger i kjernen av lærerkompetansen. Læreren trenger likevel støtte fra andre yrkesgrupper både i og utenfor egen barnehage og skole for å kunne ivareta sitt ansvar til det beste for barn, unge og voksne. Tilgangen på en slik støtte krever barnehage- og skolefaglig kompetanse på eiernivå og gode økonomiske rammevilkår.

Kjernelaget i den enkelte barnehage og skole skal møte og følge opp alle barnehagebarn, elever og voksne i utdanning. Ledere og lærere må bidra til å sikre en hensiktsmessig og forsvarlig ansvars- og oppgavefordeling innenfor dette kjernelaget. Dette må skje gjennom partssamarbeidet og i arbeidsfellesskapet med de andre yrkesgruppene ansatt i barnehagen og skolen.

Det spesialpedagogiske, helsefaglige og sosialpedagogiske tilbudet i barnehagen og skolen må styrkes. Flere lærere i barnehage og skole må ha spesialpedagogisk kompetanse. Rådgivningstjenesten må styrkes og dens ulike funksjoner må synliggjøres. Voksne elever skal ha rett til å motta rådgivning på lik linje med barn og ungdom.

Barnehagebarn, elever og lærlinger som har behov for støtte og tiltak gjennom et mer spesialisert støttesystem, må sikres dette. Et funksjonelt støttesystem krever tilstrekkelig kompetanse og bemanning innenfor de ulike tjenestene, og samordning og samarbeid på tvers av tjenesteområder og sektorer. Utdanningsforbundet vil arbeide for betydelige strukturelle og finansielle endringer i støttesystemet, med mål om at alle med behov for slik oppfølging skal få tilgang på rask, ubyråkratisk og kompetent hjelp tilpasset den enkeltes behov.

Den pedagogisk-psykologiske tjenesten, PP-tjenesten, har en viktig posisjon i det tverrfaglige og tverrsektorielle samarbeidet. En faglig uavhengig og tilgjengelig PP-tjeneste krever gode økonomiske rammevilkår, samt lovfestede krav til kompetanse og bemanning. En styrking av PP-tjenesten krever også gode ordninger for kompetanseutvikling.

Politiske mål om å redusere individuelt tilrettelagt opplæring til fordel for ordinær tilpasset opplæring eller organisering av spesialpedagogisk hjelp i barnehagen, må ikke svekke de individuelle rettighetene til barn, unge og voksne. Utdanningsforbundet skal arbeide for en bedre oppfølging av enkeltvedtak om individuell tilrettelegging for barn, unge og voksne.

God lærerutdanning

Å være lærer innebærer et stort ansvar. Lærerutdanningene legger grunnlaget for, og videreutvikler lærernes profesjonsutøvelse og -forståelse. Derfor er lærerutdanningene avgjørende for utviklingen av profesjonen. Innholdet i og organiseringen av lærerutdanningene er som en følge av dette et viktig anliggende for Utdanningsforbundet. Utdanningsforbundet skal arbeide for å reversere firerkravet i matematikk ved opptak til lærerutdanningene og masterkrav til opptak til PPU.

I framtiden vil de fleste lærere ha mastergrad. Det skal være tilbud om mastergrader innenfor alle fag- og kunnskapsområder. Lærerutdanningsprogrammer på bachelornivå må være innrettet slik at studentene kan gå videre fra en bachelorgrad til en mastergrad, og også kvalifisere seg for studier på doktorgradsnivå. *Utdanningsforbundet vil utrede om det bør opprettes nye akademiske grader der man kan ta bachelorgrad i lærerutdanning og mastergrad i lærerutdanning.* Kvalitet i lærerutdanningene forutsetter nasjonale rammeplaner som bidrar til at alle lærerstudenter gjennom utdanningen får en grunnleggende felles profesjonskompetanse. *Utdanningsforbundet skal arbeide for å videreutvikle de profesjonsfaglige elementene i lærerutdanningene og styrke den faglige kjernen og relevansen for yrkesutøvelse. Det er avgjørende at Utdanningsforbundet er til stede på de arenaer der beslutninger om lærerutdanning fattes.*

En god lærerutdanning skal være praksisnær og bygge på forskning og utviklingsarbeid innenfor alle fag og kunnskapsområder. Pedagogikk og praksis må ha en tydelig plass, og danningsperspektivet og profesjonsetikken må stå sentralt i utdanningen av ansvarlige og selvstendige lærere. Det må inngås forpliktende avtaler og legges til rette for samarbeid mellom praksislærere og lærerutdannere for å videreutvikle studentenes praksisopplæring og gjøre den til en integrert del av lærerutdanningen. Studentene har rett til veiledet og vurdert praksis av kvalifiserte veiledere, både av lærerutdannere fra praksis og lærerutdannere fra studiestedet. Studentene må tidlig i studiet få kunnskap om vitenskapsteori og metode, og bruk av relevant forsknings- og utviklingsarbeid. De må inviteres inn i kritisk refleksjon over praksis og over forskningens kvalitet og relevans for læringsarbeidet. Dette krever at lærerutdannerne har rett og plikt til å arbeide med forskning og utviklingsarbeid innenfor utdanningsfeltet, og rett til å kvalifisere seg for opprykk til høyere stillinger.

Partnerskapsavtaler som bygger på et likeverdig samarbeid mellom praksisfeltet og lærerutdanningene er avgjørende for gode lærerutdanninger og skole- og barnehageutvikling. Det må avsettes tid for å utvikle relasjoner, felles verdier og gjensidig tillit mellom faglærere, praksislærere og lærerstudenter. For at partnerskapet skal lykkes må det også avsettes tid til samarbeid.

En god lærerutdanning forutsetter at vi har gode lærerutdannere med solid faglig, didaktisk og pedagogisk kompetanse, og god kunnskap om lærerprofesjonens arbeid. For å sikre profesjonsperspektivet er det viktig at minst halvparten av lærerutdannerne har erfaring fra norsk barnehage eller skole. Det må legges til rette for og forventes at lærerutdannere skal hospitere jevnlig i barnehage eller skole. Forsknings- og utviklingsarbeidet som utføres i lærerutdanningene må ha relevans for lærerutdanningene og for praksisfeltet.

Utdanningsforbundet vil samarbeide med sentrale myndigheter for å redusere frafall i høyere utdanning.

Utdanningsforbundet vil arbeide for å sikre tilbud om lærerutdanning i hele landet, at fagtilbudet er bredt og holder høy kvalitet. Desentraliserte utdanningstilbud med geografisk spredning er nødvendig for å bygge kompetanse i regionene, øke rekrutteringen til yrket og for å hindre lærermangel. En styrking av basisfinansiering er nødvendig for å sikre kvalitet i høyere utdanning, forskning og utviklingsarbeid. **Utdanningsforbundet skal også jobbe for å styrke finansieringen av lærerutdanningene.**

Rett til lærerutdannede lærere

Alle barn, unge og voksne skal ha rett til **lærerutdannede** lærere, uavhengig av hvor de bor, hvilket morsmål de har, eller hvor i utdanningsløpet de er. Utdanningsforbundet krever at alle elever får oppfylt sin rett til undervisning av **lærerutdannede** lærere i tråd med opplæringslovens minstetimetall. Utdanningssektoren har store rekrutteringsutfordringer, og disse kan ikke løses gjennom snarveier til lærerkompetanse. Prinsippet om likeverdig opplæring svekkes dersom ikke opplæringen gis av **lærerutdannede** lærere.

Utdanningsforbundet vil arbeide for at bruken av **personer uten lærerutdanning** og dispensasjoner fra utdanningskravene blir innskjerpet i lov- og regelverk. Det skal være tydelige kompetansekrav på alle nivå i utdanningen. Endring i kompetansekrav må ikke gjøres gjeldende for lærere som allerede har godkjent lærerutdanning.

Utdanningsforbundet ønsker vern av lærertittelen. Et vern av lærertittelen kan medvirke til at slagordet «Bare lærere er lærere» får mer reelt innhold, og at bare personer med fullført og bestått lærerutdanning kan kalle seg lærere og kan utøve læreryrket. Dette kan skje gjennom en utredning av en autorisasjonsordning eller lignende for lærere i barnehage, skole og voksenopplæring. En eventuell autorisasjonsordning må være så enkel og ubyråkratisk som mulig og ha legitimitet i lærerprofesjonen.

Rekruttering av lærere for barn med samisk som morsmål er viktig. Mangel på samiskspråklige lærere truer undervisningstilbudet, men det truer også eksistensen til samiske språk.

Kompetanseutvikling gjennom hele yrkesløpet

Alle nyutdannede lærere skal motta veiledning fra kvalifiserte veiledere. Nytilsatte ledere skal få tilbud om veiledning av erfarne ledere. Det må settes av tid til veiledningen, både for de som veileder, nyutdannede lærere og nytilsatte ledere.

Utdanningsforbundet mener at videreutdanning i hele **yrkesløpet** er et viktig bidrag for å styrke profesjonen. Nasjonale myndigheter skal legge til rette for videreutdanning som dekker bredden av fag- og kunnskapsområder, og som når alle profesjonsutøvere.

Etterutdanning skal være en rett og plikt for alle og ivareta nødvendig faglig oppdatering, både for den enkelte lærer og for kollegiet. Lærerprofesjonen, både ledere og lærere, skal ha en aktiv rolle i å definere behov og vurdere hvilke kompetansetiltak som skal gjennomføres i kommuner og fylkeskommuner. Skole- og barnehageeiere må oppfylle sitt ansvar for å kartlegge kompetansebehov og legge til rette for at alle profesjonsutøvere får nødvendig etter- og videreutdanning. Dette inkluderer å sikre at lærere med utdanning og

yrkesbakgrunn fra andre land raskest mulig får nødvendig kompletterende utdanning for å bli godkjent som lærer i Norge.

Alle etter- og videreutdanningstilbud må utformes gjennom samarbeid mellom lærerutdanningsmiljøene, profesjonen, arbeidslivet og myndighetene.

Utdanningsforbundet skal bidra til å styrke den praksisnære forskningen. Nær sammenheng mellom praksisfeltet og utdanningsforskning er viktig for at forskning oppleves som relevant. Det krever at profesjonen blir involvert i forsknings- og utviklingsarbeid. Gode muligheter for forsknings- og utviklingsarbeid kan bidra til å rekruttere flere lærerutdannere. Praksisnær forskning må sikres grunnfinansiering og ikke være anbuds- eller konkurranseavhengig. Utdanningssystemet trenger flere lærere med doktorgrad. Videreutvikling av vårt nettsted Utdanningsforskning.no skal bidra til at profesjonens arbeid i større grad bygger på profesjonelt skjønn, erfaring, fagkunnskap og forskning.

4.2 Styring, ledelse og partssamarbeid

Prinsipper for styring av utdanningssektoren

Nasjonal og lokal styring av utdanning må ha som formål å fremme likeverdig opplæring innenfor det brede samfunnsmandatet. **Tillitsbasert** styring og ledelse skal støtte opp under profesjonens etiske og faglige handlingsrom, og må bygge på den norske arbeidslivsmodellen. Profesjonsfaglig innflytelse utøves gjennom medbestemmelse, direkte medvirkning, andre former for formelt og uformelt partssamarbeid, samt politisk påvirkningsarbeid på alle nivå.

Offentlig utdanning trenger solide, forutsigbare rammebetingelser gjennom nasjonal styring av finansieringen, tydelige krav i lov- og regelverk og klar oppgave- og ansvarsfordeling. **Ressursbestemmelser i lov- og regelverk må etterleves for å sikre gode økonomiske rammebetingelser i barnehager og skoler.** Lovgivning må støtte opp under hovedavtalene og tariffavtalesystemet, blant annet for å sikre medbestemmelse og aktiv deltakelse i utviklingsarbeid på arbeidsplassene. Reell medbestemmelse må sikres uavhengig av virksomhetens organisering. Slik fremmes likeverdig utdanning på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Økt privatisering og kommersialisering gir mindre demokratisk styring og kontroll av utdanningen.

Nasjonal og lokal styring

Politiske ambisjoner på nasjonalt nivå må kunne realiseres på lokalt nivå. Derfor må vi hele tiden vurdere balansen mellom det lokalpolitiske ansvaret og det profesjonelle ansvaret. Tillitsvalgte skal bidra med sin profesjonsfaglige kompetanse i beslutningsprosesser på alle nivå. Lokale myndigheter griper i for stor grad inn i beslutninger som bør ligge i profesjonsfelleskapet. Derfor må rammene for oppdraget defineres av nasjonale myndigheter. Nasjonalt regelverk må legge til rette for utøvelse av profesjonelt skjønn og profesjonsutvikling innenfra.

Kommuner og fylkeskommuner må ha ansatte i administrasjonen med barnehage- og skolefaglig kompetanse, og dette må forankres i lovverket. Støttesystemet på statlig, fylkeskommunalt og kommunalt nivå skal være godt bemannet av høyt kvalifiserte profesjonsutøvere. Ansatte i støttesystemene må ha tilstrekkelig med tid og ressurser til sitt

arbeid slik at barn, unge og voksne får den hjelp de har behov for. Utdanningsforbundet skal derfor arbeide for en bemanningsnorm for fagstillinger i PP-tjenesten og for tydelige lovkrav til kompetanse hos de ansatte. Lov- og regelverket må innrettes slik at det kun er pedagogiske vurderinger som legges til grunn for å sikre retten til individuelt tilrettelagt opplæring og spesialpedagogisk hjelp. En faglig uavhengig PP-tjeneste er derfor nødvendig.

Normer for lærerressurser, ressurser til ledelse og støttesystem, og krav til fysiske rammevilkår, må reguleres på nasjonalt nivå. De lovfestede bemannings- og lærernormene i barnehage og skole må styrkes, og mulighetene som ligger i dem må utnyttes av profesjonsfelleskapet. Norm for bemanning i barnehagen må gjelde i hele åpningstiden og ved fravær. Utdanningsforbundet skal arbeide for at minst halvparten av de ansatte i barnehagen skal ha barnehagelærerutdanning, ved å styrke barnehagelærernormen samtidig som grunnbemanningen reelt økes. Utdanningsforbundet skal arbeide for en lovregulering som sikrer barna rett til å tilhøre en barnegruppe og som forhindrer store barnegrupper. Minstenormen for lærertetthet i grunnskolen må videreføres, og Utdanningsforbundet skal arbeide for nasjonale bestemmelser for antall elever per lærer i videregående opplæring. En øvre grense for antall elever i klasser og grupper må reguleres i nasjonalt regelverk. Fylkeskommunen skal ha ansvar for videregående opplæring. Inntaksordninger må legge til rette for likeverdige muligheter for alle og fremme integrering og sosial utjevning. Inntaksordninger må i størst mulig grad gi alle elever, ikke bare de med best karakterer, likeverdige muligheter til å velge utdanningsprogram og skole utfra evner og interesser. Staten skal fortsatt ha ansvar for de samiske videregående skolene, og disse landsdekkende tilbudene må synliggjøres i alle inntaksområder.

Utdanningsforbundet skal arbeide for at sanksjoner blir brukt som virkemiddel når myndigheter eller arbeidsgivere ikke følger lov og forskrift. Sanksjonene skal håndheves av statlige tilsynsmyndigheter.

Den norske arbeidslivsmodellen og profesjonens innflytelse

Utdanningsforbundet skal styrke den norske arbeidslivsmodellen, som er basert på et nært og tillitsfullt samarbeid mellom partene. Alle våre tillitsvalgte er representanter for profesjonen, både i spørsmål av profesjonsfaglig karakter og forhold knyttet til de ansattes arbeidsforhold. Tillitsvalgte trenger tid til å utøve sitt verv. Bestemmelser i hovedavtalene om tid og ressurser til tillitsvalgte må derfor styrkes. Utdanningsforbundet skal arbeide for rett til avsatt tid til tillitsvalgtarbeid og full lønn ved skolering.

Profesjonens kompetanse må utnyttes bedre, både ved utforming av styringssystemer, vurdering av hva som er relevant styringsinformasjon og ved fortolkning av innsamlet informasjon. Mål- og resultatstyring har over lang tid vært det gjeldende styringssystemet. Dette har bidratt til standardisering og konkurranse som innsnevrer barnehagens og skolens formål og samfunnsmandat.

Et godt system for vurdering og et kvalitetsbegrep for barnehage og skole må omfatte hele bredden i samfunnsmandatet og planverket, støtte opp under profesjonens arbeid og ha legitimitet hos ledere og lærere. Vurderingssystemer må baseres på tillit og ha refleksjon, læring og utvikling som mål. Kvalitetsvurdering og kvalitetsutvikling må bygge på et bredt kunnskapsgrunnlag der profesjonens kunnskap og erfaringer, relevant forskning, kvalitative data og informasjon om lokal kontekst inngår, og der rammefaktorer og lærerkompetanse er en del av definisjonen av hva som utgjør gode barnehager og skoler. Godt samarbeid på alle

nivåer, inkludert partssamarbeid, god profesjonsledelse og profesjonsetiske vurderinger, er avgjørende komponenter i et godt styringssystem.

Ideen om at kvalitetsutvikling i skolen kan styres ovenfra basert på noen få, snevre og tallfestede indikatorer, har vist seg å fungere dårlig i praksis. Dagens nasjonale kvalitetsvurderingssystem har store svakheter og må legges om slik at det i større grad kan gi nyttig informasjon til lærere og bidra til faglig og pedagogisk utvikling i praksisfeltet framfor detaljstyring ovenfra og dokumentasjon. Systemet har negative bieffekter, samtidig som det er lite som tyder på at elevene lærer mer.

Nasjonale prøver og kartleggingsprøver bør videreutvikles som et fleksibelt faglig-pedagogisk verktøy som kan brukes i klasserommet på lærernes og elevenes premisser. Dette forutsetter at prøvene skreddersys til formålet, og at de kan brukes når det passer best for lærere og lærerteam.

Offentliggjøring og rangering er et hinder for god bruk av prøveresultater. Derfor må resultatene eies av lærerne og skolen slik at de ikke lenger kan offentliggjøres og bare kan brukes i kvalitetsutvikling på lærernes og skolens premisser.

Styringsutfordringene i utdanningssektoren har paralleller i andre deler av offentlig sektor og arbeidsliv. Vi skal ta ansvar for å utvikle alternativer til dagens styringspraksis og søke bredt samarbeid for å få gjennomslag for løsninger som har gyldighet ut over utdanningssektoren.

Utdanningsledelse og partssamarbeid

Ledere står i et spenningsfelt mellom nasjonal styring og lokalt handlingsrom. Ledere ivaretar den nødvendige balansen mellom tillit og kontroll, handlingsrom og styring. Lederstemmen er en viktig del av profesjonens stemme. Ledere har et særskilt ansvar for faglig og pedagogisk utvikling og må derfor kunne lede uten detaljstyring. Lokale myndigheter og private eiere må involvere ledere og tillitsvalgte i utviklingsprosesser som omhandler deres virksomhet. God ledelse krever tilstedeværelse og kan ikke utøves utenfra. Det skal derfor være én styrer i hver barnehage og én rektor ved hver skole.

Samarbeidet mellom ledere og tillitsvalgte bør videreutvikles, slik at partssamarbeidet blir en faglig ressurs. Utdanningsforbundet skal styrke samarbeidet mellom partene, blant annet gjennom fellesskolering og vil arbeide for at dette avtales. Skolering av ledere må videreutvikles. Ledere og tillitsvalgte skal samarbeide om barnehagens og skolens kollektive læringsprosesser. Ledere må også gi rom for lærernes profesjonelle handlingsrom. Styrere, rektorer, ledere i universitets- og høgskolesektoren og støttesystem må ha rammebetingelser som gjør det mulig å utøve faglig og pedagogisk ledelse, og ledere må bli møtt med forståelse for sitt ansvar og for kompleksiteten som ligger i lederoppdraget. Dette krever økte ledelsesressurser i barnehage og skole.

Privatisering og kommersialisering

Velferdstjenester skal ikke være handelsvare, verken nasjonalt eller internasjonalt. Utdanningsforbundet mener at økt kommersialisering i utdanningssektoren svekker prinsippet om likeverdig opplæring. Kommersielle aktører og private interesser må ikke få innflytelse på utdanningen på bekostning av folkevalgte organer, lærere, ledere og andre profesjonsutøvere. Utdanningsforbundet skal arbeide for å styrke den offentlige styringen og

kontrollen med utdanningssektoren, og for at offentlige midler og foreldrebetaling i sin helhet kommer barn, elever og studenter til gode. Lovregulering og forutsigbar finansiering av utdanning må legge til rette for et mer likeverdig tilbud. Kvalitetskrav skal gjelde alle, uavhengig av eierskap. Kommuner og fylkeskommuner må kunne stille vilkår til virksomheter som mottar offentlige tilskudd, og ha forkjøpsrett ved salg av private barnehager og skoler. Kommuner og fylkeskommuner må gis mulighet til å avvise etablering av nye, private skoler.

Inntaket til private videregående skoler bør følge inntaksdatoene til offentlige videregående skoler.

Ytringskultur og kritisk tenkning

Ledere og lærere må som borgere kunne delta fritt i den offentlige debatten om utdanningspolitikk, og ytre seg om samfunnsliv for øvrig. God utdanning er avhengig av at styre, skoleledere, barnehagelærere, lærere og andre profesjonsutøvere gir uttrykk for faglige vurderinger av både gjeldende og foreslått politikk.

I utdanningssystemet, fra barnehage til universitet og høyskole, skapes en viktig del av grunnlaget for morgendagens demokrati. Gjennom utdanning skal barnehagebarn, elever og studenter utvikles til engasjerte, reflekterte, kreative og kritiske samfunnsborgere og arbeidstakere.

Lederes og læreres lojalitet ligger først og fremst hos barnehagebarn, elever og studenter. Det må utvikles en kultur for ytring på arbeidsplassen og kultur for å melde og behandle avvik.

Varsling er en viktig del av ytringsfriheten. Vi har rett og plikt til å varsle om kritikkverdige forhold og rammevilkår som skaper faglig og etisk uforsvarlige tilstander. Varslere må sikres et sterkere vern, blant annet gjennom å etablere et nasjonalt varslingsombud.

4.3 Lønn, arbeidsvilkår og arbeidsmiljø

Arbeidsgivere

KS og andre arbeidsgivere har et samfunnsansvar for å utvikle gode barnehager og skoler. Det er avgjørende at KS og andre arbeidsgivere anerkjenner at lønnen til lærere i skoleverket ikke har fulgt den lønnsutviklingen som andre i kommunal sektor har hatt. Lønn er et viktig element for at flere vil utdanne seg til lærere i barnehage og skole og bli værende i yrket.

Det er lærerne som har det faglige ansvaret for barn, unge og voksnes opplæring og undervisning. Bare lærere er lærere. Andre yrkesgrupper skal bidra til å oppfylle barnehagens og skolens samfunnsoppdrag, men kan ikke erstatte lærerne.

Bærekraftig arbeidsliv

Samarbeidet mellom partene i arbeidslivet er fundamentet i den norske modellen og avgjørende for et godt og velfungerende arbeidsliv. Utdanningsforbundet vil arbeide for at partene sammen skal skape et arbeidsliv som bidrar til å oppnå bærekraftsmålene.

Lønnsutvikling og lønnsnivå

God utdanning krever godt kvalifiserte lærere, lærerutdannere, ledere og ansatte i faglig-administrativt støttesystem. Utdanningsforbundet mener lønn og arbeidsvilkår må støtte opp under ansvaret våre medlemmer har.

Å redusere lønnsforskjellene mellom ansatte med høyere utdanning i offentlig og privat sektor betyr å verdsette kompetanse i offentlig sektor og å arbeide for likelønn. Samfunnet er ikke tjent med lønnsforskjellene som i dag finnes mellom høyt utdannede i privat og offentlig sektor i henholdsvis mannsdominerte og kvinnedominerte yrkesgrupper. Å redusere lønnsforskjellene er dessuten et viktig tiltak for å sikre samfunnet et godt utdanningstilbud. Lavere lønnsnivå gjør det mindre attraktivt å jobbe i offentlig sektor, og kan føre til at det blir vanskeligere å rekruttere til utdanningssektoren og vil dermed kunne svekke kvaliteten på velferdstjenestene.

Frontfagsmodellen skal i tillegg til å sikre de konkurranseutsatte næringene i privat sektor, også sikre likeverdig lønn og likeverdige muligheter for å rekruttere og beholde nødvendig kompetanse i både offentlig og privat sektor. Da må intensjonen i frontfagsmodellen etterleves, og en annen praktisering av modellen overfor offentlig ansatte er nødvendig for å opprettholde modellens legitimitet.

Lønnsnivået for lærere i barnehage og skole er for lavt sammenliknet med andre yrkesgrupper med tilsvarende utdanningsnivå. I barnehagen har lønnsutviklingen vært bedre de siste årene, men uttelling for etter- og videreutdanning må styrkes. Lærerne i skoleverket har gjennom mange år hatt svakere lønnsutvikling enn resten av samfunnet, og det har ført til et lavt lønnsnivå. Det må derfor vurderes nye tariffpolitiske virkemidler for å stoppe mindrelønnsutviklingen for undervisnings-gruppene i skoleverket.

For å rekruttere og beholde yrkesfaglærere må skolene kunne konkurrere med lønnsnivået i private virksomheter. Yrkesfaglærere må sikres lønnsmessig uttelling for kompetanseutvikling, relevant fagbrev og for praktisk erfaring fra yrkesfagene de underviser i. I tillegg må jobbsikkerheten bedres gjennom større langsiktighet i dimensjoneringen av opplæringstilbudet på yrkesfag.

Lønnsnivået for lektorer, førstestillinger og stipendiater i universitets- og høyskolesektoren er lavt, og disse har hatt lavere lønnsutvikling enn gjennomsnittet i staten, og i samfunnet for øvrig. Lønnsøkning er nødvendig for å rekruttere og beholde lærerutdannere med solid kunnskap og erfaring fra lærerhverdagen.

For å kunne rekruttere de beste lærerutdannerne, må lønnsnivået ved universiteter og høyskoler heves til samme nivå som sammenlignbare stillinger i offentlig sektor og være konkurransedyktige med nivået i privat sektor.

Det er nødvendig med bedre lønnsmessig uttelling for medlemmer i faglig og administrativt støttesystem. Utdanningsforbundet skal arbeide for at det utvikles sentrale føringer for lønnsutvikling basert på utdanning, kompetanse og ansiennitet for denne medlemsgruppen.

Ledere i skole og barnehage har de senere år fått økt ansvar og rollen er blitt mer kompleks. Lederlønn skal samsvare med lederansvaret, kompetanse, størrelsen og kompleksiteten på den virksomheten man leder. Lederlønnen skal være høyere enn lønnen som leder ville

hatt krav på i en fagstilling, inkludert faste og variable tillegg, og være høyere enn lønnen til dem man er satt til å lede.

Sentral og lokal lønnsdannelse

Utdanningsforbundet mener at sentral lønnsdannelse skal være bærebjelken ved fastsetting av lønn for lærerprofesjonen. Lokal lønnsdannelse svekker betydningen av sentrale oppgjør og sammenhengen mellom disse må alltid tas med i vurderingen i bruk av ulike virkemiddel. Prosentvise generelle tillegg og sentrale lønnsjusteringer for stillingsgrupper med høyere utdanning, er vår hovedprioritering. Vi må ha et lønnssystem som bygger på utdanning, kompetanse og ansvar. Alle våre medlemmer må få uttelling for formell kompetanse. Utdanningsforbundet skal jobbe for at barnehagelærerne får et sentralt og forutsigbart garantilønnsystem som sikrer uttelling for videreutdanning.

Utdanningsforbundet vil arbeide imot at det i sentrale oppgjør blir avsatt midler til lokale pottforhandlinger, og er imot forhandlinger om individuelle lønnstillegg som er basert på resultater og prestasjoner. Vi skal ivareta våre medlemmers lønnsinteresser lokalt, og fremme og støtte lønnskrav når medlemmer har gjennomført etter- og videreutdanning, når det er vanskelig å rekruttere og beholde ansatte og når det er gjennomført endringer i stillingers arbeids- eller ansvarsområde. Utdanningsforbundet skal alltid prioritere at lønnstillegg er kollektive, og baseres på objektive kriterier som oppfattes som rettferdige, forutsigbare, legitime og etterprøvbare. Kriterier for lønnstillegg skal bidra til å fremme faglig og profesjonell utvikling. Tvistebestemmelsene i hovedtariffavtalene, spesielt de som omhandler lokal lønn, må styrkes.

Mange barnehagebarn og elever får i dag ikke den opplæringen de har krav på fordi det mangler kvalifisert personale. Skal dette endres må rekrutteringen til læreryrkene styrkes, samtidig som lærere og ledere må ønske å bli værende i jobben. For å oppnå dette må lønns- og arbeidsvilkårene forbedres. **Sikring av lærerutdannede lærere til alle barnehagebarn og elever kan ikke løses gjennom lokal lønnspolitik.** Lønn er viktig for å sikre rekruttering til yrket, og lønnsheving skal som hovedregel gjøres gjennom kollektive avtaler og omfatte alle. Det må stilles strengere krav til kommuner som ikke klarer å rekruttere kvalifisert arbeidskraft om at også andre virkemidler knyttet til arbeidsvilkår tas i bruk.

Tariffavtaler ved alle skoler og barnehager

Et organisert og regulert arbeidsliv er kjernen i den norske arbeidslivsmodellen. Utdanningsforbundet arbeider for at alle medlemmer skal være omfattet av en tariffavtale. Ansatte i private barnehager og skoler må ha en lovfestet rett til lønns- og arbeidsvilkår som i tilsvarende offentlige barnehager og skoler, samt tariffavtaler som sikrer dette. Finansieringen av private barnehager og skoler må sikre at slike vilkår kan bli oppfylt. Pensjonsordninger med likeverdige vilkår som i offentlig sektor skal inngå i våre tariffavtaler i privat sektor.

Arbeidstid

Utdanningsforbundet har som mål at sentrale, kollektive arbeidstidsavtaler i barnehage, skole og høyere utdanning må forbedres. Våre medlemmer opplever et økende press på

antall oppgaver som skal løses innenfor arbeidstiden, og en økende kompleksitet i leder- og lærerrollen. Mer tid til for- og etterarbeid, pedagogisk ledelse, forskning, utvikling og faglig ajourføring gir bedre utdanning for barnehagebarn, elever og studenter. Lærerne må få økt innvirkning på bruken og organiseringen av arbeidstiden og det kollektive arbeidet. Arbeidstidsavtalene skal gi økt handlingsrom for den enkelte lærer, og tid til samarbeid, erfarings- og kunnskapsdeling i hele profesjonsfellesskapet.

Arbeidstidsavtaler skal sikre vern mot for høy arbeidsbelastning, gi den enkelte profesjonelt handlingsrom, virke helsefremmende og bidra til et inkluderende arbeidsliv.

Barnehagelærere må sikres økt tid til for- og etterarbeid fordi kravene til barnehagelærerne har økt, og denne tiden må disponeres av den enkelte lærer. I tillegg må det avsettes tid til faglig samarbeid med kolleger. Tid til kompetanseheving må ligge innenfor ordinær arbeidstid. **Utdanningsforbundet skal jobbe for å få på plass gode livsfasetiltak i arbeidstidsavtalene for barnehage.**

Utdanningsforbundet skal ta initiativ i egen organisasjon til å utvikle alternativer for organisering av arbeidstiden, med mål om en arbeidstidsavtale for barnehagelærere som svarer opp behovene i fremtidens barnehage

Utdanningsforbundet arbeider for at lærerne i skolen skal få reduserte årsrammer for undervisning, og forhindre økt binding av arbeidstiden. Årsrammene generelt må ikke føre til en dårlig arbeidssituasjon, og lærerne må ha mer tid til for- og etterarbeid. Kjerneoppgavene er å forberede og gjennomføre undervisning, samt å utføre nødvendig etterarbeid. Tilstrekkelig tid er en forutsetning for å kunne utføre kjerneoppgavene på en god måte. Lærernes arbeidsår må baseres på elevenes skoleår.

Det skal være samsvar mellom lærers beskjeftigelse og elevenes minstetimetall i fag. Det vil forhindre at elevene mister opplæringstimer, og bidra til at lærerne får bedre muligheter til å følge opp elevene. Dette er spesielt viktig i faget yrkesfaglig fordypning, der bortfallet av timer er størst.

Kontaktlærere har en sentral rolle i skolen, og oppgavene de utfører er viktige for elevenes mulighet til å lykkes. Tidsressurs til kontaktlærer må økes og kontaktlærere må få redusert sine årsrammer for undervisning. Det må også sikres tidsressurs til sosiallærer og sosialpedagogisk tjeneste, **også på barnetrinnet.**

Gjennom å styrke laget rundt lederne skal Utdanningsforbundet jobbe for at ledernes arbeidstid er forsvarlig. Arbeidstidsavtaler skal sikre **vern mot for høy arbeidsbelastning og gi den enkelte profesjonelt handlingsrom.**

Kvaliteten i voksenopplæringstilbudet etter integreringsloven og opplæringsloven må sikres. Blant annet må alle elever i voksenopplæringen få rett til kontaktlærer og stedlig rådgiver. Utdanningsforbundet skal arbeide for gode lønns- og arbeidsvilkår for alle lærerne i voksenopplæringen, både i kommune og fylkeskommune.

Alle vitenskapelig ansatte ved universitet og høyskoler må sikres tid til forskning, utviklingsarbeid og kompetanseheving.

Livsfasetilpasset arbeidsliv

Utdanningsforbundet skal jobbe for å styrke skillet mellom arbeid og fritid.

Utdanningsforbundet vil arbeide for et livsfasetilpasset arbeidsliv som ivaretar en balanse mellom yrkesliv, familieliv og fritid i de ulike fasene i livet. Dette krever personalpolitikk som gir rom for tilpasninger til den enkelte arbeidstaker. **Gode kollektive arbeidstidsavtaler som inkluderer tiltak i ulike faser av yrkeslivet vil være et viktig element i et livsfasetilpasset arbeidsliv. Utdanningsforbundet skal ta initiativ til å utvikle tiltak for god livsfasepolitikk i utdanningssektoren.**

Arbeidsmiljø

Utdanningsforbundet vil arbeide for et helsefremmende arbeidsmiljø. Utdanningsforbundet mener at et helsefremmende arbeidsmiljø kjennetegnes av muligheten for faglig autonomi, mestring, samarbeid og læring. Et helsefremmende arbeidsmiljø har balanse mellom krav og forventninger på den ene siden, og profesjonelt handlingsrom på den andre siden. Et godt utdanningstilbud krever et arbeidsmiljø som virker positivt på lærernes helse og jobbgasjement.

Helsefremmende og forebyggende arbeidsmiljø forutsetter at det arbeides systematisk med helse, miljø og sikkerhet (HMS) på den enkelte arbeidsplass. Dagens HMS-bestemmelser og yrkesskadelovgivning er i for liten grad tilpasset offentlig sektor, hvor mange får langsiktige og stressrelaterte belastningsskader. Utdanningsforbundet vil arbeide for at lovverket gir sterkere forpliktelser og økonomiske insentiver for arbeidsgiver til å ivareta de arbeidsmiljøutfordringene som preger utdanningssektoren.

Utdanning spiller en viktig rolle i arbeidet med å bygge og ivareta demokratisk beredskap i befolkningen. Barn og elever har behov for lek og læring også i krisesituasjoner.

Utdanningsforbundet må kreve at partssamarbeidet opprettholdes under kriseberedskap, og at lærere og ledere sikres et fullt forsvarlig arbeidsmiljø og kompensasjon for merarbeid.

Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) skal forlenges og forsterkes, og gjelder for alle arbeidsplasser. Utdanningsforbundet vil arbeide for at avtalen tas aktivt i bruk, og at våre tillitsvalgte er kjent med og deltakende i arbeidet på arbeidsplassnivå. IA-avtalen skal ha målrettet innsats mot spesifikke sektorer og bransjer, og barnehagesektoren er valgt ut til å være en av disse. Utdanningsforbundet vil gjennom partssamarbeidet være med på å bidra til å finne tiltak som kan redusere høyt sykefravær og lav avgangsalder i barnehagene. Tiltak som bør diskuteres er organiseringen av arbeidet, seniortiltak, særaldersgrense, størrelsen på barnegruppene, forsterket barnehagelærernorm og økt bemanning.

Ansatte må beskyttes mot vold, og trusler om vold. mobbing og grovt krenkende atferd og ordbruk, både i arbeidssituasjonen og i digitale medier. Utdanningsforbundet vil intensivere

arbeidet for at sentrale myndigheter og arbeidsgiver tar et helhetlig ansvar for å forebygge, håndtere og følge opp denne type hendelser.

En god ytringskultur der problemer blir tatt tak i på et tidlig tidspunkt er avgjørende for å avverge konflikter og varslingssaker på arbeidsplassen. Arbeidsplassene må ha gode rutiner og kultur for å kunne si ifra om kritikkverdige forhold. **Utdanningsforbundet vil løfte frem betydningen av å si fra når arbeidsmiljø og rammevilkår ikke er forsvarlig. Vi vil arbeide for at våre medlemmer og tillitsvalgte settes i stand til å forstå og bruke avviks- og forbedringssystem på en hensiktsmessig måte.**

Utdanningsforbundet er opptatt av at lærernes arbeidsmiljø og barnehagebarn og elevers psykososiale miljø henger sammen. Derfor må vi klare å utvikle godt psykososialt miljø for barnehagebarn og elever samtidig som lærernes og ledernes arbeidsmiljø og rettssikkerhet ivaretas.

Lærere må sikres innsyn og kontradiksjon i klagesaker rettet mot seg. Dette forutsetter et godt lov- og regelverk, og en god praksis.

Lærere, ledere, barn, elever og studenter må sikres et godt fysisk arbeidsmiljø. Mange har ikke det i dag, og dette går ut over helse, trivsel og læringsutbytte. Derfor trengs det investeringer i barnehager, klasserom, øvrige læringsarenaer og kontorarbeidsplasser.

Utdanningsforbundet skal arbeide for at arbeidsgivere sikrer at de ansatte har nødvendig teknisk utstyr og tilganger.

Arbeidsmiljøloven må sikre arbeidstakerne hele og faste stillinger. Dette gir den enkelte trygghet og forutsigbarhet. Midlertidige ansettelser svekker det organiserte arbeidsliv som helhet og fører til stor usikkerhet for lønns- og arbeidsvilkår for den enkelte.

Utdanningsforbundet ønsker en avvikling av bemanningsbyråer.

For å kunne følge opp arbeidsmiljøarbeidet må medlemmer være godt informert og tillitsvalgte og verneombud må være godt skolert. **Utdanningsforbundet må jobbe for å styrke vernetjenesten som en sentral part i partssamarbeidet og det forbyggende arbeidsmiljøarbeidet lokalt, regionalt og nasjonalt.** Utdanningsforbundet må ha gode rutiner for oppfølging av saker som handler om medlemmer og tillitsvalgtes arbeidsmiljø.

Pensjon

Pensjonsordningene må sikre det økonomiske grunnlaget for en trygg og verdig alderdom for alle. Tjenestepensjonsordningene må være kollektive, solidariske, trygge, forutsigbare og kjønnsnøytrale, og de må vare livet ut. Der tjenestepensjonsordningen og AFP ikke er lovfestet, skal den være en del av tariffavtalen. **Fellesordningen for AFP bør utvides slik at Utdanningsforbundet kan få tilgang på de avtaleområder der vi ikke får det i dag.**

Utdanningsforbundet skal arbeide for at sensorgodtgjøring blir pensjonsgivende.

Helsefremmende arbeidsmiljø og seniorpolitiske tiltak er viktig for at flere skal kunne ha reell mulighet til å jobbe lenger. Samtidig er det viktig at Utdanningsforbundet arbeider for en reell mulighet for tidligpensjon for alle som trenger det. **Medlemmer som er uføre i lavere**

grad enn 50% med ytelse fra en pensjonskasse, må få ytelsen fra pensjonskassen som en del av beregningsgrunnlaget fra NAV dersom de senere blir over 50% uføre. Det må etableres gode uførepensjonsordninger i alle tariffområder.

Utdanningsforbundet vil arbeide for at løpende pensjoner ikke underreguleres og at arbeidstakerorganisasjonene får forhandlingsrett i trygdeoppgjøret.

Stortingets innføring av pensjonsreformen, med omlegging av folketrygd og levealdersjustering, fører til at alle må stå lenger i jobb for å få samme pensjonsnivå som tidligere. Partene i arbeidslivet ble i 2018 enige om en ny offentlig tjenstepensjon som er tilpasset folketrygden. **Utdanningsforbundet vil jobbe for at barnehagelærere omfattes av særaldersbestemmelsene.** Utdanningsforbundet skal arbeide for å begrense effekten av levealdersjusteringen, og en evaluering av den. **Levealdersjusteringen av pensjonene har svært uheldige konsekvenser for mange arbeidstakere, blant annet svært mange av Utdanningsforbundets medlemmer, og må fjernes.**

Utdanningsforbundet vil jobbe for at pensjonsalderen i Norge ikke heves.

4.4 Organisasjonen i utvikling

Solidaritet, makt og innflytelse

Fagbevegelsens grunnleggende idé er at vi representerer et solidarisk fellesskap som gir makt til ivaretagelse av medlemmenes interesser som arbeidstakere og profesjonsutøvere, både kollektivt og individuelt. En forutsetning for denne styrken er engasjerte og mobiliserte medlemmer og tillitsvalgte, som deltar aktivt i ulike fora, bidrar til diskusjoner og utvikler Utdanningsforbundets politikk og posisjon. Organisasjonens politikk og aktiviteter skal baseres på medlemmenes interesser og engasjement.

For å opprettholde og utvikle Utdanningsforbundets slagkraft vil vi arbeide for styrket fagforeningsbevissthet. **I dette arbeidet er godt skolerte tillitsvalgte og ledere avgjørende for at medlemmene skal få kunnskap som er nødvendig for å følge lov- og avtaleverk. Utdanningsforbundet skal arbeide for kontinuerlig medlemsvekst, med særlig vekt på studenter, unge, nytilsatte og på områder der vi har stor konkurranse om medlemmer.** Utdanningsforbundet skal være det opplagte fagforeningsalternativet for lærere i hele utdanningsløpet. Dette oppnår vi gjennom vårt **samordnede arbeid med medlemskap og medlemsvekst i hele organisasjonen, og i samarbeid med Pedagogstudentene.**

Det å ha en tilstedeværende tillitsvalgt og en aktiv klubb på arbeidsplassen har stor verdi for medlemmene. Utdanningsforbundet vil arbeide videre for å rekruttere tillitsvalgte på alle arbeidsplasser der det finnes medlemmer, og bidra til å styrke klubben som en arena for å diskutere saker som er viktige for medlemmene.

Utdanningsforbundet må arbeide for at organisasjonen på alle nivå gjenspeiler det kulturelle mangfoldet i medlemsmassen. Det må jobbes målrettet for å rekruttere medlemmer og tillitsvalgte med ulik bakgrunn. På den måten styrker vi organisasjonen og befester Utdanningsforbundets posisjon som det naturlige valget for alle lærere som vil fagorganisere

seg. Lærere som kommer til Norge fra andre land, skal raskt inviteres inn og inkluderes i vårt organisasjonsfellesskap.

Utdanningsforbundet vil fortsette å bygge sterke allianser og samarbeid for å styrke fagbevegelsen lokalt, nasjonalt og internasjonalt. På hovedorganisasjonsnivå vil Utdanningsforbundet styrke samarbeidet med fagforeninger for profesjoner med samfunnsoppdrag i og for offentlig sektor. Samarbeidet skal bidra til å øke anerkjennelsen av profesjonenes og fagforeningenes rolle og betydning i samfunnet. Videre skal samarbeidet styrke profesjonenes gjennomslagskraft i utdannings-, arbeidslivs- og samfunnspolitikken, og bidra til å bevare og utvikle offentlige velferdstjenester. Utdanningsforbundet vil styrke fagbevegelsens og profesjonenes rolle i bærekraftig omstilling.

En bred organisering av medlemmer

Utdanningsforbundet favner bredt og har som ambisjon å beholde denne bredden. Vår organisering og politikk må ta på alvor at medlemmene representerer ulike arbeidsfelt med ulike utfordringer. Utdanningsforbundet skal **videreutvikle strategier for å ivareta og synliggjøre mangfoldet** blant medlemmene både når det gjelder utdanning, arbeidssted og tariffområde. Samtidig skal det særegne ved de enkelte medlemsområdene komme tydelig til uttrykk og bli ivaretatt på alle nivå i organisasjonen, med en klar ansvarsfordeling. Vi vil videreutvikle praksis **og møteplasser** slik at medlemmene, sammen med tillitsvalgte, kan engasjere seg og delta aktivt i forbundets arbeid knyttet til faglige, arbeidslivs- og profesjonsrelaterte spørsmål. **Gjennom arbeid med universell utforming skal vi legge til rette for økte muligheter til deltakelse og engasjement i organisasjonen.**

Utdanningsforbundet skal videreutvikle bruken av digitale møteplasser og verktøy.

Utdanningsforbundet er den største fagforeningen for ledere i utdanningssektoren. At ledere og lærere er organisert sammen gir styrke til det profesjonsfaglige fellesskapet og økt legitimitet til Utdanningsforbundet som arbeidstaker- og profesjonsorganisasjon. Ledere skal oppleve sitt medlemskap i Utdanningsforbundet som attraktivt, både som arbeidstakere og som ledere. Vi vil videreføre satsingen på ledere, sikre god representasjon på alle nivå i organisasjonen og videreutvikle demokratiske og faglige arenaer for ledermedlemmene.

Pensjonistene er en voksende gruppe **som utgjør en betydelig faglig og organisasjonsmessig ressurs for Utdanningsforbundet.** Pensjonistmedlemmer har muligheter for representasjon på alle nivå i organisasjonen **ved ordinære valg og gjennom ordningen med pensjonistråd.**

Utdanningsforbundets tillitsvalgte

Det er Utdanningsforbundets tillitsvalgte som fremmer medlemmenes interesser og realiserer vår politikk. Våre tillitsvalgte skal utøve sine verv med høy etisk bevissthet og god kjennskap til forbundets verdier og prinsipper.

Alle tillitsvalgte på alle nivå skal være del av en kontinuerlig **og systematisk kompetanseutvikling.** **Utdanningsforbundet må sikre at alle tillitsvalgte i organisasjonen får nødvendig opplæring og oppfølging for å ivareta oppgavene knyttet til vervet.**

Utdanningsforbundet vil arbeide for å videreutvikle ulike møteplasser, arenaer og nettverk for tillitsvalgte innenfor alle de ulike avtaleområdene.

Medlemmene møter Utdanningsforbundet først og fremst gjennom tillitsvalgte på arbeidsplassen. Det er derfor viktig at organisasjonen bygger opp om arbeidsplassstillitsvalgte og gir støtte til klubbarbeidet. Vi skal arbeide for å sikre retten til å ha en tilstedeværende tillitsvalgt på alle arbeidsplasser der vi har medlemmer.

Hovedtillitsvalgte og lokallagstillitsvalgte er de nærmeste til å følge opp arbeidsplassnivået. Organisasjonen skal ivareta alle medlemmer og klubber på en likeverdig og god måte. Gjennom organisasjonsprosesser skal Utdanningsforbundet stadig søke bedre måter å styrke det lokale arbeidet.

Demokrati og medbestemmelse har lang tradisjon i det norske arbeidslivet. Utdanningsforbundets mange avtaletillitsvalgte har en helt sentral rolle i dette gjennom partssamarbeidet i den enkelte virksomhet. Med en økende desentralisering av fullmakter til å avgjøre viktige spørsmål, må vi sørge for at våre tillitsvalgte har riktig kompetanse og gode rammevilkår for å kunne utgjøre en sterk part i medbestemmelsesprosessene **og i politisk påvirkningsarbeid**. Forbundet vil arbeide for at det er tillitsvalgte på alle beslutningsnivå, uavhengig av virksomhetens organisering og styringsform, enten det gjelder offentlige eller private tariffområder. Utdanningsforbundet må sikre organisatorisk tilhørighet for og oppfølging av tillitsvalgte som har ansvar for medlemmer på tvers av fylker og kommuner. Det må også sikres at tillitsvalgte er representert i alle forhandlingsdelegasjoner. Én sentralstyrerepresentant skal ha et spesifikt ansvar for de ulike tariffområdene vi har medlemmer i.

Organisasjonsutvikling og medlemsdemokrati

Aktiv deltakelse i politikikutviklingen bidrar til eierskap til det som vedtas. Spesielt viktig er det at den demokratiske samhandlingen mellom sentral-, fylkes- og lokalplan i organisasjonen baseres på tydelig medlemsforankring. Politikutforming må skje gjennom dialog og meningsbryting i alle deler av Utdanningsforbundet. **Tillitsvalgtes involvering i politikikutvikling, medlemsstøtte og tillitsvalgtso pplæring er en styrke i alle deler av Utdanningsforbundet.** Det er et mål for neste landsmøteperiode at gjensidig informasjon, dialog og samhandling mellom alle de ulike organisasjonsleddene styrkes.

Det er gjennom helhetlig strategisk arbeid Utdanningsforbundet blir sterkest. Blant annet skal vedtak fra landsmøtet og påfølgende strategiske planer være førende for hele organisasjonen. Målet er samordnet innsats og stor evne til å påvirke beslutninger og oppnå resultater på alle nivå. Utdanningsforbundet skal videreutvikle bruken av strategisk plan som et felles organisatorisk redskap og styrke påvirkningsarbeidet i hele organisasjonen.

Kontaktforaene gjenspeiler forbundets fem medlemsgrupper, og synliggjør ulike medlemsinteresser. Lederrådet har et særskilt ansvar for å fremme ledernes interesser, på tvers av medlemsgrupper. Tillitsvalgte i kontaktforum, utvalg og råd kan ivareta medlemsperspektivet gjennom nettverk, kurs, møteplasser og samlinger. Vi vil videreutvikle bruken av slike arenaer, for å inkludere og mobilisere ulike grupper av medlemmer og tillitsvalgte.

Skal Utdanningsforbundet kunne utnytte sitt potensial og få gjennomslagskraft både på lokale, regionale og nasjonale arenaer, må forbundets organisasjonsstruktur og tillitsvalgtapparat være tilpasset arbeidsgiversiden og de politiske strukturene. Det skal

samtidig jobbes for å tilrettelegge organiseringen for fylkesovergripende tillitsvalgte, som hovedtillitsvalgte i nasjonale barnehagekjeder og tillitsvalgte på regionale universitet og høgskoler.

For å rekruttere og beholde medlemmer i statlig tariffområde, og i universitets- og høgskolesektoren spesielt, skal relevant informasjon rettet direkte mot medlemmer og tillitsvalgte videreutvikles og synliggjøres.

Utdanningsforbundet skal i perioden utarbeide en helhetlig strategi for ivaretaking av medlemmer og tillitsvalgte innenfor private og statlige tariffområder. Alle nivå i organisasjonen skal være involvert.

Organisasjonen i møte med omgivelser i endring

Utdanningsforbundet skal være en offensiv organisasjon med evne til å møte nye utfordringer. Det er et mål å styrke det internasjonale perspektivet i Utdanningsforbundets arbeid på alle politikkområder. Gjennom informasjon og involvering vil vi bidra til økt debatt og engasjement på alle nivå i organisasjonen. Vi skal tenke framtidsrettet i møte med teknologisk utvikling og et arbeidsliv i kontinuerlig endring. Vi må styrke arbeidet med bærekraftig utvikling og klimagassutslippsreduksjon i egen organisasjon.

Utdanningsforbundet skal videreutvikle sine strategier og tiltak i arbeidet for likestilling, inkludering og mangfold. Utdanningsforbundet skal sette i gang et arbeid for å gjøre medlemmer og tillitsvalgte på alle nivå i organisasjonen i stand til å følge opp forbundets og lærerprofesjonens ansvar i oppfølgingen av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Dette vil blant annet kreve økt kunnskap om perspektiver og utfordringer de samiske, kvenske og skogfinske folkegruppene opplever knyttet til kultur, språk og tilhørighet. Som fagforening må vi møte nye generasjoner med en holdning som gir positive forventninger til det å handle kollektivt og solidarisk.

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Sak 8: Uttale

Framlegg:

Fra redaksjonskomiteen

Se vedtak

Fra Odd Arild Viste, Vestland

Endringsforslag til siste avsnitt i uttalelsen "Stogg krigen": Utdanningsforbundet krev vidare at norske styresmakter og verdssamfunnet legg press på partane for å få slutt krigen og dei ufattelege lidingane som utspelar seg no.

Endres til:

Utdanningsforbundet krev vidare at norske styresmakter og verdssamfunnet legg press på Israel for å få slutt krigen og dei ufattelege lidingane som utspelar seg no.

Votering:

Redaksjonskomiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra Odd Arild Viste falt.

Vedtak

Vold, trusler og trakassering mot ansatte er ikke en privatsak, det er et arbeidsmiljøproblem

Landsmøtet i Utdanningsforbundet uttrykker sterk bekymring for at tall fra Arbeidstilsynet viser at lærere i skole og barnehage er blant gruppene som er mest utsatt for vold og trusler i arbeidslivet.

Utdanningsforbundet ser at det i for liten grad blir gjort tiltak for å forebygge og håndtere trakassering, vold og trusselsituasjoner mot ansatte. Undersøkelser blant Utdanningsforbundets medlemmer viser at både ansatte og ledere kjenner seg alene i arbeidet med å forebygge og håndtere vold, trusler og trakassering. Vold, trusler og trakassering mot ansatte er ikke en privatsak, det er et arbeidsmiljøproblem.

Det er alltid arbeidsgiver som har hovedansvar for et forsvarlig arbeidsmiljø. Å bli utsatt for vold, trusler og trakassering oppleves av mange som skamfullt. Fellesskapet på arbeidsplassen må motvirke denne opplevelsen ved å være støttende ledere og kolleger som tar til orde for å forstå dette som et arbeidsmiljøproblem. Det må sikres et system for at alle skoler, barnehager og andre utdanningsinstitusjoner har faste og gode rutiner for ivaretagelse av ansatte som opplever vold, trusler eller trakassering på arbeidsplassen. God ivaretagelse innebærer rask støtte når noe skjer, og systematisk oppfølging over tid.

Vold, trusler og trakassering må være et tema i risikovurdering på alle arbeidsplasser, og i samsvar med vurderingene må ansatte sikres relevant informasjon og opplæring. Systemer for avvikshåndtering må være brukervennlige og transparente. Alle HMS-avvik skal

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

dokumenteres og følges opp i samarbeid med vernetjenesten. Ved vedvarende voldsproblematikk må arbeidsplassen og de ansatte følges opp og sikres støtte.

Vi krever at lovverket knyttet til vold, trusler og trakassering mot ansatte i utdanningssektoren blir anvendt i større grad enn i dag for å sikre ansattes rettsvern. Det særskilte vernet i straffeloven må utvides til å gjelde alle ansatte i utdanningssektoren. Det må gis opplæring i relevante lovbestemmelser. Vold- og trusselhendelser som anmeldes, skal anmeldes av arbeidsgiver, ikke av den enkelte ansatte.

Vold, trusler og trakassering i utdanningssektoren må i større grad enn i dag behandles som et arbeidsmiljøproblem. Innsatsen for å forebygge, avdekke og håndtere vold, trusler og trakassering mot ansatte må systematiseres og styrkes. Alle ansatte må få opplæring og øvelse i å forebygge og håndtere vold og trusler. Denne opplæringen må samsvare med utfordringene den enkelte ansatte møter og må gis av kvalifiserte aktører. Dette krever helhetlige tiltak og ekstra ressurser som må bli prioritert i hele utdanningssektoren.

Landsmøtet i Utdanningsforbundet ber derfor Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, kommuner og fylkeskommuner og private aktører i utdanningssektoren anerkjenne dette arbeidsmiljøproblemet og ta grep for å trygge ansatte.

Uttalelsen sendes også Arbeids- og sosialkomiteen og Utdannings- og forskningskomiteen på Stortinget

Stopp krigen!

Landsmøtet i Utdanningsforbundet fordømmer på det sterkaste krig og terror mot sivile. Utdanningsforbundet krev òg at Israel avbryt bombinga av Gaza, likeins at Hamas stansar terrorangrepa på Israel.

Utdanningsforbundet ber om at partane inngår våpenkvile og startar arbeidet med å oppnå ei rettvis og varig løysning.

Den uforholdsmessige og folkerettsstridige bombinga av Gaza må stoppast for å få slutt på dei enorme øydeleggingane og dei kolossale lidingane til sivilbefolkninga der. Prinsippa i FN-pakta og internasjonal humanitær rett må følgjast.

Lærarprofesjonen er tufta på verdiar og prinsipp nedfelt i universelle menneskerettar – rettार vi må stå opp for, fremje og forsvare kvar dag! Alle liv er ukrenkelege og alle har krav på å leve frie og heile liv i tryggleik – utan krig, vald og undertrykking. Som lærarar fordømmer vi drap på born og andre skuldlause. For Utdanningsforbundet er det grunnleggjande å verne om born og unge, deira interesser, og sikre alle ei god, likeverdig og inkluderande utdanning.

Våre tankar går til alle dei som har mista sine kjære, har flykta frå heimane sine eller på anna måte er råka av krigen. Utdanningsforbundet stiller seg solidarisk med alle born og unge, og andre som lever i frykt og uvisse, og med lærarar som gjer sitt beste for å oppretthalde og

gje undervisning under umogelege og umenneskelege forhold. Alle er avhengige av fred og tryggleik for å leve, lære og utvikle seg.

Utdanningsforbundet har eit sterkt internasjonalt engasjement og vi har uttrykt solidaritet med våre søsterorganisasjonar i Israel og Palestina. Vi stiller oss bak Education International sine utsegner, og vi støttar opp om FN, Noreg og andre land sitt arbeid for våpenkvile, humanitær hjelp, stopp i krigshandlingane og frigjeving av gislar.

Stoda for sivilbefolkninga på Gaza er katastrofal og den pågåande krigen fører til meir frykt, hat, motsetnadar og strid. For kvar dag som går forverrar den totale situasjonen seg, og det blir endå vanskelegare å oppnå fred. Vi oppmodar den israelske regjeringa og Hamas innstendig om å stoppe valden. Utdanningsforbundet krev vidare at norske styresmakter og verdssamfunnet legg press på partane for å få slutt krigen og dei ufattelege lidingane som utspelar seg no.

Fråsegna blir sendt til Regjeringa, Utanriksdepartementet, Utanriks- og forsvarskomiteén på Stortinget, Israel sin ambassade, representasjonen for dei palestinske sjølvstyresmaktene i Noreg

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Forslag som oversendes sentralstyret

7.1 Del 1-3

Frå Stian Jakobsen, Vestland

Språklova

Oversendingsvedtak frå landsmøtet til sentralstyret

Landsmøtet ber sentralstyret om å sikre at føremålet i språklova blir styrande for vår eigen kommunikasjon, og i utarbeidinga av vårt eige skulerings- og profileringsmateriell.

Med dette meiner landsmøtet:

- å sikre likestilling mellom bokmål og nynorsk som jamstilte språk
- eit særleg ansvar for å fremje nynorsk som det minst bruka norske skriftspråket
- å bruke, utvikle og styrkje samiske språk

7.2.4 Meir relevante lærarutdanningar

Fra Signe Skjørholm, Trøndelag

Endringsforslag

En god lærerutdanning forutsetter at vi har gode lærerutdannere med solid faglig, didaktisk og pedagogisk kompetanse, og god kunnskap om lærerprofesjonens arbeid. En forutsetning for god kvalitet i lærerutdanningene, er at de som underviser på lærerutdanningene har en nærhet til praksisfeltet. Studentene trenger gode eksempler fra forelesernes egen praksis, og tidsnære oppdateringer fra barnehage -og skolehverdagen. Forsknings- og utviklingsarbeidet som utføres i lærerutdanningene må ha relevans for lærerutdanningene og for praksisfeltet.

Frå Kitty Marie Garborg, Rogaland

Oversendelsesforslag til sentralstyret

Det er inngått fleire sentrale avtaler om rammer for praksis og godtgjøring av praksislærarar i barnehagar og skular (ein er Øvingslæreravtalen frå 2004). I tillegg kan utdanningsinstitusjonane inngå eigne avtaler. Dette har ført til svært ulike avtaler og også ulik praktisering av avtalane. Delegasjonen frå Rogaland ber det nye sentralstyret om å setje rammer for praksis og godtgjering av praksislærarar på agendaen. Det bør utarbeidast ein strategi/plan for å få til best moglege avtaler for all praksis og alle praksislærarar. Vi ønskjer så like vilkår som morgleg på tvers av lærarutdanningar og institusjonar.

Fra Sonja Tan Nguyen, Pedagogstudentene

Meir relevante lærarutdanningar

En god lærerutdanning forutsetter at vi har gode lærerutdannere med solid faglig, didaktisk og pedagogisk kompetanse, og god kunnskap om lærerprofesjonens arbeid. I tillegg må vi ha lærerutdannere som har en nærhet til praksisfeltet for å sikre god kvalitet i lærerutdanningene. Deres oppdaterte kunnskap og erfaring fra barnehage- og skolehverdagen vil kunne bidra til å ruste studentene som skal ut i yrket. Det må legges til rette for og forventes at lærerutdannere skal hospitere jevnlig i barnehage eller skole. Forsknings- og utviklingsarbeidet som utføres i lærerutdanningene må ha relevans for lærerutdanningene og for praksisfeltet.

7.2.6 Behov for nye tariffpolitiske verkemiddel og politiske mål på hovedorganisasjonsnivå

Fra Geir Røsvoll, Trøndelag

Behov for nye tariffpolitiske verkemiddel og politiske mål på hovedorganisasjonsnivå

Innarbeides ikke i dokumentet, men oversendes sentralstyret:

For å styrke profesjonenes gjennomslagskraft, må Utdanningsforbundet ta initiativ til at det skal iverksettes en utredning om hvordan UNIO kan forankres sterkere på regionalt og lokalt nivå.

7.2.7 Andre forslag

Fra Anne Margrethe Stagrum, Akershus

Nasjonal minstenorm for ledelsesressurs

Etter "En øvre grense for antall elever i klasser og grupper må reguleres i nasjonalt regelver" linje 371:

Utdanningsforbundet skal også arbeide for å sikre ressurser til ledelse gjennom nasjonale minstenormer.

Fra Kaia Hogner, Telemark

Tilleggsforslag

Utdanningsforbundet skal igangsette et arbeid for å se på hvordan arbeidsoppgaver og ansvar kan fordeles på ulike måter i organisasjonen, slik at mindre lokallag i større grad sikres tid til oppgaver som må løses lokalt.

Fra Bjørn Atle Steen Årbog, Akershus

Tilleggsforslag til "livsfasepolitikk"

[...] I arbeidet med livsfasepolitikk, hører det også med en diskusjon om en ny generell arbeidstidsreduksjon i arbeidslivet hvor erfaringer fra forsøk med sekstimersdag eller firedagersuke inngår.

Fra Ulrikke Dorteia de Vibe, Akershus (Felles forslag fra Buskerud og Akershus)

Normer for undervisningsgrupper i skolen

Minstenormer for lærerressurser, ressurser til ledelse og støttesystem, og krav til fysiske rammevilkår, må reguleres på nasjonalt nivå. De lovfestede bemannings- og lærernormene i barnehage og skole må styrkes. Mulighetene som ligger i dem må utnyttes av profesjonsfellesskapet. Minstenormen for lærertetthet i grunnskolen må utvikles til å bli en norm for maksimal undervisningsgruppegruppestørrelse, og Utdanningsforbundet skal arbeide for at den også skal gjelde i videregående opplæring med en differensiering mellom yrkesfag og studiespesialisering. Det skal arbeides for nasjonale bestemmelser for gruppestørrelse på 12 og 24 på henholdsvis yrkesfag og studiespesialiserende.

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

Permisjoner

1. Renate Karin Nordnes, Nordland
Fra: tirsdag 7. november 2023 11.00
Til: tirsdag 7. november 2023 12.30
2. Hilde Omdalsmoen Fidje, Vestland
Fra: mandag 6. november 2023 22.00
Til: onsdag 8. november 2023 09.00
3. Tormod Korpås, Sentralstyret
Fra: tirsdag 7. november 2023 07.00
Til: tirsdag 7. november 2023 20.00
4. Bjørn Atle Steen Årbog, Akershus
Fra: tirsdag 7. november 2023 18.00
Til: torsdag 9. november 2023 09.00
5. Ingunn Solheim Tveten, Østfold
Fra: onsdag 8. november 2023 14.15
Til: torsdag 9. november 2023 14.45
6. Renate Karin Nordnes, Nordland
Fra: torsdag 9. november 2023 09.00
Til: torsdag 9. november 2023 10.00
7. Renate Karin Nordnes, Nordland
Fra: onsdag 8. november 2023 21.00
Til: torsdag 9. november 2023 22.00
8. Marianne Melby, Oslo
Fra: onsdag 8. november 2023 21.00
Til: onsdag 8. november 2023 23.00
9. Marianne Melby, Oslo
Fra: torsdag 9. november 2023 09.00
Til: fredag 10. november 2023 09.00
10. Renate Karin Nordnes, Nordland
Fra: torsdag 9. november 2023 15.00
Til: torsdag 9. november 2023 16.00

Avslutning

Dirigentene takket landsmøtet for den tillit de hadde blitt vist.

Steffen Handal takket dirigentene for god ledelse, landsmøteverten for fin innramming av møtet og delegatene for utholdenhet gjennom dagene.

Han avsluttet med å erklære landsmøtet for hevet.

Tarjei Solum Grimstad

Anne Cathrine Fodstad

Anette Korsnes Andersen

Jon Eirik Næsheim

- Næsheim, Jon Eirik (07.11.1967), 07.12.2023
- Grimstad, Tarjei Solum (27.09.1977), 13.12.2023
- Fodstad, Anne Cathrine (26.09.1969), 08.12.2023
- Andersen, Anette Korsnes (03.12.1976), 12.12.2023

